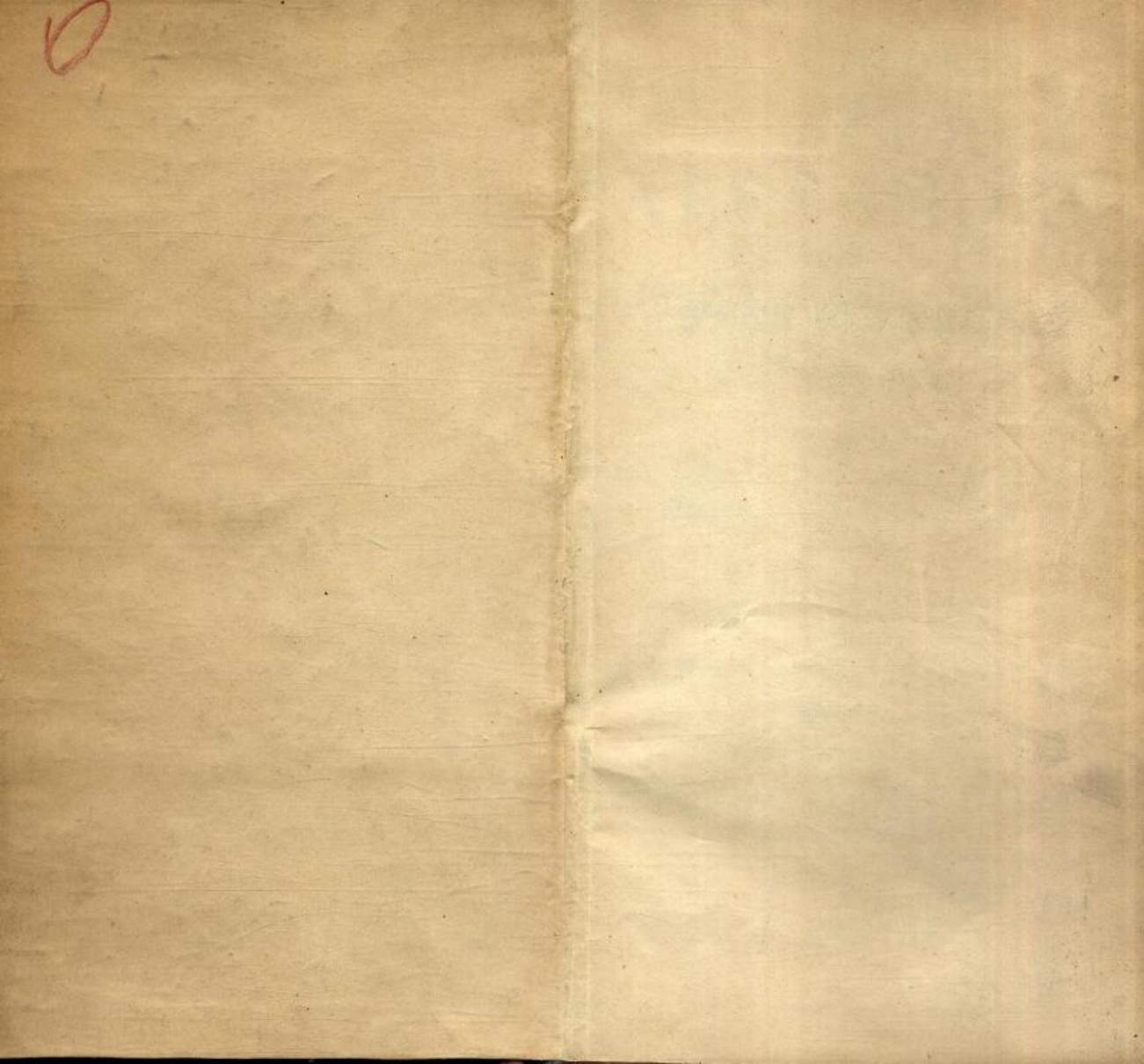
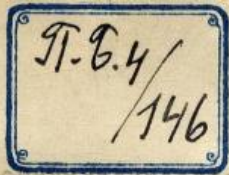

EX
LIBRIS

DR HEINRICH
CHRISTENSEN.

ALEXANDRIS,
SIVE
GESTA
ALEXANDRI
MAGNI

LIBRIS X. COMPREHENSIS,
УНИВ. БИБЛИОТЕКА
PAVLORE 14308
И. Бр.
GVALTERODE

Castellione,

EX VETERIBVS MSS. BIBLIO-
thecarum S. Galli, & Montis An-
gelorum,

In lucem edita,

Opera

R.P.F.ATHANASII GVGGER

S. Galli Monachi.

Superiorum permissu.

IN MONASTERIO S. GALLI.

Formis Eiusdem.

ANNO PARTÆ SALVTIS
M. DC. LIX.

L97

CANDIDO

LECTORI S.

EN tibi candide Lector, Opus novum, ut sit antiquum, nusquam, quòd sciam, editum, a ^{60 lion} multis cupide inspectum & ¹⁵⁵⁸ desideratum, non minùs antiquitate quàm eruditione venerabile. Auctor est quidam Gualterus de Castellione : scripsit annis abhinc trecentis circitèr, vir ut in Poëtica, sic in omni disciplinarũ genere,

†

2

per

præcipuè SS. litterarum co-
gnitione instructissimus. Ge-
sta Alexandri M. sic prosequi-
tur, ut & ingenij acumine, &
judicij acrimonia cum veteri-
b⁹ illis, quos egregiè emulatur,
in certamen venire posse vi-
deatur; venustus totus & flo-
ridus, plenus succi, sententijs
densus, & sæpe seipsum ve-
lut excedens, auream illam
Q. Curtij brevitatem non so-
lùm imitat⁹, sed etiam assecu-
tus. In hoc edendo nactus sum
Exemplaria duo MSS. vetu-
sta, alterum ex Bibliotheca ce-
lebris Monasterij Montis An-
gelorum, Ordinis S. P. Bene-
dicti,

dicti, à R.^{mo} Eiusdem Cœno-
bij, eruditissimoq. Abbate mi-
hi comunicatum, alterũ verò
ex nostra, id est S. Galli vetere
armario depromptũ, & Glos-
sa interlineari explicatũ, quã
& prius illud Exemplar, sed ra-
riorem habet, prorsus ut per-
suadeat in Scholis hunc Au-
ctorem olim publicè prælectũ
fuisse: ut quod de Aristotelis
Philosophia conjuncta cum
pomeridiana Rhetoricorum
exercitatione traditur, id de
Q. Curtio, & hoc Auctore al-
ternis in Humanioribus expli-
cato factum fuisse conjectu-
rem. videtur id ex Epitaphio,

† 3 quod

quod sibi met auctor concinnavit, haud obscure colligi posse. Ut tamen in rebus humanis nihil est ex omni parte beatum, ita sunt in hoc Opere, quæ displicere possint politioribus. Equidem ut de iis taceam, quæ necessitas extorsit, uti sunt *Topographus, Mesopotamia, Ierusalē, &c.* tantus Auctor beneficio Cæsurae utitur fortè nimis frequenter. Deinde Græcorum vocabulorum fuit negligentior, ea pleraque cum Præfectorum militarium sint, & ex Historia Curtii, Plutarchi, &c. petantur, mutarique citra rerum

rum gestarum confusionem non potuerint, ne Lector offenderetur, mutato charactere, additoque asterisco notantur, mutatis solum Proprijs, quæ secum errorē trahunt & quibus ne Curtius ^{quidem} utitur. Atque ut de voce *Darius* (cujus priorem utramque ferè semper breviat), taceam, voces Græcæ multæ sunt, quæ ne Dialecto salvari possunt, ut *Symach⁹, Nicenor, &c.* quamquã quid Græcis non licet? cum & Virgilius Orionem pro libitu variet. Erant & inusitata quædam, & obsoleta verba Latina, pauca tamen, quorum loco, ne vestis splen-

<sup>v. post errata in calce
v. h. m. m. m.</sup>
splendida his quasi maculis
fuscaretur, alia substitui, illis
interim in marginalia plerum-
que relatis, præter Ablativum,
mediante, qua voce, quia sæpe
utitur, delectatus esse videtur.
Discrepabāt in super Exemplaria
non sola verborum traje-
ctione, quæ levis est, sed etiam
diversitate, ut ambo haberen-
tur, omissis tamen Erratis, in
Marginalia rejeci pleraq. Li-
brariorum errores graviores
sanè ita castigati, ne palam ap-
parerent, facilè istos ex muta-
to charactere cōjiciet Lector,
non enim verisimile, tales il-
los, nisi fortè aliquos ab Au-

ctore

ctore commissos, cū alioqui
sibi contrarius seipsum expu-
gnaret. Dubia nonnulla cū
se auctoritate etiam veterum
tueantur, ut vox *temulentus*, *Cly-
tus* quod æquè per *y* scriptum
reperitur, neminē offendent.
Hæc sunt quorum te benevo-
le lector admonitū volui. Va-
le, & fruire, interim, dum alia
sequantur, meūque hunc de
antiquitate in lucem protra-
henda laborem æqui bonique
consule.

EPI-

EPISTOLA
Auctoris.

Moris est usitati cum in auri-
bus multitudinis aliquid no-
vi recitatur, solere turbam
in diversa scindi studia, & hunc qui-
dem applaudere, & quod audit, laude
dignum predicare, illū verò, seu igno-
rantia ductum, seu livoris aculeo,
vel odij fomite perversum, etiam
bene dictis detrahere, & versus bene
tornatos incudi reddendos censere.
Et mirum est, humanum genus a pri-
ma sui natura, secundum quam cun-
cta, quæ fecit Deus, valde bona creata
sunt, ita esse depravatum, ut pronius
sit ad condemnandū, quàm ad indul-
gendum, & facilius sit ei ambigua de-
pravare, quàm in partem interpretari
meliorē. Hoc ego reveritus, diu Te, o
mea Alexandri, in mente habui sem-
per

per suppressere, & opus quinquennio
laboratū, aut penitus delere, aut certè,
quoad viverem, in occulto sepelire.
Tandem apud me deliberatum est, te
in lucem esse proferendam, ut demum
auderes in publica venire monumen-
ta. Non enim arbitror, meliorem me
esse Mantuano Vate, cujus opera mor-
tali ingenio altiora carpsere obrectā-
tium linguæ Poëtarum, ac mortuo de-
rogare præsumserunt, quem, dum
viveret, nemo potuit æquiparare mor-
talium. Sed & Hieronymus noster, vir
tam disertissimus quàm Christianis-
simus, qui in singulis præfatiōibus, suis
amulis respondere consuevit, mani-
feste dat intelligi, nullum apud aucto-
res superesse securitatis locum, cum
virum tam nominata auctoritatis pu-
pugerit stimulus amulorum. In hoc
autē lectores hujus opusculi, si quis ta-
men hoc captus amore leget, exoratos
esse

esse volo, ut si quid in hoc volumine reprehensibile, vel satyra dignum invenerint, considerent arcti temporis brevitatem, quâ scripsimus, & altitudinem materia, quam nullus veterum Poëtarum, teste Servio, ausus fuit aggredi perscribendam. Et hoc habito respectu, discant saltem ex dispensatione pleraque tolerari debere, quæ si quis stricto jure ageret, poterant de rigore justitiæ condemnari. Sed hæc hæcenus. Nunc autem quod instat agamus, & ut facilius possit, quod quaesiverit quis, invenire, totum Opus per Capitula distinguamus.

MS. Engelbergense, quod sequitur, habet.

EPITAPHIUM

Istud scripsit, seu fecit Gualterus auctor hujus Libri, antequam carmen incepisset, quia timuit morte præveniri.

Insula me genuit, rapuit Castellio nomen,

Perrexit modulis, Gallia tota, meis.

Gesta Ducis Macedum scripsi, sed syncopa sati

Inceptum clausit obice moris, Opus.

CAPIT-

CAPITULUM SIVE ARGUMENTVM

LIBRI I.

Primus Aristotelis imbutum nectare sacro
Scribit Alexandrum, sceptroque insignit & armis,

Cecropidas Regi rursus confederat, Arces
Diruit Aonias, numerosa classe profundum
Intrat, & appellens Asiam de nave sagittat.
Parcendumque ratus, hostem sine Marte triumphat,

Elatúsque animo sub sole jacentia Regna
Jam sibi parta putat, Asiam de vertice montis

Inspicit, & patrias partitur civibus urbes,
Pergama miratur, & somnia visa retrahat.

ALEXANDRIDOS

LIBER I.

Gesta Ducis Macedum, totum a digesta
per orbem,
Quam large dispersit opes, quo milite
Porum

Vicerit & Darium, quo Principe Græcia victrix
Risit, & à Persis rediere tributa Corinthum,
Musa refer. qui si senio non fractus & inermi
Pollice Fatorum, nostros vixisset in annos;
Cæsareos numquā loqueretur fama triumphos,
Totaque Romulæ squaleret gloria gentis.
Præradiaret enim meriti fulgore caminus
Igniculis, solisque sui palleret in ortu
Lucifer, & tardi languerent plaustra Bootæ.
At Tu cū Maior genuisse Britannia Reges
Gaudet avos, Senonum quo Præsule non minor
Urbi

Nupsit honor, quā cū Romam Senonensibus
armis

Fregit adepturus Tarpejam Brennius Arcem,
Si non exciret vigiles argenteus anser,
Quo tandem regimen Cathedræ Rheimensis adepto

Duritæ nomen amisit bellica tellus,

Quem

a longum. b fratus.

Quem partu effusum gremio suscepit alendum
Philosophia suo, totumq; Helicon propinans,
Doctrinæ sacram patefecit pectoris aulam,
Excoctumque diu studij fornace, fugata
Rerum nube, dedit causas penetrare latentes,
Huc ades, & mecum pelago decurre patenti,
Funde sacros fontes, & crinibus imprime laurum,
Adscribique tibi nostram patiari Camœnam.

Nondum prodierat naturæ plena tenellis
Infruticans lanugo pilis, matrique parabat
Dissimiles proferre genas, cum pectore toto.
Arma puer sitiens, Darium dare iura Pelasgis
Vrbibus, & imperiique iugo Patris arva prementem

Audit, & indignans, his vocibus exprimit iram:
Heu quā longa quies pueris! numquāme licebit

Inter funereas b acies mucrone corusco
Persarum damnare iugum, profugique Tyranni
Cornipedem lentum, celeri prævertere cursu,
Confusos turbare duces, puerumque leonis
Vexillo insignem, galeato vertice saltem
In bello simulare virum? c verūne dracones
Alciden puerum comprehensis faucibus olim
In cunis domuisse duos? ergo nisi magni
Nomen Aristotelis pueriles terreat annos,
Haud dubitem similes ordiri fortiter actus.
Adde quod ætati florenti d corpore parvo
Maior inesse solet virtus, viridisque iuventa

A 2

Ardua

a Gentibus. b semirutas. c ducem. d duodenni.

Ardua vis supplere moras: Sempérne putabor
 Nectanebi *a* proles? aut *b* degener arguar? absit.
 Hæc ait, *c* hæc secum dubitanti corde perorat:
 Qualiter Hyrcanis *d* si fortè leunculus arvis
 Cornibus elatos videt ire ad pabula cervos,
 Cui nondum totos descendit robur in annos,
 Nec pede firmus adhuc, nec dentibus aspera
 duncis

Palpitat, & vacuū ferit improba lingua palatū,
 Effunditque prius animo, quàm dente cruorem,
 Pigritiamque pedum redimit matura voluntas.
 Sic puer effrenus *e* totus bacchatur in arma,
 Invalidusque manu gerit alto corde leonem,
 Et præceps teneros audacia prævenit annos.

Fortè macer, pallens, incompto crine Magister

Nec facies studio malè respondebat, apertis
 Exierat thalamis, ubi nuper Corpore toto
 Perfecto Logices, pugiles armarat elenchos,
 O quàm difficile est studiū non prodere vultu?
 Livida nocturnam sapiebant ora lucernam,
 Sequè maritabat tenui discrimine pellis
 Ossibus in vultu, partésque effusa per omnes
 Articulos manuum macies ieiuna premebat;
 Nulla repellebat à pelle parenthesis ossa:
 Nam vehemens studii macie labor afficit artus,
 Et molem carnis, & quod cibus educat extra,
 Interior sibi sumit homo, fomenta laboris.

Ergo

a Neptanabi, *b* ut. *c* dictanti. *d* Hyrcanus.
e effrenis.

Ergo ubi flammato vidita Iuvenem ore minacè,
 Accusabat enim occultam rubor igneus iram,
 Flagitat, unde animus incanduit, unde doloris
 Materiam traxit? quæ tanta effervuit ira?
 Ille sui reverens faciem monitoris, ocellos
 Supplice deiecit vultu, pronusque sedentis
 Affusus genibus, senium lugere Parentis
 Oppressum imperio Darij, patriamque iacentè
 Conqueritur lacrymans, lacrymisque exaggerat
 iras. *b*

Atq; hæc dicentem vigili bibit aure Magistrum:
 Indue mète virū Macedo puer, arma capeffe:
 Materiam virtutis habes, rem profer in actum:
 Quoque modo id possis, aurem huc advertendo
 cebo.

Consultor procerū, servos contemne bilingues,
 Et nequam; nec quos humiles natura iacere
 Præcipit, exalta; nam qui pluvialibus undis
 Intumuit torrens, fluit acrior amne perenni:
 Sic partis opibus, & honoris culmine, servus
 In dominum surgens truculentior aspide surda
 Obturat precibus aures, mansuescere nescit.
 Non ramen id prohibet rationis calculus, ut nō
 Exaltare velis, si quos insignit honestas,
 Quos morū sublimat apex, licet ampla facultas,
 Et patriæ desit & gloria sanguinis alti.
 Nam si vera loquar, auferre pecunia mores,
 Non adferre solet; etenim inter cetera noctis
 Monstriparæ monstro nihil est corruptius isto.

A 3

Quem

a Philippida vultu. *b* iram.

Quem verò morum, rerum non copia ditat,
 Quē virtus extollit, habet, quod præferat auro,
 Quo patriæ vitium redimat, quod conferat illi
 Et genus & formam, virtus non quæritur extra.
 Non eget externis, qui moribus intus abundat.
 Nobilitas sola est animum quæ moribus ornat.

Si lis inciderit te Iudice, dirige libram
 Iudicij, nec flectat amor, nec munera palpent,
 Nec moveat stabilem personę acceptio mentē.
 Muneris arguitur accepti censor iniquus,
 Munus enim à norma recti distorquet acumen
 Iudicis, & tetra involvit caligine mentem.
 Cū semel obtinuit vitiorum mater in aula
 Pestis avaritiæ, quæ sola incarcerat omnes
 Virtutum species, spreto moderamine Iuris,
 Curritur in facinus, nec leges Curia curat.

Parce humili, facilis oranti, frange superbū.
 Grande aliquid si velle tenes, & posse tenebis,
 Castra move, turmas instaure, transfer in hostē.
 Si conferre manum, dum luditur alea Martis,
 Debilis & nondum matura refugerit ætas,
 Te tamen armatum videant, hilarēmq; catervę,
 Pugnātem precibus, monitūque minisque to-
 nantem.

Profuat interdum dominis pugnare iubendo.
 Nam dum castra metus calcat, dum languida
 terror

Agmina prosternit, dum corda manūsque vacil-
 lant,

Si gravis hortatu præceptor inebriat aures,

Se

Se timor absentat, & sic formidine mersā
 Irruit in ferrum monitis effrena iuventus.
 Hostibus ante alios primus fugientibus instat:
 Quodsi fortē tuus repetat a tentoria miles,
 Agmina retrogrado fugiens hostilia gressu,
 Ultimus à b tergo fugias, videantq; morantem,
 Indecorēque fuga pudeat sine Rege reverti.
 Interea metire oculis, quot millibus instent,
 Quot peditum turnę, quot fusi è vallib⁹ adfint,
 Quot solem galeis equites clypeisq; retundant.
 Nec te terruerit numerus, si molliter illos
 Videris instātes, ruc primus in arma sequentū,
 Primus equum verte, pressōque relabere freno,
 Hic vigor emineat tuus, affectūsque tuorum,
 Et fervens animus, durique peritia Martis,
 Hic equus opponatur equis, hic ensibus ensis,
 Hic clypeus clypeis, hic obruta casside cassis.
 Vix liceat victis victori offerre tropæum. c

Cūque vel intrabis victis tradentibus urbē,
 Vel si restiterint, portas perfregeris urbis,
 Thesauros aperi, plue donativa maniplis;
 Vulneribus crudis, & corde tumentibus ægro
 Muneris infundas oleum, gazisq; reclusis
 Vnge animos donis, auriq; appone liquorem.
 Hæc ægræ menti poterit medicina mederi.
 Sic inopi dives, largūsque medetur avaro.
 At si fortē animo res non responderit alto;
 Copia si desit, vel si minuatur acervus,
 Non minuatur amor, non desit copia mentis:

A

4

Allice

a repetit. b instando. c triumphum

Allice pollicitis, promissâque tempore solve :
 Munus enim mores confert, irretit avaros,
 Occultat vitium, genus auget, subiicit hostem.
 Non op^o est vallo, quos dextera dapfilis ambit,
 Nam seu pax vigeat, seu rupto fœdere pacis,
 Regnet, & in toto discordia sæviat orbe,
 Principibus dubijs, subitumque timentibus ho-
 stem,

Est dare pro muro, & solidi muniminis instar :
 Non murus, non arma, ducem tutantur avarum.
 Cetera quid inoneam? sed non te emolliat intus
 Prodigâ luxuries, nec fortia pectora frangat
 Mentis morbus Amor, latebris & murmure gau-
 dens.

Si Baccho Veneriq; vacas, qui cetera subdis, &
 Sub iuga venisti, periit delira vacantis
 Libertas animi, Veneris flagrante camino,
 Mens hebet interiùs, rixasque & bella moveri
 Imperat, & suadet rationis vile sepulcrum
 Ebrietas, rigidos enervant hæc duo mores.
 Parca voluptates sit eis explere voluntas,
 Qui leges hominum, & mundi moderantur ha-
 benas.

Dirigat ergo tuos, studio celebrata priorum,
 Actus iustitia, & per te revocetur ab alto
 Ultima, quæ superùm terras Astræa reliquit.
 Nec desit pietas, pudor, & reverentia recti,
 Divinos rimare apices, mansuesce rogatus,
 Legibus infusa, civiliter argue fontes.

Vin-

a vincis.

Vindictam differ, donec pertranseat ira,
 Nec meminisse velis odij post verbera; Si sic
 Vixeris, æternum extends in sæcula nomen.

Talibus informans monitor a virtutis alu-
 mnum,

Imbuit irriguam fecundis imbribus aurem,
 Et thalamo cordis, mores impingit honestos.
 Ille libens sacris bibulas accommodat aures
 Vocibus, extremæ commendans singula cellæ.
 Mens igitur laudû stimulis sibi credula, fervet.
 Germinat intus amor belli, regnîque libido. b
 Iam timor omnis abest, iam spes præiudicat
 annis,

Iam fruitur voto, iam mête protervit in hostes,
 Iam regnat, iam servit ei quadrangulus orbis.
 Ergo ubi quæ ferulæ pueros emancipat ætas
 Advénit, Macedo civiliter induit arma,
 Non sibi, sed patriæ, vivitque in principe civis.
 Tiro quidê, sed mête c gigas, sed pectore miles
 Emeritus; tunc indomitum, tunc tanta videres
 Velle Neoptolemum, quæ vix d expleret A-
 chilles,

Nec e solum in Persas, quos cōtra iusta querele
 Causa sibi fuerat, parat insanire, sed ipsum
 Et totum, si fata sinant, coniurat in orbem.

Urbs erat auctoris nomen sortita Corinthus,
 Quam situs ipse loci, quam rerum copia maior,
 Quam patrum, & populi, quam regum firma
 voluntas.

A 5

San-

a monitis. b cupido. c corde. d non. e non.

Sæxerat, ut regni caput, *urbs primaria ut esset*; ^a
 Hanc Evangelico propullans Idola *b* verbo
 Paulus, ad æterni convertit pascua veris.
 Hic igitur Macedo, ne iura retunderet urbis,
 Post patris occasum sacrum diadema verendo
 Imponens capiti *c*, sceptro radiavit eburno.
 Stat procerū medius, stipat latus eius utrumque
 Canities veneranda Patrum, mitisque senectus:
 Quorum iuris erat toti disponere regno,
 Per quos insidijs obstititur obice, vallo
 Consilij, potiūsq; valent interprete lingua,
 Quam pugnante manu tractare negotia belli,
 Et gerere armorum curas, quam cingier armis:
 Eminus assistunt, pauloque remotius illi,
 Effronæ mentis, quorum sub pectore robur
 Imperat ingenio, & Nestor succumbit Achilli,
 Principis à facie Vatum grege cinctus inermi
 Sedit Aristoteles, molli velatus amictu,
 Iam rude donatus, fatisque prementibus annos
 Curvus, & impexos castigat laurea crines.
 Contemplans igitur Macedo per singula vires,
 Palsitur intuitu procerū, & quæ maxima dudū
 Crescere non poterat, vehemens audacia crevit
 Regis ad aspectus, & quem conceperat antè
 Ampliat affectum, cordisque reverberat aures
 Applausus populi, maioraque viribus audet.
 Accedit facies animo, mentique profundæ
 Respondent oculi, totoque accenditur ore.

Sic

^a M. S. ut metropolis esset, *b* *Aeolicè* *c* *susci-*
piens capite.

Sic fuit ex facili regem cognoscere promptum;
 Ornamenta licet regi regalia desint
 Lucidus obryzo crinalis circulus auro,
 Et quæ flammiferis ^a ignescit purpura gemmis,
 Sola tamen loquitur vultus reverentia Regem.

Mensis erat, cuius Iuvenū de nomine nomē,
 A quo vitis habet quod floreat, uva propinet
 Quod bibat Autūnus, & q; sibi bruma reservet,
 Cum tumet in fructū seges ardua, iamq; parabat
 Retrogradū Phœbus radijs incendere Cancrū,
 Cum Macedo assensu pariter vulgūq; ducūq;
 In regem erigitur, lectōsq; ad bella Quirites
 Dividit in turmas, quorum bis millia bina
 Quingentique equitū numerus fuit, omnib⁹ idē
 Impetus armorum, sed eos discriminat ætas.
 Nec iuvenes solū, sed quorum cana vetustas
 Testis militiæ, & probitas sub patre probata,
 Legit Alexander, ductor princepsque cohortis
 Nullus erat, qui non sexagenarius esset;
 Vsq; adeo, positis ut si quis cominus armis
 Principia inspiceret castrorum, sive Quiritū
 Præfectos, equites non crederet, immo Senatū.
 Præterea peditum quater octo millia bello
 Instaurat, quibus arma fudes, & Dacæ bipennis:
 Et quælethifero contorta volumine glandes
 Funda iacit, gladiūq; & vitæ prodigus arcus,
 Lunatūque orbes, & prævia mortis arundo,
 Incutiunt hastas, verubūq; minantur acutis:
 Pectora thorace, & cervix securo galero est,

A 6

Quos

^a *flammigeris.*

Quos licet armarit telo præstantior omni
Virtus, tam voluisse tamè supponere mundum
Quàm potuisse sibi, tam paucis millibus, æquè
Miror Alexandrum, monstròque simillima fati
Hæc series, tot regna, uni submittere paucos.

In tanto rerum strepitu, mundique fragore,
Cum tremet totus varijs rumoribus orbis,
Subtrahere auxiliū, dubiūmq; lacerare Martē,
Detrahare absenti, *suasu Demosthenis a.*, ipsi
Cecropidæ, & vires opponere viribus ausi.
Aestuât auditis Macedo; maturius ergo
Castra movere iubet Danaïs hic cominus hosti
Improvvisus adest, & c muris applicat alas.
Interea senibus in Palladis arce receptis
Aeschinus *d* eloquitur, cœptæ c & Demosthena
litis

Arguit, & pace ostendit nil tutius esse.
Dum sibi mandatas legatio mutua partes.
Exsequitur, patriæ tactus *nutricis* amore.
Rex cœd^o renovat, pacemque redintegrat urbi,
Artibus ingenuis, studiisq; vacare, sereno
Annuat his vultu, Martemq; remittit agendum.
Inde ubi discordes iterum sibi iunxit Athenas.
Impiger ad veteres raptò *f* volat agmīe Thebas.
Aonidæ, muros juvenum stipante corona,
Armati adfistunt, portasque intrare volenti
Obijciunt, quem si dominum patienter habere,
Si

a suadente Demosthene primi b Danaos.
c forte scalas manibus aptat. d Curt. Suppl. Ae-
schines. e captaq; f rapido.

Si prece, non armis vellent occurrere, si sic
Ut decuit, cœptæ fraudis scelerisq; pigeret,
Fortassis poterant torrentem inhibere furoris,
Incolumemque statum vitæ, veniamque mereri,
Sed quoniam ætatem simul & contemnere Re-
gem:

Præsumsere, sibi meritò sensere Tyrannum.
Dum super excidio Macedo deliberat urbis,
Iam populo varijs afflicto cladibus, adsunt
Collecti Satrapæ è vicinis urbibus, omne
Qui genus accusent, recolantque ab origine
gentem

Intentam sceleri, & Græcorum cæde madentē:
Progenitos serpente patres, semperque minores
Cordibus infusum patrium servasse venenum.
Quis fastus Niobes, quis sparsam sanguine nati,
Femineum nescit ululasse per agmen, Agaven?
Quis flammæ Semeles, quis regē lumine celsū
Nesciat in proprios revolutum turpiter ortus?
Præterea partos infando semine, damno
Totius Europæ, sibi concurrisse gemellos?
His accensa super candescit *a* principis ira,
Accingique suos pugnæ iubet. Inde parato
Mille equitum cuneo, tumidam circumvolat
urbem,

Mœnibus arcere hos cives nituntur, eosque
Plurimus involvit telorum cominus imber.
Nec minùs interea pedites excindere muros
Vectib⁹ incussis *b* validisque ligonibus ardent.

Hos

a flagrascit. b excussos.

Hos ne missilibus deterreat hostis ab alto,
 Ut turti lateant, alij testudinis instar
 Ictibus arcendis iunctis umbonibus instant.
 Iam pede subducto, iam mole minante ruinam,
 Præcipiti saltu, qui vivi fortè supersunt
 Aonidæ fugiunt, sèque in secreta receptant.
 At Danaï, saxi cedentibus, hoste remoto
 Per murum fecere viam: ruit omnis in urbem
 Turba, perit nullo discrimine, sexus, & ætas
 Omnis; adest etiam ductor Pellæus, & ipse
 Invehitur Thebas armis stipatus, ei que
 Accessit Cloades fidus, magnoque canebat
 Regi dulce melos, lyricisque subintulit ista:
 Clara Deum proles Macedo, fortissime Regum
 Cui favet astrorum series, cui quattuor orbis
 Climata despondent, filo properante, Sorores:
 Cuius, ut invictus victis, & parcere scires
 Supplicibus victor, & debellare rebelles,
 Divinis toties monitis armavit anhelum
 Pectus Aristoteles: Tunc hanc rex funditus ur-
 bem

Excidio *b* delere paras? his sedibus ortus
 Liber, thuricremis sua quæ colit India templis.
 Hæcine tetra Deos tulit, auctoremque tuo-
 rum

Nutrit Alciden, cuius super eminet omnes
 Edomitum toties laus derivata per orbem?
 En muri, & structæ modulis Amphionis arces
 Disce pius victis, vincendis esse cruentus.

III.

a eoque. *b* Exitio.

Instabile est regnū, quod non clementia firmat,
 At si tanta tibi cives torquere voluntas,
 Soli parce solo, Divi que ignore locorum.
 Finierat Cloades, sed stat sententia Regis,
 Propositique tenax iræ permittit habenas,
 Aequarique solo turres, ac mœnia primò
 Imperat, & reliquam Vulcano fulminat urbem.
 Postquam digna satis compescuit ultio Dir-
 cen,

Iamque novo didicit servire Bœotia Regi,
 Dispositis Macedo pariter patriæque domoque,
 In Darium sævire parat. minus ergo peritos
 Armorum, minus audaces, famæque minoris
 Segregat, & patrijs tutelam deputat Argis,
 Inde rates varijs rerum speciebus *acervat*, *b*
 Nec tanto libuit paucas adhibere labori,
 Namque quater ductus, nisi ter senarius obftet,
 Navigij numerum quinquagenarius æquat.

Iamq. ubi velivolū tenuit mare libera classis,
 Intenditque fugā, nec iam ulla momordit arenā
 Anchora, cum patrio discederet incola portu,
 Stridula, discussit concentibus aëra miris, *c*
 Vox hominum præsaga mali, mistūsq. tubarū
 Infremuit clangor, totūque remugijt æquor.
 O patriæ natalis amor sic allicis omnes!
 O quantum dulcoris habes! fugitiva per altum
 Classis dum raptim patriæ furatur alumnos,
 Sponte licet properent, Persarū invadere fines,
 Nec trahat invitos ad prædæ præmia ductor;

Sola

a famæque minores. *b* onustat. *c* athera.

Sola tamen revocat patriæ dulcedo volentes,
Nec finit à patriâ divelli, mentis acumen,
Sed dulces, oculos animûmque retorquet, ad
Argos,

Donec ab intuitu longè decrescere visus:
Europæ defecit apex, portûsque recessit.
Tanta sub invicto bellandî corde voluptas,
Tanta parentis erat oblivio, tanta sororum.
Solut ab Inachijs declinat lumina terris
Effrenus Macedo: qui cùm Cilicum priûs arva
Collibus eductis Asiâque emergere vidit,
Gaudet, & angustum vix gaudia tanta receptat.
Pectoris hospitium; remis incumbere nautas,
Nec solum tenens ultra se credere velis,
Lætitiâ dampnante moram iubet. Ocyus illi
Haud segnes per transtra parant assurgere dicto
Principis, & multo castigant verbere pontum.
Tantum aberat classis portus statione, lapillum
Quantû funda potest celerit transmittere iactu:
Eminus emissâ Pellæus arundine terram
Vulnerat hostilem, faustumque hoc prædicat o-
men

Tota cohors, lætôsque ferunt ad sidera plausus.
Nec mora, litoreis immergitur uncus arenis.
Exonerant *c* primò naves celerique volatu
Exsiliunt, viridique locant in litore castra:
Deinde vacant epulis, ac dum solemnia tractant:
Pocula, continuant seræ convivîa nocti.

Tertia pars orbis, cuius ditione teneri

Olim

a voluntas. *b* recepit. *c* Exonerantq; rates primò.

Olim dicta fuit, eius quoque nomen adepta est,
Hæc Asia est, vasto quam gurgite solis ab ortu
Terminat Oceanus, & ab Austro extendit in
Arcton

A Borea Tanais, simul & Mæotidos unda
Claudit, ab Europa nostrû discriminat æquor.
Huic soli ex æquo cessit partitio mundi,
Cùmque sit una trium, solam hanc discindere
mundum

Topographi perhibent, igitur brevior duabus
Contentis spatîo, medium non invidet orbis:
Hic situs est Asiæ, sed & illam mitis obumbrat
Cæsaries nemorum, fluviorum cursus inundat,
Nobilium multa regionum laude superbit;
Hic dives gemmis elephantibus India barrit,
Bis ferit, & fruges toties legit, instat ab Arcto
Caucasus, irriguo Paradisus spirat ab ortu,
Hæc habet Assyrios, Medos, & Persida, quarum
Parthia nunc nomen, quam Mesopotamia fi-
nit.

Hæc Babylois opes, Chaldæaque regna receptat,
Hæc Arabum terras redolentes thure Sabæo,
In quibus ille labor Logicorum nascitur, una
Semper avis Phoenix, vicinæque cinnama myr-
rhæ.

Hinc Syriam Euphrates, illinc gens Armena
tangit,

Diluviiq; memor Superis cælôque minatur.
Inde Palæstinæ cunctis supereminet una

Vnius.

a inumbrat.

Vnius Iudæa DEI, Ierosolyma * terræ:
In centro posita est; Vbi Virginis edita partu
Vita obiit, nec stare DEO moriente renatus
Sustinuit, sed pertremuit & perterritus orbis,
Tôtque Asiæ partes, quas si meus exaret omnes
Aut seriem scindet stylus, aut fastidia gignet.
Iámque sub auroram volucrum garrire sole-
bat b

Et lucem tenui præcedere lingua susurro.
Lucifer emeritæ confinia noctis agebat,
Astrorúmque fugam Solis præcursor anhelò
Maturabat equo, facili cum membra sopore
Solvit Alexander, igitur cum sole retusum
Prospexit primo pelagus radiósq; natantes,
Emicat ex templo castris, & in ardua montis
Erumpens, Asiæ metitur lumine fines.
Hinc ubi vernantes Cereali gramine campos
Tot nemorú saltus, tot prata virentibus herbis
Lascivire videt, tot cinctas mœnibus urbes,
Tot Bacchi frutices, tot nuptas vitibus ulmos;
Iam satis est inquit Socij, mihi sufficit una
Hæc regio, Europam vobis patriámq; relinquo.
Sic ait, & patrium ducibus subdividit orbem.
Nam timor ille ducum (tanta est fiducia fati)
Regnorú quæcunq; iacent sub cardine quadro
Iam sibi parta putat, sic à populantibus agros
Liberat, & pecorum raptus avertit ab hoste.
Iámque iter arripiens Cilicum sibi vindicat
arces,

Con-

a contremuit. b parabat.

Conciliátque pij clementia principis urbes.
Pluris Alexandro fuit hæc sollertia, quàm si
Sanguinis impensa Martem tractaret, agítque
Pace vices belli, cum parcit & obruit hostem.

Inde rapit cursum Phrygiæq; per oppida tédit
Ilion, & structos violato fædere muros
Idaliósq; legit saltus, quibus ore venusto
Insignem puerum pedibus Iovis aliger a uncis
Arripuit, gratúmque b tulit super æthera munus;
Dúmque vetustatis saltem vestigia quærit
Sedulus, c occurrit fluviali consita rivo
Populus, Oenones ubi mœchi falce notata
Scripta latét Paridis, teneriq; leguntur amores,
Densa subest vallis ubi litis causa iocosæ
Tractata est, cum iudicium temeravit adulter
Vnde mali labes, & prima effluxit origo
Iliaci casus, & Pergama diluit ignis.
Nunc reputanda quidè parvi; sed quâta fuerunt?
Conijcitur, testatur enim vetus illa ruina,
Ingens quàm fuerit e Troiæ mensura ruentis.
Tot bellatorum Macedo dum busta pererrat,
Argolicos inter cineres, manésque sepultos,
Quos tamé accusât titulis epigrammata certis,
Ecce minora loco, quàm famâ vidit Achillis
Fortè sepulcra sui, tali distincta sigillo;
Hectoris Aeacides domitor, clam, incautus,
inermis

Occubui d Paridis traiectus arundine plantas.

Hæc

a armiger. b placitúmque. c obijcitur. d Os-
subuit. e Quàm fuit immensa

Hæc brevis regem ducis ad spectacula tanti
Compulit, & sterilem multo satiavit arenam,
Et suffire locum sumpta properavit acerra:
O fortuna viri superexcellens, inquit,
Cuius Mæonium redolent præconia vatem,
Qui licet exanimem distraxerit Hæctora, robur,
Et patrem patriæ summum tamen illud hono-
ris.

Arbitror augmentum, quod tantum tantus ha-
bere

Post obitum meruit præconem laudis, Home-
rum;

O utinam nostros, resoluta corpore, tantis
Laudibus attollat non invida fama triumphos:
Nam cum lata meas susceperit area leges,
Cum domitus Ganges, & cum pæsumdatus At-
las,

Cum vires Macedum Boreas, cum senserit
Hammon,

Et contentus erit, sic solo principe mundus,
Ut solo sole: hoc unum mihi deesse timebo,
Post mortem cineri ne desit fama sepulto,
Elysiisque velim hæc solam præponere campis,
Neu vos excutiat cæpto, gens provida, bello,
Argolici, fortuna licet quandoque minetur
Aspera, quæ nunquam vultu persistit a eodem.
Blanditijs indignus erit, mollisque potiri
Fortuna, qui dura pati, vel amara recusat.
Nam quæ dura prius fuerant mollescere vidi,

Neu

a consistit.

Neu vos sollicitos agat ignorantia veri,
Vnde hæc tanta mea surgat fiducia menti,
Occultum hoc vestris impertiar auribus unum.

Cum patris interitu nutaret Græcia mœrens,
Pausaniâsque scelus, & cædem cæde piâsset,
Nocte ferè media, somnum suadentibus astris,
Pulvinar regale premens penetralibus altis
Solutus eram, socios laxabat inertia somni:
At mea pervigiles urebant pectora curæ,
Cumque super regni ratio novitate labaret,
Incertus sequererne hostes, patriamne tuerer?
In neutro stabilis facturus utrumque videbar.
Ecce locum subita radiantem lampade sensi,
Et cæleste iubar noctis caligine pressa
Irrupisse fores, tenebrasque diefcere vidi,
Cum timor *urgeret* mentem, testemque pavoris
Sentirem trepidos sudorem errare a per artus,
Adfuit ætheriis, hominem si dicere fas est,
Ingenua gravitate, plagis, quem barbara textit
Multiplici vestis mixtim distincta colore,
Cuius, ut ire solet filo radiante Sacerdos,
Gemmae flammâtes tangebant b fimbria plâtas.
Aurea rorifluos crispabat lamina crines,
Pectoris in medio bissegni schemate miro
Ardebant lapides, gemmarum luce superbi.
Nescio quod nomen, prætereunda visa figuris
Signabat mediâ tetragrammata lamina frõtem,
Sed quoniam mihi barbaries incognita linguæ
Huius erat, legere hanc me nõ valuisse fatebor.

Præ-

a exire. b lambabat. c potuisse.

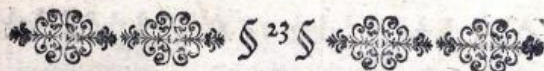
Præfulis occultum caput amplexante tiara,
 Pésque verecundus talari veste latebat,
 Qui nisi me verbis prior aggredieretur, habebam
 Quod breviter posse scitari, quis? quid? & unde?
 Egredere ô Macedum fortissime finib⁹, inquit,
 A patrijs, omnémque tibi pessumdabo gentem.
 At si me tibi fortè vides occurrere talem,
 Parce meis, dixit, superas decessit a in auras,
 Discedénsque domum miro perfudit odore:
 HOC Duce dura manus, hoc Principe bella
 movetis;

Sic fatur, celerésque gradus ad castra retorquet.
 Vera tamen docuit: etenim cum victor adire
 Post Tyron everfam multa legione pararet
 Ierusalem, templúmque Dei violare, domósque
 Velle putaretur, invicti principis iram
 Præveniens urbis sacro comitante senatu
 Exierat tali summus cum veste Sacerdos,
 Qualem in siderio rex Præfule viderat antè,
 Quem tamquam cognoscat, equo descendit,
 eúmque

Pronus adoravit, cunctis mirantibus, illum
 Impendisse homini decus, unum quod sibi pridè
 Iusserat impendi, tunc rex legione sequentúm
 Exclusá, paucis intrat comitantibus urbem,
 Et quod ab Hebræis monitus fuit, obtulit illis
 Pacifica, & multo ditavit munere templum,
 Iámque vafaciens indulto Marte beatæ
 Urbis perpetuo donavit munere cives.

CAPI-

a superásque recessit.

CAPITULUM

SIVE

ARGUMENTVM

LIBRI II.

P Reparat ad pugnam Darium Per-
 sásque Secundus,
 Scribit Alexandro Darius, popu-
 lúmque recenset,

At Macedo fatale jugum mucrone resolvit,
 Ség³ sibi recipit, morbum curante Philippo,
 Stant hinc inde acies, Cilicium conclusa ju-
 gosis

Faucibus, injusti Sisenem premit alea fati.
 Spernitur à Persis ducibus, licet utile docti
 Consilium Thymodis*, placuit commit-
 tere fati

Omne simul robur, socios hortatur ad arma
 Acer Uterque ducum, plaudentibus adso-
 nat ær. a
 æther.

ALE-

ALEXANDRIDOS

LIBER II.

Ultorem magnum patrię, iam fata minantem,
Nuntia Persarum discurrens fama per urbes,

Desidię torpore gravis, luxúque soluti,
Terrifico strepitu Darij concusserat aures,
Qui licet imperio maior, munitior armis,
Obsequijs a regum, pretioso ditior ære
Viribus excedens, ævo maturior esset
Bellatore novo; tamen experientia Martis,
Qua desuetus erat, & pax diuturna labantes
Impulerant regis animos, ut in omnibus esset
Inferior duce, quo poterat præstantior esse,
Si mens tanta foret pugnandi, quanta facultas,
Ne depressa b tamen terrore, minúsque rigoris
Regia maiestas videatur habere, superbo
Intonat ore minas Darius, gentesque subactas
Colligit in castris, cuius per regna volante
Ocyus edicto, ruit omnis in arma iuventus.

Interea à Dario, ne nil fecisse videri
Possit, Alexandro legatur epistola talis:
Rex Regum Darius, consanguineúsque Deorú
Scribit Alexandro famulo. Licet indole clarus,
Parce

a Obsequio. b deprensa. c vigoris.

Parce puer teneris & adhuc crescentibus annis,
Non est apta legi, quæ non maturuit arbor,
Quos tibi sumisti, temerarius exue cultus
Armorum, & castæ gremio te redde parentis
Queque tuæ potiùs ætati congrua, nisi
Lora tibi, teretémque pilam, forulúq. capaces
In sumptus comitum, fomenta viæque levamé;
At si tanta tuum a vexat vesania pectus
Vt paci lites, & amico præferat hostem:
Non equites, verum furiata mente clientes
Emittam, qui te correptum verberare, duris
Affligant pœnis: tenebrisq. perennibus abdant
Frendit Alexander modicè turbatus, eisque
Qui sibi detulerant Medi mandata Tyranni,
Procinctè subicit: Meliúsque, interpretor, inquit,

Et magis egregiè, vestri munuscula regis;
Forma rotunda pilæ sphæra speciémq. rotundi
Què mihi subiiciam, pulchrè determinat orbis.
His in subjectos mihi Persas utar habenis,
Cum victor Darij veteres effregero gazas:
Sic ait, & formæ regalis imagine ceris
Impressa, vario legatos munere donat.

At Darius quamvis, fama mediante, recepto
Memnonis excessu labefacto pectore nutet,
Aspera fortunæ tamen in contraria torquens
Conclusus procerum serie, peditumque catervis
Tendit ad Euphraten, ubi tot radiantibus auro
Gentibus explicitis, diffusis æquore vasto,

B

Tot

a tuam vesania mentem. b addant. c vertens.

Tot populis vires dedit in commune videndas
 Elatúque animo vallum circumdedit, unde
 Primo sole locum feriente, recensuit omnes,
 Xerxis ad exemplum, donec nascentibus astris,
 Noctivagæ a Phœbes præcederet Hesper^o ortú,
 Egreditur vallo, viridésque effusa per agros
 Infinita phalanx, numerúmque *recognita* vincit,
 Spargitur, & speciem maioris copia complet;
 Sic ubi balantes ad pascua veris ituræ
 Vt totidem reddat pastor, quot fudit *c* ovile
 Manè novo, numerátur oves, quas anxia sortis,
 Ne minuat numerum lupo, upilione sinistro,
 Capripedi Fauno commendat sedula Baucis.
 At prior in Magnum Darij congressus, & acris
 Pugna, sub illustri adverse, duce Memnone,
 partis,
 Millia nobilium tenuit sexcenta virorum,
 Quos licet inferior numero, sed fortior armis
 Fudit Alexander; expugnatámque suorum
 Viribus intravit Midæ prædixit aulam
 Gordieum veteres, Sardis dixere *minores* d
 Híc Asiam refluis undarum cursibus arctant
 Faucibus angustis gemini confinia Ponti,
 Híc ab utrôque mari distans Sangarius æquæ
 Litoribus, tamen alternis, communicat undas.
 Híc Iovis in templo Midæ patris alta coruscât
 Plaustra, iugúmque vetus Asiæ fatale, sed eius
 Funibus inter se subeuntibus *e* arte latenti
 Com-

a Montivaga. b præbet. c fundit. d moderat.
 e cecuntibus.

Complosisque iterum, spatiofo tempore nemo
 Vel reperire caput poterat, vel solvere nodos;
 Certa fides, úrbis ita disposuisse tenacem
 Fatorum seriem, qui vincula solveret, illum
 Regno totius Asiæ debere potiri.
 Movit Alexandrum supplendi fatæ cupido,
 Extollénsque iugum, nexus dissolvere tentat,
 Luctarúsque brevi dum se contendere frustra
 Conspicit, adstantes ne triste retunderet *a* o-
 men:
 Quid refert, inquit, Proceres b, quâ scilicet arte
 Quoque modo tacitæ pateant ænigmata sortis?
 Dixit, & arrepto nodos mucrone recidit.
 Vnde vel elusit sortem, vel sorte recludit. *c*
 Hinc venit Ancyram, missis qui Marte re-
 tuntant

Cappadocum gentes, quib⁹ in sua jura redactis,
 Manè iter accelerat Macedo, spatioque diei
 Vnius, stadia rapidis d quingenta peregit
 Gressibus, accelerans pavidú prævertere regē,
 Quippe graves aditus Asiæ, faucésque locorum
 Angustas metuens, Cilicum jam plana tenent
 Obvius ire parat Dario, qui primus Eo
 Cum Sol roris sua stillaret lampade, castra
 Movit ab Euphrate, e lituis cava saxa resúltat,
 Respondent valles, ictúsque fragoribus ær
 Ingeminat strepitus, agitantq. tonitrua nubes.

B 2 Híc

a reverberet. b Socij. c resolvit. d Virg.
 Elimináque laurúsque. e Bravie ante Liq.
 producitur Græcis.

Hic fragor in castris: sed & hic erat agminis or-
do.

Ignem quem Persæ sacrum, æternumque voca-
bant,

Axibus auratis argentea prætulit ara:
Alba, Iovis currus, series ducebat equorum;
Cælatæque decem gemmis, auræque quadrigas.
Tam cultu varix, quam lingua & moribus, uno
Agmine bis senæ comitantur in ordine gentes.
Quosque Immortales mentitur opinio vulgi,
Mille ferè decies plaustris auræque feruntur:
At consanguinei Regis, muliebriter omnes
Millia prætextis ter quinque feruntur amicti.
Mole gravi, medius radijs stellantibus auro,
Invehitur Darius curru, quem stipat utrinque
Effigies numerosa deum, quem prædicat ardor,
Gemmarum, & luxûs opulencia barbara regû.
Desuper ardentis fervorem temperat æstus
Fictilis aurata pendens Iovis armiger *b* ala,
Hunc hastata decem præcedunt millia, quorum
Aurum cuspis habet, argentea candet arundo,
Præterea Darius præclaros sanguine reges
Contiguos lateri præceperat ire ducentos.
Neve sit in promptu Danaïs penetrare tribunal
Regis, munitis peditum præstantibus armis
Clauditur extremum ter denis millibus agmè:
Subsequitur Medi plenus genitrice Tyranni
Curus, & uxor adest, natique, & tota lupellex
Regia, pellicibus totidem, sub pondere tanto

Quia-

a regem. b aliger.

Quinquaginta ferè suspirant plaustra vehen-
dis.

Moris erat Persis Ducibus, tunc temporis om-
nem

Ducere in arma domum, cum tolli signa iube-
rent.

Sexcentis sequitur investa pecunia mulis,
Tercentumque cnerat dorso surgente camelos.
Plurimus hoc agmen centenis millibus ambit
Funditor, & levibus fundæ, jaculator habenis:
Ultima procedit levis armatura virorum
Excedens numerum, pedibusque attritus, & axe,
Aurea pulvereus involvit sidera turbo,

Interea Macedo profugis vastantibus arva
Ciliciæ deserta videns, rapit agmina ductor
Ad loca, quæ Cyri dixerunt castra priores,
Præmissis igitur, duce Parmenione, catervis,
Tarsum seminecem Persarum servat ab igne;
Hic, ut scripta ferunt, illustri claruit ortu,
Per quem præcipue cæcis, errore subacto
Gentibus emerfit radius, fideique lucerna;
Purus & illimis, mediam perlabitur urbem
Cydnus, qui gelidos haurit de fontibus amnes
Contentus seie est, nullasque aliunde ruentis
Admittit torrentis aquas, sed gurgite ludie
Calculus, & refugo lapsu lascivit arena;
Hic primum didicit Magnus durare salutem
Nulli continuam, sed mista adversa secundis,
Impulit hic regem vis præsumptiva superbum,

B

3

Quæ

a in MS. altero, sequentes duo versus omitti.

Quæ potuit potius laudis jactantia dici.
Ergo cum casu luctari fata videres,
Quæq. adspirabat coëptis, fors prospera, paullo
Substitit, & Macedum spem desperare coëgit.

Aëthus erat, medius cum Sole tenente Leo-
nem

Iulius arderet, mediòque sub axe diei
Arida Ciliciæ, fiderat a vapor igneus arva,
Perfusus Macedo sudore & pulvere, membra,
Temperie fluvij captus, specièque liquoris,
Corpore adhuc calido subjectis insilit undis;
Horruit extemplò gelido perfusa liquore
Tota viri moles, ubi non invenit apertas
Spiritus *hic venas* corpùsque reliquit inane
Frigore, vitalis calor interclusus, aquarum;
Fluctuat afflictus rex, exanimisque suorum
Extrahitur manibus, oritur per castra tumultus
Flebilis, & Graiùm ruit in lamenta juvenus;

Flos juvenum Macedo, quiste impetus inter
amicos

Nudum, quis casus inopina morte subegit?
Improba mobilior folio fortuna caduco,
Tigribus asperior, diris immitior b hydrys
Tisiphone horridior, monstròq. cruentior omni
Cur metis ante diem florentes Principis annos?
Hactenus extiteras mater, quis te impulit illi
Velle novercari? quem promissum sibi regem
Mund⁹ adoptabat? Sed quis manet exitus illos,
Optime rex, quibus à patria tua castra secutis

Non

a findit. b inimicior.

Non licet in patriam, loca per deserta reverti
Numquid nos sine te medios mittemur in ho-
stes?

Sed quis dignus erit tanto succedere regi?

Audijs hæc, ut fortè rotā volvendo fatiscens
Cæca sedebat humi fortuna, animamque re-
sumens

Surgit, & Argolicos, subridens ore sereno,
Increpat usque metus, & secum pauca susurrat:
Inscia mens hominum quanta caligine fati
Pressa jacet! quæ me toties injusta laceffit,
Ius reliquis proprium licet exercere Deabus,
Me solam excipiunt, quæ dum bona confero,
magnis

Laudibus, extollor a si quando retraxero rebus
Imperiosa manum, rea criminis arguor, ac si
Naturæ stabilis sub condicione teneri
Possem, si semper apud omnes una maneret.
Aut eadem, jam non meritò fortuna vocarer;
Lex mihi naturæ posita est sine lege moveri,
Solæque mobilitas stabilem facit; Hæc ubi di-
cta

Liberior regis jam morbida membra revisit
Spiritus, & solitos paullisper habere meatus
Cœpit, sed nimius urebat viscera morbus;
Qui tamen attollens erecto lumine vultum:
Ergo, ait, in castris victum sine Marte cruentus
Victor Alexandrum capiet? b nam proximus
hostis

B

4

Non

a attoller. b rapiet.

Non medicos segnes, non Critica tempora mor-
bi,

Exspectare finit, spolijs ululabit ademtis
Hostica barbaries, at rex inglorius exsul,
Nudus in hostili, sine laude jacebit arena.
Sitamen in medicis est, ut reparare salutem
Arte queant medica, faveat medicina, sciántq.
Me non tam spatium vitæ, quam quærere belli.
Nec tam mortis agit me, quam dilatio Martis.
Nam licet æger adhuc, si saltem flare meorum
Ante aciem potero, cursu fugitiva rapaci
Terga dabunt Persæ, Danaïque sequentur o-
vantes.

Impetus hic regis, præcépsque libido co-
hortes

Moverat ancipites, ne festinatio curæ
Augeret morbum, sed enim spondente Philippo
Qui comes est à patre datus custosque salutis,
Tres rutili reditus Phæbi tamen anxius ægrè
Exspectat, morbiq. fugam reditumque salutis;
Hic præmissa ducis perturbat epistola regem,
Quæ medicum damnat, auro tedaque sororis
Corruptum à Dario. jam tertia sparserat ignes
Explicitum tenebris rutilos aurora per orbem.
Cogitur infantis haustus pocula Ductor
De medici dubitare fide, sed potio postquam
Exhausta est, chartam dextra nutante legen-
dam

Porrigit Archigeni, quam dum legit ille, legen-
tis

Nulla

Nulla notare potest in vultu signa timoris.
Atque ita subridens: Bone Rex exclude timorè,
Laxa animum curis, sine a vim medicaminis
huius

In venas recipi; qui me tibi detulit (audi)
Aut ut sic pereas, reliquis ardentius optat
Sedulus, aut nostra marcescit lividus arte,
(Verius ut fatear) aut in tua damna protervit,
Qui notat innocuum sceleris, qui proditionis
Arguit infontem, meritò non creditur infons.
Nam reus unde reum se noverit, illud acerbè
Obijciat, sic injustè quandoque ligatur
Iustus, & injustos absolvit curia mendax.

Hec ubi dictum, metum jubet evanescere regis.
Ergo ubi transmissum medicamen ad intima,
venas

Imbuit, emeriti perierunt semina morbi.
Exhilarat vultum color, & pallore perempto,
Emergit facies niveo liquefacta rubore;
Mens redit, & virtus rediviva renascitur intus,
Concurrent proceres, avidi spectare Philip-
pum

Illius injiciunt jucundi brachia collo,
Huncq. Patrem Patrie, servatoremq. salutantis
Rex cum sol rutilo radiaret crastinus axe,
Insigni provectus b equo, per castra videndum
Se dedit, & pavidis excussit mentibus omnem
Segnitiam, vultuque suos, ac voce refecit.
Inde ubi finitimas exercitus obruit urbes,

B S Et

a à curis. b provectus.

Et sacra pro dubia, quæ voverat ante, salute
 Percolvit Superis; ferratos mœnibus Iffi
 Applicuit cuneos, ubi Parmenio venienti
 Occurrens, urbi desertæ à civibus infert.

Quæritur hîc inter procères, an debeat ul-
 tra

Extendi bellis acies, potiùsne sit hostis
 Opperiendus ibi? placuit sententia tandem
 Hæc potior ducibus, inter montana jugosis
 Faucibus, hîc fatis committere robur utrûm-
 que, &

Quippe pares illis acies utriùsque Tyranni,
 Parmenio censet, angusta valle, futuras.
 At Sisenes, quia rem tacitè suppresserat, auro
 Creditur à Dario furtim corruptus, eumque
 Mors injusta ferit, non ignorante tyranno.
 Iamque superveniens Græcis equitatus ab o-
 ris,

Exilio comitante fugam, duce * *Thymode*, ca-
 stris

Infertur Darij, regique salubre propinans
 Consilium suadet, ut, dum licet, axe citato
 Obliquum retro flectat iter, cursûque volucris
 Pulvereo repetat spatiosos æquore campos:
 Aut si degenerem pudeat retrocedere regem,
 Converso ne fortè gradu vertatur in omen
 Triste suis, saltem gazas, & pondera belli
 Dividat in partes, ut si fortuna, quod absit,
 Faverit Argolicis in primo Marte, super sit
 Copia.

& utrinque.

Copia, quôq. a recēs ruat in discrimina pubes;
 Non mediocris enim furor est exponere bellis,
 Vno, velle semel fortunæ cuncta, sub ictu.
 Utile consilium dederat, sed inutile visum est
 Principibus Persis, quorum prævertere regem
 Menserat, ut merita deleret b morte Quirites
 Conductos, etenim gazas dispergere Græcos
 Velle putant, ut sic spolijs & rebus onusti
 Ad regem Macedum redeant, pacemque refor-
 ment.

Rex, ut mitis erat, fatis ac tractabilis, aures
 Obstruit his monitis, & pectore saucius. Absit
 O procères, ait, ut nostro dominetur in ævo
 Dedecus hoc, perdâmnè viros mea castra secu-
 ros c

Castra fidemque meam? numquam tam seva se-
 veros,

Iamque senescentes, infamia polluat annos;
 Sic ait, & grates referens absolvit Achivos,
 Sed regredi regem, profugus ne fortè putetur,
 Dedecori adscribit, jam jam committere bellum
 Ardet, & angustos inter decernere montes,
 De gaza primò definit, eoque jubente
 Maxima cū cuneis pars est trāsvecta Damascum,
 More tamen veterum servato, regia conjux
 Et soror, & proles, in castris fata sequuntur.
 Certus abhinc Darius, cū posterus exseret orbem
 Luciferum Titan regum concurrere vires,
 Ascendit tumulum, modico qui colle tumebat,

B

6

Castro-

a quaque. b damnaret. c sequentes.

Castrorum medius, patulis ubi frondea ramis
Laurus odoriferas celabat crinibus herbas;
Sæpè sub hac memorant carmen silvestre canentes

Nympharum vidisse choros, Satyróque procaces.

Fons cadit à lava, quem cespite gramen obumbrat

Purpureo, verisque latens sub veste jocatur
Rivulus, & lento rigat inferiora a meatu
Garrulus, & strepitu facit obsurdescere montes.
Hic mater Cybele, Zephyrum tibi Flora maritans.

Pullulat, & vallem fecundat gratia fontis;
Qualiter Alpinis spumoso vertice saxis
Descendit Rhodanus, ubi Maximianus Eos:
Extinxit cuneos, cum sanguinis unda meatum
Fluminis adjuvit fusa legione virorum
Permistusque cruor erupit in æthera, spreto
Aggere terrarum, totumque rigavit Agaunum.
Hinc ad suppositas vulgi procerumq. cohortes
Pacifici Darius obliquans luminis orbem,
Accitis ducibus prius, in discrimen ituros
Segregat in partes, demum sic orsus, adultas
Ore pio spirante preces, soloque mereri
Debuit aspectu, facies matura favorem.
Heredes Superum Persæ, gens unica bello,
Cui genus à prisca descendit origine Beli,
Qui primus meruit venerandus imagine dia-

Inter

a Interiora.

Inter Cælicolas folio stellante locari,
Solvite corda metu, a furor est, pugnámque vocari

Dedecet, in Dominum cum servus abutitur armis;
Ultio, non bellum est, servos ubi sceptrâ rebelles
Corripiunt, captosq. domant, patriamq. tuetur;
Ille puer spurius regni moderamen adeptus
Cuncta sibi celsura ratus, fervore juventæ
Ducitur, & calus ruit improvisus in omnes,
Et pugnando mori mavult, quam cedere victo,
Et jam spe vacuus, animo lentescit inani,
Dannorumque memor, quæ Granicus intulit annis,

Incipit afflictis partim diffidere rebus,
Pro pudor! in rerum dominos quibus omne metallum

Servit, servi inopes, pauci, sine viribus audent.
Scire velim Macedo, quibus, inspirante Megara,
Artibus, illius Cyri te posse potiri
Imperio jactas? cum Lydia, Croesus & omnes
Curvare genu quocumque sub axe tyranni.
Qui licet extinctus, me Successore, superstes
Regnat, & in vivo vivit fortuna sepulti.
Si veterum monumenta manent, si mète recordor
Scripta patrum memori, quis nos à stirpe Gigantum

Ignoret duxisse genus? quis bella Deorum,
Quis coctum laterem, structamque bitumine turrim

Nesciat

a corde metum.

Nesciat à proavis? magnæque quis immemor
urbis.

Cui dedit æternum labij confusio nomen?

Ergo agite ó Proceres, patrium revocate vigorẽ

Pro Patria state, & Patriæ titulis, & honori

Invigilate, decet: ne pauper & advena victor

Conculcet pedibus veterum a monumenta
parentum,

At si quem vestrum, quod abominor, improbus
hostis

Excutiat campo, profugumque per arva fatiget,

Si mihi, si patriæ, si civibus arma negatis,

Vxores saltem, ac nati, quos hostica clades

Obteret b in castris moneant in castra c reverti

Non tamen id vereor quin jam victoria Persis

Applaudat ducibus, etenim ludente d favilla

Ardere in somnis Macedum tentoria vidi,

Vesanumque ducem ritu Babylonis amictum,

Purpureo luxu subeuntem moenibus urbis

Ad me perlatum, dehinc evanescere raptum.

Quid moror? æternum testor jubar, aurea Solis

Lamina, cum dedimus nostris in sinibus ortum,

Hostis erit quicumque fugæ laxabit habenas.

Plura locuturo celeri pede nuntius adfert,

Deservisse locum Græcos, pavidasque cohortes

Consuluisse fugæ, jam per compendia saltus

Ad Pelagus rapuisse gradum, perq. ardua rupis

Præcipitasse viam, mollem sic Principis aurem

Pascit adulator, fluitat percussus inani

Latitia,

a terram c. obruet. c bella. d plaudente.

Latitia, damnatque moras. Exercitus ergo
Flumine transmissio per saxa per invia araptim
Quærit iter, profugumque parat prævertere
regem.

Quò ruitis peritura cohors b? juvenemne pu-
tatis

Invictum fugere hunc, qui quovis crimine credit

Turpius esse fugam? qui ne fugiatis inertes,

Hoc solum metuit, etenim si forrè daretur

Optio talis ei, fugiens an vincere mallet

Quam vinci à profugis, hostique resistere vi-
ctus?

Forstian ambigeret, utrum minus esset honoris.

Iam Chaldaea cohors, Iffon festina propin-
quans

Proditur excubijs, auri lapidumque nitore

Fulgurat armorum series, graditurque rapaci

Turbine, pulvereo furata volumine solem.

Providus aërea currens speculator ab arce

Nuntiat Argolicis, Babylonis adesse tyrannum,

Et genus omne hominum: vix credere sustinet
ille,

Què belli mora sola movet, prior ergo maniplis

Intonat: Arma, arma ó Danaï. prior urbe re-
lieta

Fulminat in Persas, sequitur galeata juvenus.

Sic ruit in prædam jejuna fauce Lycaon,

Cuius opem sicco mendicat ab ubere pendens

Vagitus prolis, tandemque impegit in agros

Cædis

a avia. b manus.

Cædis amica fames, vacuis concepta sub antris.
Stat pecus attonitum, quod nec fugere audet,
& ipsum

Si fugiat, nemoris alios incurreret hiatus.
Copula diripitur canibus, quos ore canoro,
Et baculo, & palmis irritat ab aggere pastor;
Haud aliter Macedum rex debacchatur in il-
lam

Barbariem, quæ nunc profugum pavitare fere-
bat,

Hos ubi discretis acies adversa catervis
Aspicit in bellum subito prodire volatu,
Spem sibi mentitam metuens, in prælia mente
Consternata ruit, sed vox & in arma ruen-
tium

Impetus, & discors exercitus agmina turbat.
Quippe viæ *a* potius, quam bello, hostique te-
rendo.

Aptus erat miles, Darius tamen agmine rur-
sus

Disposito, cautè secum deliberat, hostem
Milite consulto vi circumcingere multa,
Vitæ propositum *b* regique suisque salubre
Quod ratus est, verum ratione potentior omni
Discussit fortuna procax, quæ sola tueretur
Tuta, gravata levat, quassat rata, fœdera rum-
pit,

Infirmat firmum, fixum movet, ardua frangit.
Iam Macedum series certo stabilita tenore,

In

a fuga. *b* consilium.

Inque acies distincta suas, montana tenebat:
Rex stabilem peditum tamquam insuperabile
vallum

Opposuit Persis, in prima fronte, phalangem;
In cornu dextro præfecti jura * *Nicanor*
Parmenionis habet, illi Ptolomæus, Amyntas,
Perdiccas, Cœnus, Clytus & Meleager adhæ-
rent,

Vnusquisque sui dux agminis, at tibi læuum
Commissum est cornu, qui nulli Marte secun-
dus

Parmenio, sequitur *Craterus generosus* eisque
Iungitur Antigonus & turbidus ense *Philot-*
us.

Hostibus expositus ante omnia signa suo-
rum

Cornipedem vexans in dextro Marte coruscat
Casside flammati, gladioque tremendus, &
hasta,

Armipotens Macedo, lateri junctissimus hæ-
ret

Consciis arcani *a* studio par regis & ævo,
Sed longè rosea præstans Hephæstio forma,
Præcedens igitur hilaris vexilla Quiritum,
Præfectos prece sollicitat, blanditur amicis,
Consolidat dubios, animos audentibus au-
get,

Errantes reprimat, sparsasque recolligit alas,
Spe libertatis servos, tenues, & avaros

Invi-

a arcanis

Invitat pretio, lentè gradientibus hasta
Innuir, ut properent, nunc hos, nunc circuit il-
los;

Nunc arcus tractare monet, *a* nunc fundere
glandes,

Si procul insistant acies, nunc hoste propinquo
Rem gladio, peragant *b*, nunc quærant fata
bipenni

Dùmque gradus inhihent, hæc illis pauca pro-
fatur:

Martia progenies, quorum ditione teneri
Legibus adstringi, totus desiderat orbis,
Ecce dies optata, parat quâ provida nobis
Solvere promissum toties fortuna triumphum,
Cuius in Europa dudum præludia sensi
Cum genus Aonidum, totamque à sedibus ur-
bem

Delēstis, soloque metu domuistis Athenas;
Cernitis imbelles auro fulgēre catervas,
Cernitis ut gemmis agmen muliebre coruscet?
Prætendunt prædæ plus, quàm discriminis; au-
rum

Vincendum est ferro, tantum didicere minari
Deliciæ *c* molles, gladios & vulnus abhorrent.
Lethifer illorum scrutatus viscera mucro
Cum semel hostili resperferit arva cruore,
Per saltus per saxa fugæ divortia quærent.
Quanta mei vobis sit cura, probare licebit
Cum gladios hebetes, fractos cū videro, quassos
lætibus

a tentare. *b* gerere nunc quærere. *c* Divitia.

Ictibus umbones; ferientis dextera mentis
Exprimet affectum, tantum sub pectore vobis
Carus Alexander, quantum permiserit ensis.
Vincite jam victos, gladio qui parcat in hostem,
Ipse sibi est hostis. Vitam qui prorogat hosti,
Derogat ille suæ, non est clementia, bello
Hostibus esse pium; gravis est sibi, dignaque
cædi

Cædis parca manus, segnes incurrere mortem,
Dum pavitant, audent, sed non occurrere mor-
tis;

A Persis ducibus quoties illata Pelasgis
Mentibus occurrunt injuria, prælia, cædes,
Creditis esse satis patrum luere acta nepotes?
Plurimus in pœnas populus non sufficit iste.
Europæ strages, Asiæ pensabo ruinis:
Media cum Dario Xerxis commissa piabit.
Me duce signa duces producite, me duce val-
lum

Sternite, confertos incedite cæde per hostes.
Prælia non spoliū mecum discernite, cedant
Præmia præda meis, mihi gloria sufficit una:
Rem vobis, mihi nomen amo. Sic sature, & ecce
Concurrunt acies, Persæ clamore soluto
Horrissonis vexant tennes ululatus auras,
Classica terrifico distringunt arva boatu,
Fit sonus utrinque, & lituis illiditur aër,
Et referunt raucos montana cacumina cantus,
Quæque sonos iterat purum sine corpore no-
mura

Re-

Responsura fuit nunquam tot vocibus Echo;
 Arma tamen Darij multo sudore fabrilī
 Parta micant, referuntque virum monumenta
 priorum,
 Aemulus ad litem, jubar insuperabile Solis
 Invitat clypeus, septeno fusilis orbe,
 Fulget origo patrum Darij, gentisque profanus
 Ordo Giganteꝝ, quorū sub Principe Memrot,
 Sennaar in campo videas concurrere fratres
 Terrigenas, ubi diluvij dum fata retractant,
 Coctile surgit opus, sermo prior omnibus unus,
 Scinditur in varias, dictu mirabile, linguas;
 Parte micans alia sacram molitur ad urbem
 Rex Chaldaeus iter, fulgent insignia Patrum
 Prælia, & Hebræa celebres de gente triumphī,
 Victoris sequitur dejecto lumine currum
Intercepta a Tribus, muris temploque redactis
 In planum, hostilis infertur mœnibus urbis
 Privatus solio, gemina cum luce, tyrannus;
 Ne tamen obscurent veterum præconia regum
 Quorundam maculae, sculptoris dextera magnam
 Præterijt seriem, quā prætermittere visum est;
 Inter tot memoranda ducum, regumque triumphos,
 Agresti victu pastum, & fluvialibus undis
 Turpe fuit regem versa mugire figura,
 Rursus in effigiem sensu redeunte priorem.

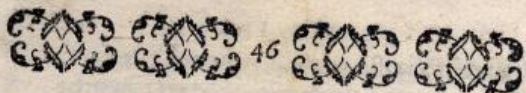
Præ-

a Captivata.

Præterijt vixisse patrem, quem filius amens
 Ne numquam solus patria regnaret in urbe
 Consilio loachim, pro dedecus! alite diro
 Membratim lacerum sparsisse per avia fertur,
 Ultima pars clypei, Persarum nobile regnum
 Inchoat, in sacro libantem Balthasar auro,
 Scribentisque manum, conversaque fata notant
 tis
 Aspicias, cujus occultum ænigma resolvit
 Vir Desiderij, sed totum circuit orbem
 Atque oras ambit clypei celeberrima Cyri
 Historia: à tanto superari principe gaudet
 Lydia, & ambiguo deceptus Apolline Cræ-
 ius.
 Ausa tamen Tomyris belli tentare tumultus,
 Viribus opponit vires, belloque retundit,
 Infractum bellis, & iniquo sidere mergit
 Tot titulis illustre caput, pro gloria fallax
 Imperij! pro quanta patent ludibria sortis
 Humanæ! Cyrum terræ pelagique potentem,
 Delicias orbis, quem summo culmine rerum
 Extulerat virtus, quem fama locarat in astris,
 Qui rector, composque sui, qui totus & unus
 Malleus orbis erat, imbellis semina fregit.
 Parcite mortales animos attollere fastu, &
 Collatis opibus, aspernarique minores,
 Parcite victores ingrati vivere summo
 Victori, vires, sceptrum, diadema, triumphos,
 Divitias, dare qui potuit, auferre valebit.

CAPIT-

a extollere.

CAPITULUM

SIVE

ARGVMENTVM

LIBRI III.

Tertius arma canit, populósque in
fata ruentes,
Vincuntur Persa, Darij pretiosa su-
pelle

Diripitur, seror & mater capiuntur, &
uxor,

Septennisque puer; capta Sidone, Tyróque
Funditus eversa, magno discrimine Gaza
Vincitur, & Libycus à paucis vincitur Ham-
mon.

Præterea Darius reparato robore, rursus
Maior in arma ruit, sit seditionis origo
In castris Macedum, Luna defectus, &
ecce

Consulti Vates, duro de tempore tractant.

ALE

ALEXANDRIDOS

LIBER III.

I Am fragor armorum iam strages bellica
vincit

Clangorem lituúm, subtexunt astra sagitte,
Missiliúmque frequens, obnubilat aëra nimbis:
Primus in oppositos, prætenta cuspide, Persas
Ocyus emissio, tormenti turbine, saxo
Torquet equum Macedo, quâ consertissima re-
gum

Auro scuta micat, ubi plurima gemma superbis
Scintillat galeis, quâ (formidabile visu)
Aurivomis patulas absorbens faucibus auras
Igniti Dario præfertur forma draconis.

Quærentique ducem quem primo vulnere di-
gnum

Obruat, obijcitur Syriæ præfectus Aretas
Cuius ab aurata volitans, ac pendulus hasta
Vindicat astra leo, galeam carbunculus urit,
Primus Alexandri tremebundo traijcit ictu
Chaldeus clypeum, sed fraxinus asseris arcum
Nô patiens aditum, fracto crepat arida ligno,
Gnaviter occurrens ferro Pellaus Aretæ
Dissipat umbonem, quâ barbara bulla diefcit
Principis in clypeo, nec eo contenta trilicis

Loricæ

a formidans

Loricæ *diffringit* opus a cordisque vagatur
 Per latebras, animamque bibit lethalis arundo.
 Occidit occisus, largoque foramine manans
 Purpurat arva cruor: regem clamore fatetur
 Altisono vicisse suum, primūque tulisse
 Primitias belli, faustum sibi prædicat omen
 Græca phalanx, letosque ferunt ad sidera plau-
 sus

Desuntur cunei, Clytus & Ptolomæus in ar-
 mis

Conspicui, tanta levitate feruntur in hostes
 In tauros quantum geminos *b* rapit *c* ira leo-
 nes

Quos stimulat ieiuna fames, caussamque furoris
 Adjuvat, excusæ gravis obliquatio caudæ.

Hic Ptolomæus equo, partum Dodanta supinat
 Tempora transfixum, cerebrōque fluente ge-
 mentem,

At conto Clytus Artophilon evertere tentat,

Inque vicem sese feriunt, Clypeisque retusa

Vtrāque dissiluit obruto lancea ferro.

Quadrupedi quadrupes, armōque opponitur
 armus,

Pectora pectoribus, orbisque retunditur orbe,

Thorax thorace, & gemit obruta casside cassis.

Nec mora poplitibus ambo cecidere remissis

Vectores, vectisque simul, similisque peremtis,

Exanimis jacuere diuisa corpora postquam

Convaluere, prior reparato robore *sursum d*

In

a diffarcit. b quanta. c premit. d rectum.

Inque pedes sese recipit Clytus, Artophilōq.

Surgere conanti, solo furialiter ictu

Demetit ense caput, & terræ mandat human-
 dum.

Præditus eloquio bello, speciēque, sinistro

Fuderat in cornu Græcum Mazæus Iollam,

Vltor adest agilis stricto mucrone *Philottas*,

Et quia Mazæum sonipes amoverat a Othim,

Cominus aggreditur, cuius latus ense bipertit:

Interea multa sudantem cæde *Philottam*

Hyrcani cingunt equites, quorū agmina rumpit

Impiger Antigonus, Cœnus, *Craterusque, su-*

rensque

Parmenio, sine quo nil umquam carmine di-
 gnum

Gessit Alexander, sed quæ provenerit illi

Talio pro meritis, magis arbitror esse silendum.

Antigoni jacet ense Phylax, Mida cuspide

Cœni,

Amphilochum *Craterus sternit*, quem casside

rupta

Abstrahit exanimem curru, jungitque ruenti

Automedonta suū, jam viscera rupta trahentē.

More suo ruit in Persas damnatus iniquo

Sidere Parmenio, cū regibus ortus Iſannes,

Et Dimus incutiunt hastas lateri, manet ille

Immotus, stabiliq. animū ēpavitantis Orestæ,

Qui pedes exesæ tendebat in ardua rupis.

Hunc simul intuitus perfoſsum pectus Iſannem

C

Sternit

a submoverat. b fugam.

Sternit equo, profugúmque equitem restaurat in
arma,

Instantémque Dimum, rapto mucrone, lacerto,
Cornipedis planta terit, invalidúmque relin-
quit:

His Agilon, his addit Elan, Arabémque Che-
rampum,

Parte alia furit Eumenides, Persásque laceffit,
Nunc gladio, nunc missilibus, mucrone Diaspé
Deijcit, Endochij telum pulmone cruentat.

Disijcit ossa virúm, procerú conculcat acervos.
Nec minús in dextro dum pugnat Marte * Ni-
canor,

Sanguine spargit agros, humectat cédib' equor,
Cú juvenis facie dives, sed ditior ortu,

Quippe genus claro referens à sanguine Cyri
Obviat Eclimus, clypeúmque * Nicanoris íctum

Provocat, ut laterem tecti vaga veris in ortu

Grando ferire solet, sed respuit aëris iram

Tuta domus, verúm durato corde * Nicanor

Irruit in facinus miserandæ cædis a, eúmque,

Quà candens oculis aperit lorica fenestram,

Cuspide percellit, & lumine privat utroque.

Dúmque per unius aditum scelus ausa cucurrit

Fraxinus, alterius extinxit luminis usum;

Stabat in adverso discriminis agmine duri

Clara propago Nini, princeps * Niniuita Ne-
gular,

Doctus in objectos dubia favire securi,

Doctus

a sortis.

Doctus & à tergo jaculis inceslere fata,

Nunc jaculis, nunc ense furit, a nunc verò bi-
penni

Excutiens cerebrum, jaculo perfoderat Helima

Astoriden, Dorylum dextro viduaverat armo,

Fuderat Hermogenem caesa cervice securi,

Hunc ubi multimoda vastantem caede Pelasgos

Intuitus stricto celer advolat ense Philottas,

Quaque super conum lucem vomit igne pyro-
pus,

Pertundit galeam, sed lubrica discutit íctum :

Non impunè tamen descendit mucro, sinistram

Quà sibi fortè manú frontem prætenderat ante

Amputat : ecce parat ulcisci dextra sororem,

Cædibus exposita, & cædis secura, securim

Librat, & adstanti casum casura minatur,

Ereptámque sibi gerneret fortasse Philottas

Ante dies animam, sed equo prælatus Amyntas

Opposuit clypeum, quem miro transijt b íctum

Machina terribilis, medióque umbone reten-
ta est,

Retrabere ardenti, quã jungitur ulna lacerto,

Ense viri instantis à pectore caesa recessit.

Excitat interdum vires dolor, ille recis

In bello manibus, se corpus inutile cernens,

Quod potuit fecit, & equo se objecit lolla,

Tresque ruere simul, periit perfossus lollas,

Et Sonipes jaculis, sed nec tibi dure Negular

Missilium grando, c nec tanta ruina pepereit.

C

2

lana

a ferit. b traiecit. c nimis.

Tam latet herba madens, terramque cadavera
celant,

Arva natant sanie, replentur *a* sanguine valles,
Largus utrinque cruor, sed maior inebriat agros
Persarum strages, rarefcit barbarus hostis,
Tabescitque animo, licet infinitus, eumque
Pauca manus Macedum, non cessat cadere,
quorum

Defectum nimium *b* fervens audacia supplet.
His igitur jam terga fuge spondentibus, *c* instat
Ceu fulmen *d* Macedo, perque invia tela, per
enses,

Perque globos equitum, peditum stipante co-
rona,

Ad Darium moderatur iter, sed contrahit a-
gmen

Oxatres, Dario quo nemo propinquior ortu,
Hic dolor, hic gemitus, perit acris utrinque iu-
ventus,

Involuitque ducum mors uno turbine turbam,
Seminat in Persas lethi genus omne, cruentas
Excuteus Bellona manus; gemit ille recluso
Guttore, trajecto jacet ille per ilia ferro:

Hunc *sparus* exanimat, *e* hunc fundit funda,
per artus

Ille vomit saniem fractis cervicibus, illi
Intestina cadunt, alium sibi vindicat ensis,
Hic obit, hic *f* obiit, hic palpitat, ille quiescit

Stabat

a complentur. *b* numeri. *c* praeibentibus.

d Fulmineus. *e* excerebrat. *f* ille.

Stabat ab oppositis *a* niveis pretiosus *b* in
armis

Memphites Zoloas, quo nemo peritior astris
Mundanas praenosse vices, quo sidere frugis
Defectum patitur ager, quis frugifer annus,
Vnde nives producat hiems, quae veris in ortu
Temperies impinguet humum, cur ardeat æ-
stas,

Quidque det Autumno maturis cingier uvis,
Circulus an possit quadrari, an Musica formet
Caelestes modulos, vel quae proportio rerum
Quattuor inter se, novit quis sidera septem
Impetus obliquo rapiat contraria mundo,
Quot distent a se gradibus, quae stella nocivum
Impediat saevire Senem, quo sidere fiat
Obice propitius, Martem quis temperet ignis,
Quam sibi quisque domum quaerat, quod sidus
in isto

Imperet hemicyclo, motus rimatur, & horas
Colligit, eventus hominum perpendit in astris.
Parva loquor, totum claudit sub pectore cae-
lum;

His ergo in stellis mortem sibi fata minari
Contemplatus erat, sed enim quia vertere fati
Non poterat seriem, penetrare audebat ad i-
psum

Rectorem Macedum, toto conamine poscens
A tanto cecidisse viro, vitamque perosus,
Mortem parturiens in prima fronte furoris

C

3

Occur-

a opposito. *b* speciosus.

Occurrebat ei currûque premebat ab alto
 Grandine missilium pertusum principis orbē,
 Nec solum jaculis, sed voce probrisque laces-
 sit,

Atque ita: Nectanebi *a* non inficianda propa-
 go,

Dedecus æternum matris, cur vulnera perdis
 Ignavos agitans? in me convertē furorem,
 Si quid adhuc virtutis habes, me contere, cuius
 Militiam claudit septemplex arca Sophiæ,
 Et caput astriferum sibi vindicat utraque lau-
 rus.

Motus Alexander miseretur obire volentis,
 Ac placidē subicit: Pro monstrum! quisquis es,
 inquit,

Vive precor, moriensque suum ne destrue tan-
 tis

Artibus hospitium, numquam mea dextera su-
 det,

Vel rubeat gladius cerebro, tam multa scienti;
 Vtilis es mundo: quis te impulit error ad ami-
 nes

Tendere velle stygos, ubi nulla scientia floret?
 Dixit, *b* at ille pedes terræ se mandat, ei que,
 Quā se dislocians ocream lorica relinquit, *c*
 Sauciat ense femur, & dedicat arva cruore.

Infremuit Macedo, Zoloxæque ut parcere posset
 Admissum procul egit equum, sic ergo remo-
 tus

Con-

a Nectanebi. *b* Dixerat ille. *c* reliquit

Continuit bilem, verum Meleager in illum
 Irruit, & Zoloxæ, quā cruri tibia nubit,
 Cædit utrumque genu, tum cetera turba jacen-
 tem

Communiunt in frustra virum, stellisque re-
 ponunt.

Tunc verò in Darium pondus discriminais
 omne

Conversum est: quid agat? videt arva cruore
 suorum

Pingua, se circa videt exanimata jacere

Corpora tot procerum, [*fugiuntque quibus*
superante

Fidebat potius a] quin viscera fusa trahentes
 Inter equos auriga jacet, cervice recisa.

Dum dubitat, fugiatne pedes, seseve labore
 Perdere? Perdiccas jaculum jaculatur, at illud
 Se capiti adfigit, cerebrum tamen ossa tuentur:
 Excutitur Darius curru, nec sustinet ultra
 Ferre aciem, turbamque pedes declinat, & in-
 ter

Degeneres, profugosque legit compendia saltus,
 Donec ei sonipes oblatus ab Aufone, magnum
 Transulit Euphraten, ac se Babylona recepit,

Hunc ubi fortunam *b* belli mortisque ruinam
 Evasisse fugā sensit Mazæus, & illi
 Quorum victoris animi excellentia nondum
 Evelli à campo, Martisque furore sinebat

C

4

Ex-

a Ambo hac hemistichia inclusa, in altero
 MS. omittuntur. *b* furtiva.

Extemplo turbata malis, audacia tantos
Destituens motus, didicit fervire timori.
Inque metum conversa fides, fugit agmine facto
Turba ducum, partésque labant, ubi summa
movetur, &
Cúmque caput nutat, turbari membra necesse
est.

Cæditur à tergo populus, furit altera cædes,
Pro domino patriâq. mori dum posset honestè,
Dedecoris, mortisque luem fugiendo meretur.

Iam satur ad loculum redit ensis, & ipse Pe-
lasgos

Victores victor à cæde recedere cogens,
Ad gazas properare jubet, rapiendæque gazæ
Munera, quæ saltûs jacet interclusa latebris,
It celer, & partas partitur partibus æquis
Victor opes, onerantur equi, gemit axis avarus,
Iam satur est, aurûmque vomit summo tenus
ore

Sacculus, & nexus refugit, spernitque ligari,
Fessal legendo c manus, non est satiata legendo.
Quin caligæ, parulique sinus turgere docentur.

Itur in imbelles, agmen muliebre, catervas,
Quarū ubi marmoreo rapuere monilia collo,
Extorquet *d* torques, & in aures perdidit auris,
Itur in amplexus nuptarum, virginitasque
Vin patitur, coit in patulo, tractatque puden-
da

Sanguinolenta manus, coitus pars altera labem
Con-

a moventur. b prada. c ligando. d Extorti.

Contrahit incestus, verum pars altera luget,
Et venit ad veniam, patientis namque reatum
Vis illata levat, minuitque coactio culpam.
Maiestate tamen salva, salvoque pudore
Tota domus Darij, genitrix & regia conjux
Et soror, & natus (tanta est clementia regis)
Curribus auratis in Dorica castra vehuntur.
Et matrem Darij sic tractat, & ut hanc sibi ma-
trem

Eligat, uxori det *b* nomen habere sororis :
Septennem puerum in natum sibi mitis ado-
ptet. *c*

Tant' enim virtutis amor tunc temporis, illo
Pectore regnabat, si perdurasset & in illo
Ille tenor, non est quo denigrare valeret
Crimine candentem titulis infamia famam,
Verum ubi regales, Persarum rebus adeptis,
Deliciæ posuere modum, suasitque licere
Illicitum & licitum, genitrix Opulentia luxûs,
Corripuit fortuna phrysin, cursuque retorto
Substitit unda prior, vitiorum cautibus hærens.
Qui pius ergo prius erat hostibus, hostis ami-
cis,

Impius in cædes, & bella domestica demum
 Conversus, ratus illicitum nil esse tyranno;
 Præterea, quis prætereat summum sibi patrem
 Vsurpassè e Iovem? nam se genitum Iove credi
 Imperat, & credit hominē transgressa potestas,

C § Séque

a In Matrem sibi se sic temperat--- b das
c adoptat. d permanisset. e usurpare

Séque hominem fastidit homo, minimúmque videtur

Esse sibi, cum sit inter mortalia summus.

Mittitur interea cum Parmenione Damasci Miles, ut à victis extorqueat urbe repóstas Reliquias gazæ, sed jam centebat habendas Victori Præfectus opes, dominóque priori Proditor infidus, cautè quos traderet hosti Traxerat urbe suos, fortunæ námque meatu Mutato, mutatus erat, sic unius uno Crimine Persarum, cæsis tot millibus ipse Cum reliquis cecidit, Dario solamen id unum Damnorum, luctusque fuit, cum nuntius ipsam Artificem sceleris asserret in agmine primo Arte perisse sua, nec iniquam sustinet ultra Dicere fortunam, quæ iusta lance rependit Sontibus interdum, proúit fraus ignava meretur.

Hæc Dario medicina mali, sic pæne malorum Omnia cum quodam veniunt incommoda fructu.

Septimus accenso Phœbea lampade mundo Preslerat astra dies, cum rex pro more peracto Funeris obsequio tendit Sidona, vetustam Phœnicum gentem, quibus in sua jura redactis, Ad Tyrios convertit iter, quos omne paratos Martis ad examen, murique abrupta tuentes, Gaudet Alexander suspecta cominus urbe, Invenisse viros, tot propugnacula muris Edita; dispositæ longo stant ordine turres, Quæ

Quæ lapidum valeant refugos eludere jactus. At quacúmque aditum molitur saxea moles, Adsunt obtenta & clypeorum crate clientes. Plurimus hic fundit fundam jaculator, & arcum,

Plurima suppositis mortem ballista minatur. Verùm ubi longa dies afflictis civibus urbem, Navali modò congressu, modò Marte pedestri

Fregit, & apposis utrinq. ad mœnia Graidina Navibus, hostiles dissolvit & machina muros: Absque aliquo perijt discrimine sexus & ætas Omnis, & à nullo scelus æquo iudice pensans Abstinuit gladius, etenim cum mœnia nondum Cingeret obsidio, missos à rege Quirites Paci ut consulerent, angusto in tempore civis Et pace, & medij violato fœdere juris, Implicuère neci legatos, unde tyranno Infensi, nec enim veniam meruère mereri, In quibus & veniæ, & pacis legatio nullam Invenit veniam, Macedo jubet ocyus omnes Cladibus involui, præter quos templa tuentur; Fit fragor & planctus, crebrescit flebile murmur,

Aurea femineus perstringit sidera clamor, Dúmque in præcipiti rerum discrimine audent,

Quæ magis incumbit ventorum spiritus urbi, Substituunt ignem, volat ad fastigia flammæ

C

6

la-

a obiecta. b impegit.

Inflammata fames, & eo magis esurit ignis,
Quò plures tabulata cibos, alimentaque præ-
bent.

Mista plebe patres pereunt, genus omnibus
unum

Mortis, sed species moriendi non fuit una;
Iste pyram ut fugiat, *a* gladios incurrit, at ille,
Vt gladios fugiat, medios se mittit in ignes;
Nonnullos, alia mortem dum morte caverent
Vrbis semirutæ lapsos de mœnibus, ultro
Aequorei vehemens absorbit amnis hiatus,
Occultas alij latebras, vacuósque penates
Quærentes laqueos jugulis aptare parabant,
Et mortem fecere sibi, ne morte perirent
Inflicta á Graijs, alios divortia mortis *b*
Quærere dum puduit, pro jure & legibus urbis,
In faciem patriæ libertatémque tuendo
Elegere mori, mortis genus istud honestum,
Et labi sine labe fuit, non cedere, cædi,
Cædereque & cædi *c* dum non cedantur inulti.
Occurrunt, *d* & materiam ferientibus adfert
Gens devota neci, feriunt, feriuntur & ipsi:
Dúmque necem patiuntur, agunt, ad utrúmque
parati;

Nec minus excidium conjux Cytheræius in-
fert;

Solvitur in cineres ab Agenore condita primò
Nobilis illa Tyrus, quæ, si præclara merentur
Vatum

a reverens. *b* Martis. *c* cadere quàm cadi.
d Concurrunt.

Vatum dicta fidem, famæ si credere dignum est,
Vocum sola notas, & rerum sola figuras
Aut didicit prior, aut docuit; Sic ergo tot annis
Indomitam indomitus domuit Macedum furor
urbem

Verum vera fides & pax divina sub ipso
Christorum Christo *a* reparatis mœnibus urbē
Restituere, ubi *plebs veri studiosa* flagrans-
que

Thuribulo mentis, Crucifixi nomen adorat,
Cuius sunt aliæ septeni climatis urbes
Quas patria ditione tenet, longumque tenebit.
Præmonuisse alias poterat Tyrus obruta gen-
tes;

Nequa sub Eoo regio præsumeret orbe
Pellæi déinceps, *b* Macedumque laceßere vi-
res

Gaza tamen Dariū, *c* causamq. secuta priorē,
Ausa parem, superos muris excludere tentat,
Fortunam si fortè fides evertere possit;
Dúmque suum Mars explet opus, dum cæde
cruenta

Et damno partis utriusque protervit utrinque;
Barbarus ad regem veniens, ut transfuga, ferrum
Occultans clypeo, Magni caput appetit ense,
Sed quia fatorum stat inevitabilis ordo,
Eventusque hominum series immobilis arctat,
Erravit temulenta manus, ferroque perire

Non

a Alludit Poeta ad tempus quo Tyrus Fran-
cis parebat. *b* nomen. *c* superia.

Non patitur Lachesis, cui jam fatale venenum
 Confectumque diu lethæa *pixide clausum*
 Lurida condiderat mediante favore suorum
 Porrectura duci dea post duo lustra bibendum.
 Hic Arabis dextram, quia sic erravit eodem
 Quem malè libravit *a* rex imperat ense reci-
 di:

Quique prius sopitus erat jam fraude recenti,
 Martius evigilat furor, & sub corde calenti
 Ira recrudescit, dumque instat turbidus hosti,
 Ausa nefas, lævum perstringit fraxinus armum,
 Et medium cruris elisit saxea moles:

Sed licet accepto bis vulnere, non tamen acri
 Destitit incepto Macedo, sed prodigus auræ
 Vitalis, scindit cuneos, ipsūque tyrannum
 Obruit, *b* & victis urbem tradentibus intrat.

Hinc ubi disposuit procerum discretio re-
 gno,

Tendit in Ægyptum, qua sub ditione redacta,
 Ardet rex Libyci sedes Hammonis adire,
 Difficiles aditus, iter intolerabile, quamvis
 Fortibus & paucis: rorem sitit arida tellus,
 Et cælum mendicat aquas, æstūque perenni
 Marcescit *c* regio, & steriles moriuntur are-
 næ,

Cumque tenax sabulum solem concepit *d* &
 arva *e*

Impulsūque pedum concrevit turbo, procellas
 Hic

*a vibravit. b obtexit. c Increvit. d sus-
 cepit. e auram.*

Hic Syrtis habuere suas, hic altera sicco
 Scylla mari latrat, hic pulverulenta Charybdis;
 Pulvereos vomit ille globos; jacet ille sepultus
 In sabulo, fortassis eos levior procella
 Punisset mare Neptuni, quam pulveris æquor.
 Nusquam culta virent, hominis vestigia nus-
 quam,

Nusquā terra oculis, nusquā sese objicit arbor.
 Iam quater irriguos libraverat aëre currus,
 Memnonis impendēs lacrymas aurora sepulcro,
 Cum Macedum rector, & cetera turba superstes
 Hammonis subiēre nemus, fontemq; biberunt,
 Quē satis indignū est inter memoranda filere;
 Cum sol frenat equos, tepidos habet unda mea-
 tus,

Frigidior glacie est, quando ferventior arva
 Exurit Titan, mediæ fervore diei;
 Axe sub Hesperio cum jam præsepia mundans
 Solis equos stabulare mari parat hospita Te-
 thys,

Ambrosiāque locat, & liberat ora lupatis:
 Frigoris excluso paullum torpore tepescit
 Fons Iovis, ac Phœbo torrentior æstuat idem,
 Cum mundū madidis medius sopor irrigat alis;
 Quoque magis Phœbus solidum festinat ad ortū,
 Tanto plus soliti reminiscitur unda teporis,
 Et nocturnus eam cogit decrescere fervor,
 Donec Phœbeo rursus languescit in ortu.

Rex ubi consulto lætus love munera solvit,
 Regreditur Memphim licet affectaret adustas
 Aethio-

Aethiopum gentes, & inhospita Memnonis ar-
va,

Auroræ sedes, atque invia solis adire.
Sed durum Martis & inexpugnabile æ tempus,
Et præfixa, dies mundi visura tumultus,
Et strages pugnae, quam maturaverat hostis,
Vicina instabat, positamque regentis in arcto
Cogit ab incepto mentem desistere voto,

Arctabant rigidam maiora negotia mentem,
Interea Darij reparato robore, totus
Conjuratus adest inproelia mundus, eumque
Præteriti pudor & spes incentiva futuri
Rursus in arma vocant, coeunt in castra Quiri-
tes

Permisti agricolis, queritur cessare ligones
Radicofus ager, & sentibus obsita tellus,
Suspirant ad plaustra boves, dorsumque came-
li

Barbaries gentis, elephantes bellica preffit
Machina, turrito gradientes agmine, nec se
Bubalus absentat, numquam tot millibus Ar-
gos

Aggrediens hominum siccavit flumina Xerxes.
Sed neque tam multas collegit in Aulide gentes
Vltor adulterij, cum classi defuit æ quor,
Virgineusque cruor monitu Calchantis iniqui
Deterfit facinus, & ventos sanguine solvit;

Miratur Macedo, tot millibus ante redactis
In nihilum, plures rediviva morte renasci

Ad

a inevitabile.

Ad mortem populos rursusque ad bella vocari.
Non secus Antæum Libycis love natus arenis
Post lapsum stupuit maiorem surgere, donec
Sublatum rapiens: Vana spe duceris, inquit,
Hic æ Antææ cades. Vel cum tot cæde suorum
Fecundam capitum domuit Tirynthius Hy-
dram.

Iamq. per Euphraten discriminis immemor
omnis

Contemptor numeri, rapidum transegerat æ-
gmen

Terrarum domitor, exustasque ignibus urbes,
Quas aditurus erat, fumantemque invenit agros,
Quos duce Mazæo Darius præceperat uri
Vt tali articulo fortunæ flectere cursum
Possit, & exutos Cereali munere frugum
Cogeret audaci Graios desistere cæpto,
Desperare aditum per saxa rigentia flammis,
Moliri que fugam, dum cuncta exusta viderent,
Et loca feta igni, & viduatos gramine colles
Otia cum sulci gement, victumque negaret
Is cinerem resoluta Ceres. Sed sorte secunda
Vfus Alexander, ad summi semper honoris
Adspirans apicem, Tigri velocior ipso,
Tigri, qui celeri fortitur ab impete nomen,
Tigris aquas superat, qui gurgite saxa volutans
Grandia, marmoreas exit truculentus in undas.

Nec mora, ne Dario regni penetrare liceret
Interiora sui, canis ut venaticus altis

Occul-

a huc.

Occultum filvis Actæona, nare sagaci
 Vestigat, vel qui venator Gallicus aprum
 Irato sequitur stringens venabula ferro,
 Haud aliter Dariū venatur, & * *Arbela* præter
 Castra locat, quem cæde sua, quem fraude suo-
 rum

Infamem facturus erat, periturus eodem,
 Fixerat infausto jam tunc tentoria vico.

Tempus erat dubiam cogens pallefcere lucē,
 Sed neque lux, neque nox imponit nomen,
 utrūque est,

Et neutrum, tenui discrimine; verius ergo
 Ambiguum cum sit, dixere Crepuscula a *nostri*,
 Hesperus irriguum jam maturaverat ortum,
 Iamque minante oculis caligine, sidera solis
 Supplere officium, luna mediante, parabant;
 Cum Phœbe mundo fratris manifesta recessu
 Exhilarans hominum nascenti climata gyro
 Palluit, & primò defectus passa nitoris,
 Demum sanguineo penitus suffusa rubore
 Fœdavit lumen, Macedūque exterruit ipsos *b*
 Cum vulgo proceres; cū tantum *c* frenderet
 hostis,

Cūque instaret eis, invito Numine belli
 Præfinita dies, parti feralis utrique,
 Cælōque aspicerent minitanti sidera, tantum
 Exhorrere nefas, atque id portendere signum.
 Non mirum nutare animos armisque refertas
 Dormitare manus, trepidant concussa recenti

Corda

a *Graci*. b *omnes*. c *terra infrederet*.

Corda metu, & rauco crudescunt murmure ca-
 stra;

In caussa Macedo est, culpāque refundit in
 ipsum

Seditiosa cohors, jam tædet in ultima mundi
 Invitos à rege trahi, montana queruntur
 Invia, desertas Vulcano vindice terras;
 Vrbes & fluvios admittere nolle nocentes,
 Velle hominum Dominos, Dijs indignantibus,
 esse,

Astra insensa sibi, solitūque negantia lumen,
 Inscriptos homini, Regem transcendere, si-
 nes,

Affectare polum, patriæ contemnere sedes,
 Vnius ad laudem tot inire pericula, tantas
 Fortunæ variare vices, jam vulgus in istos
 Exierat questus, jam seditione moveri
 Cæperat, eventū cū Rex interritus omne
 Concilium vocat, & vates quibus arte magi-
 stra

Astrorum dederat divina peritia a nomen,
 Consulit, & lunæ quæ caussa infecerit orbem?
 Quid Superi super his *b* caveant? quæ ani-
 gmata fati

Significare velint? jubet in commune referri.
 Inter sortilegos vatum, stellāsque sequentes
 Maior *c* Aristander, sterili iam marcidus ævo;
 Parcite, ait, vanis incessere fata querelis,
 Fata regunt stellas, & quos ab origine cursus,

Quæ

a *potentia*. b *hoc*. c *Stabat*.

Quæ loca, quos motus, vel quod *a* portendere
magnus

Ille fator rerum dedit, hoc certo ordine ser-
vant;

Nec quidquam mutare queunt de mente pro-
funda,

Quidquid ab æterno præviderit illa, futurū est.

Seu terræ incumbens extendat littora Tethys

Gurgitis augmento, seu tellus subruat urbes,

Concursu *b* laterum, seu morbidus influat aër,

Seu tenebris fuscare diem, seu cornua lunæ

Caligare velit, seu tardius ire galerum *c*,

Omnia descendunt à summo Consule rerum.

Quo nisi consulto, nihil est quod sidera pos-
sint.

Inde est quod lunæ pallescit luridus orbis,

Cum terram subitura suos abscondere vultus

Fertur, & humano parat evanescere visu.

Vel cum fraterno premitur splendore Diana,

Qualiter accensæ jubar, igniculūque lucer-
næ

Invida *d* maioris obscurat flamma camini,

Dogma tamen veterum non vile, patrūmque
seculus

Memphios, haud dubitem Græcorum dicere so-
lem,

Persarum lunam, cum deficit ille, ruinam

Gratum, Persarum cum deficit illa notari.

Dixit

a quid. *b* concussu. *c* planetam. *d* vivi-
da.

Dixit & exemplis veterum *a* pro teste re-
solvit

Persidis acta ducum, quibus incumbente fla-
gello

Fortunæ, obscuro lugubris Cynthia cornu

Palluerat; stetit ergo ratum, quod cæna senectus

Arguerat, meruitque fidem sententia vatis;

Editaque in medium est, flexit pavitantia vulgi

Corda superstitio, qua nil districtius *b* ad se

Inclinat turbam, rapit *c* ora, manūsq. refrenat,

Quæ cum sæva, potens, mutabilis æstuat æstu

Multivagæ mentis, vana si fortè movetur

Religione ducum, spreto moderamine vatū

Imperium subit *c*, & regū contemnit habenas.

Ergo ubi torpentes spes & fiducia fati

Erexit mentes, armis, dum corda calerent,

Vtendum ratus est Macedo, ne frigeat ardens

Impetus, extemplo velli tentoria, circa

Noctis iter medium jubet, & præcedit ovantes

In primis, raro contentus milite, turmas.

CAPIT-

a utens. *b* adstrictus. *c* regit.

CAPITULUM

SIVE

ARGVMENTVM

LIBRI IV.

Quartus ad uxoris Darij lacryma-
bile funus
Convertit Magnum, Darium la-
menta fatigant,
Falsaque suspicio, legati certa reportant
Ad Darium responsa, adstant hinc inde pa-
rati
Ad bellum cunei, terretur imagine belli,
Conciliumque vocat Macedo, responsa suo-
rum
Reijcit, & somnum differt in tempora lucis.
Excitus à somno a perneciter induit arma,
Pramunitque suos verbis & rebus: & ecce
Concurrunt acies, penetratque in sidera
clamer.

ALE-

a somnis.

ALEXANDRIDOS

LIBER IV.

LViridus, & piceo suffusus lumina fumo,
Quartus anhelanti ferales ante tumul-
tus
Lucifer ibat equo, sterilesque a effusa per a-
gros
Inter arenosi subiectum gurgitis amnem,
Et montem summo parientem b vertice nu-
bes
Desertum rapiebat iter, spe ducta Pelasgum
Imperiosa phalanx; cum regia decidit uxor
Captivarum inter molles collapsa catervas,
Quam dolor, absentisque viri, patriæque ja-
centis,
Continuusque via labor, expirare coëgit.
Non secus in doluit regum fortissimus ille,
Et pius everfor, quam si cecidisse peremtas
Nuntius everferet unâ cum matre sorores;
Et lacrymis, quales Darius fudisset, obortâ
Exiit in planctum iuvenis iam cana senectus:
Funeris assedit loculo, & quæ rara tyrannis
Semper
a viridet. b Et silvas summo parien-

Semper inest, fregit pietas generosa rigorem
Principis indomiti, lacrymâsque extorsit ab
hoste.

Post raptum semel hanc inspexerat; at præ-
tiosa

Reginæ species non incentiva furoris
Causa sibi fuerat, custodem se esse pudoris
Maluit, & formæ, neutrumque sibi temerare
Gloria maior erat, quam si violaret utrumque.
Nuntius ad Darium medijs elapsus Achivis
It spado * *Tyriotes*, quem scissa veste cruentis
Vnguibus, & lacero super ora jacente capillo,
Et vultum multo lacrymarum flumine mersum
Vt vidit; Ne differ, ait, turbare, salutis
Si quid adhuc superest in me, mihi solve timo-
rem

In luctum, didici miser esse, malis que retundi,
Hoc solamē, & hæc misero medicina malorum,
Sortem nosse suam; ludibria cruda meorum,
Atque ipsis adfers omni graviora flagello,
Quod tamē ipse loqui timeo. Tunc excipit ille:
Quantuscunq. potest reginis (inquit) ab illis
Cedere, qui parent, honor & reverentia ces-
sit b

A victore Tuis; verum tua nobilis illa
Et soror & conjux, quod vix præsumo fateri,
Exijt à medio, corpusque reliquit inane.

Tunc verò in gemitum & planctum conver-
sa videres

a c. b. tantus.

Castra,

Castra, lenex jacet exanimis, fœdâtque verē-
dam

Pulvere canitiem infelix, ideoque peremtam
Vxorem, quia castra pati probra nollet, apud se
Nescius affirmat, unôque spadone retento
Excludit reliquos, jurat spado, nulla tulisse.
Damna pudoris eam, nil importasse molesti
Raptorem raptæ, verum gessisse mariti
Officium lacrymis, & dignas indole tanta
Solvisse exequias; hinc sollicitudine mista
Suspicio, gravior animum trajecit amantis;
Aestuat æger amans, à consuetudine stupri
Ortum conjectans raptæ & raptoris amorem:
Hæc captiva, inquit, & forma & sanguine cla-
rens,

Hic dominus fuit, & juvenis, voluisse probatur.
Quod potuisse patet, his æstuat anxia curis
Languida mens Darij, donec testante Penates,
Et Superos, servo castam vixisse maritam.
Facta fides Dario; tollens ad sidera palmas,
Et faciem irriguo lacrymarum fonte mada-
tem:

Summe Deum Pater, inquit, & una potentia
rerum

Dij patrij, & quorum nutu stat Perficus a or-
bis,

Primum quæso mihi regnum stabilite, meis-
que:

Quod mihi jam tolli si præsumitis, & à me

D

Trans-

a sphericus.

Transferri fati jubet imperiosa voluntas
Regnum Asiæ, me post, hic tam pius hostis ha-
beto

Tam clemens victor. Dixit, superosq. profusis
Invitat lacrymis, ut vocem fata sequantur.

Et quamquam frustra, jam pace bis antè petita
Consilia in bellum converterat, hostis amore
Victus & exemplo, cum Palladis arbore tutos
Præfectos equitum, quibus allegatio pacis
Commisssa est, jubet ire decem, quorum unus
Achillas,

Qui quantum eloquio reliquis, tam præstitit
ævo,

Sic cœpit: Darium, rex clementissime, pacem
Ut toties à te peteret, vis nulla subegit, a
Sed tua, qua fatis es in nostros usus, ab illo
Expressit pietas; matrem, pia pignora, natos,
Absentes tantum, non captos sensimus, harum
Quæ superant, custos pius, & tutela pudoris,
Haud secus ac genitor curâ geris, omine fausto
Reginas dicis, hostilisque immemor iræ
Fortunæ speciem pateris retinere prioris:
Luridus in vultu color, & liventia fletu
Lumina, *convincunt* b quanto clementior hoste
Hostis es, & facies aufert velamina menti,
Talis erat Darij, cum legaremur ab illo
Qualis Alexandri patet, uxorem tamen ille
Tu luges hostem: clypeum jam læva teneret
Iam stares acie, jam te vibraret in hostem

Ful-

a coegit. b conjiciunt.

Fulmineus * *Bucephalus*, jam te sentiret in armis
Horrificum Darius, nisi coniugis eius humane
Cura moraretur: rata sit concordia, natam
Non sine dote offert Darius tibi, quidquid ubiq.
Terrarum est inter Phryxæ litoris oram,
Euphratēque, tibi, nata mediante, precatur,
In dotem capito, teneatur filius obses
Et fidei & pacis: redeat comitata duabus
Virginibus mater, quarum ter dena talentum
Millia sunt a pretium, fulvo decocta metallo.
Quod nisi te Superi maiori pectore fultum
Humanosque artus divina mente beassent,
Tempus erat, quo nō solum pacem dare, verum
Poscere deberes, & fœdus inire; vidēsne
Quantus in arma ruat Darius? quot ab orbe re-
moto

Excierit gentes? quot classib* equor obumbret?
Nec mare nāvigio, nec castris terra locandis
Sufficit, objectæ claudunt maris ostia puppes,
Quid moror? unus habet, quas non habet area
vires.

Magnus ut accepit Darij responsa, citatis
In cœtum ducibus, quidnam super his sit agen-
dum

Consultit, ambiguum videas mussare senatum,
Et siluisse diu perhibetur curia, donec
Parmenio, cuius non tam facundia sollers
Quam constans animus, nec ei tam dicere
promptum,

D

a

Fortia

a sint.

Portia quàm facere est: Dudum redimentibus,
inquit,

Reddendos fore censuerã, cùm maxima posset
Ex ipsis, qui vel ob iter periẽre, vel arctis
Compedibus lapsi fugẽre, pecunia reddi:

Id quoq. nunc censem, ut auri pondere tanto
Imbellis populus, genitrix cum prole gemella
Permutetur anus, quæ Græcorum agmen, iter-
que

Impediunt potiùs, tam latum & nobile regnum
Condicione potes nanciscier, absque tuorum
Sanguinis impensa, sed nec reor hætenus Istrũ
Inter, & Euphratem tot possedisse jacentes
Quemquam alium terras, tamen & graviora
superfunt.

Inspice, quanta petas, quantũque reliqueris
orbis

Post tergum domiti, patriam, non Bactra, vel
Indos

Pectore habe memori: post fortia gesta reverti
Tutiùs in patriam est, quàm vivere semper in
armis.

Consulis arbitriũ tulit ægrè Magnus: Et, à me,
Si essem Parmenion oblata pecunia palatæ

Praferretur, ait, mallẽmque inglorius ire, &
Quàm sine divitijs palmam cum laude mereri.

At nunc securus sub paupertatis amictu
Regnat Alexander, regem me gloriior esse,
Non mercatorem; fortunæ venditor absit.

Nil

a esse.

Nil venale mihi est. si reddendos fore constat,
Gratiùs hoc gratis reddi, donòque remitti
Censeo quàm censu, pretium si dona sequatur &
Gratia non sequitur, nec habent commercia
grates.

Hæc ubi dicta super responso consulis: intrò
Legatos jubet admitti, Dariòque referri:
Quòd clementer, ait, feci, quòdque indole di-
gnum,

Naturæ tribuisse meæ, non eius honori
Me scierit, me femineum non sentiet hostem
Agmen, Alexandrum tutò contemnere possunt
Soli contemti, non infero talibus arma,
Qui nequeant armis uti, quibus arma negavit
Naturæ pigra mollities, armatus oportet
Sit, quemcũque odijs aut ira fecero dignum;
Quod si fortè bonæ fidei invigilaret, & b à me
Expeteret pacem, totòque recederet orbe,
Ambigerem fortassis, an id concedere vellem,
Cùmque meos inodò pollicitis, ad proditiònẽ
Sollicitet Dariò, modò munere palpet amicos,
Ut mea fatali maturent fata veneno,
Persequar ad mortem: neque enim mihi, iustus
ut hostis

Prælia molitur, verũ n ut sicarius, immo,
Ut verum fatear, ut latro, veneficus instat.
Conditio pacis quam vos prætenditis, illi,
Si tulero acceptam, palmam conferre videtur
Quæ trans Euphratem consistunt, omnia nobis

D

3

In

a sequantur. b ut.

In dotem adfertis, *a* unde & vos arbitror esse
Oblitos, ubi colloquimur, mea transijt ala
Euphratem, metan dotis mea castra relinquit.
Pellite ab hinc regem Macedum, ut vestrum
sciat esse

Quod mihi donatis, multum mihi praestat
honoris,

Si me Mazæo generum preponere quærit;
Ite reportantes vestro hæc mea dicta tyranno:
Quidquid habet Darius, quæcumque amisit, &
ipsum,

Esse mei juris, & pugnae & *b* præmia Grajæ.

Sic ait, & Persas celeres in castra remittit;
Mittitur à Dario Mazæus, ut occupet, hostis
Quos aditurus erat colles, & plana viarum.
Interea Macedo condivit aromate corpus
Vxoris Darij, tumulumque in vertice rupis
Imperat excidi, quem structum schemate miro
Erexit celebris digitis Hebræus Apelles
Nec solum reges & nomina gentis Achææ,
Sed Genesis norat Historias, ab origine mundi
Incipiens: aderat confusis partibus hyle,
Et globus informis vario distincta colore
Quattuor impressis pariens elementa sigillis. *c*
Hic Operum series, quæ Sex operata Diebus
Est Das, inter quæ, auro spirante nitorem,
Luciferum, & rutilis lambentibus aëra gemmis,
De tenebris primam videas emergere lucem.
Dignior hic inter animas ratione carentes

De

a offertis. b Graijs, c figuris.

Delimo formatur homo, quem costa fefellit
Propria, lethifero colubri seducta veneno.
Exclusis patribus, primaque à matre receptis
Ignea virgulti *a* limen romphæa tuetur
Inde Cain profugus Bigami non effugit arcum,
Pullulat humanum genus, & polluta propago,
Decedit virtus, vitium succedit, adhærent
Coniugio illicito, pietas rectumque recedunt;
Factorem, si triste notes in imagine signum,
Pœnituisse putes, hominem fecisse. laborat
Arcifaber *b* gen^o omne animæ clauduntur in arca.
Post refugos fluctus replet octonarius orbem;
Vinea plantatur, & inebriat uva parentem.
Hic Patriarcharum seriem specialius *c* aurum
Exprimit, emeritos videas ridere parentes;
Venantemque Esau, turmisque redire duabus
Luctarique Iacob; sequitur distractio Ioseph,
Et dolus, & carcer, & transmigratio prima;
Hic dolet Ægyptus denis percussa flagellis;
Transvehit Hebræos, equitatus regis & arma
Subruit, & puro livescit Pontus in auro.
Hic populum manna desertis pascit in arvis; *d*
Lex datur; & potum sitienti petra popinat;
Succedit Ben Nun Mosi post bella sepulto,
Natio subiicitur, Iordanes contrahit amnes
Post cineres Iericho * *furtum reus eluis A-*
chor,

Perfolvit * Iosue naturæ debita, postquam

D

4

Funi-

a — custodit virgulti romphæa limen. b Arcifaber. c specularius. d agris.

Funiculo patrum divisit fratribus orbem,
Iudicibus tandem populum supponit Apelles.
Inter quos Samson fortissimus, attamen & il-
lum

Fortior exæcat præciso *b* Dalila crine.
Ruthque Moabitidis viduata priore marito,
In genus Hebræum felici fœdere transit.

Altera picturæ sequitur distinctio, Reges
Aggrediens, funusque Heli Samuelis ab ortu,
Murmurat in Silo populus; de * Benjamin exit
Qui regat Hebræos, sed enim quia dissonat eius
Principio finis, Isai de semine princeps
Præficitur populo, qui contudit arma Goliz,
Inque acie belli cum prole, cadente tyranno,
Regia desertos damnat maledictio montes.

Hic * Asael, Abnerque cadunt, incurrit * Vrias
Quam tulerat mortem, patricidam detinet ar-
bor,

Quem fodit hasta viri, patriam lugere puta-
res

Effigiem; sed postquam humanitus accidit illi,
Construitur templum, vivunt mandata sepulti
Pacífico regnante, patris, nec sacra tuetur
Ara Ioab, Semeique vorax intercipit ensis,
Consilio juvenum *perdurat* o schilma perenne
Cum populo regum, *d* lis est de divite regno,
Quodcumque alterutrum præclare gessit, eo-
dem

Mar-

a & tamen. *b* pretioso. *c* pharisaat.
d Et populi, & regum.

Marmore docta manus, & res & nomina pingit;
Ne tamen infamet gentem, & genus, idola
a regum

Sordes fraterni, Samariæ, Numina regni
Præterit, & funus * Iesabel de turre cadentis,
Morsque tacetur Achab, & vinea sanguine
parta.

Non ibi cum socio Quinquagenarius ardet.
Sed gens sacra Baal gladio feriuntur * Helix,
Discipulusque dolet non comparere magistrū;

Quos tamen illustres declarat pagina reges
Altior ordo tener, Ezechias idola purgat,
Et revocat longo sopitas tempore leges:
Hic ægrotantem videas, solisque recursum,
Et clarum titulis celebrantem Pascha * Io-
siam;

Præter quos nullus regnavit in omnib⁹ expers
Labis apostaticæ, nullusque à crimine mundus.

Ecce Prophetarum quo Rege & tempore
quisque

Scripserit, effigies habet altior ordo locatas;
Hic Signum dat Achaz: Ecce, inquit filius A-
mos,

Virgo concipiet. hic sub Ioachim * Ieremias
Occasum dolet, & : Dominum nova monstra
creasse

In terra, *b* mulierque virum circumdabit, in-
quit,

Et stans Ezechiel post captam à gentibus urbem,

D *s* *se*

a Aelice. *b* terris.

Se vidisse refert, clausam per sæcula Portam,
 Scilicet intactæ designans virginis alvum.
 Occidetur, ait Daniel, post *temporis a illas*
 Hebdomadas Christus: Vati bislæna sequuntur
 Nomina, cum titulis & in unum consona dicta.
 Ultima pars regnum Cyri, populique regressum
 Sub duce * Zorobabel habet, hinc reparatio tēpli
 Pingitur, Historia non prætermittitur Esther
 Causæque mortis Aman, stolidæque superbia
 Vasti,

Hic sedet in tenebris privatus luce * Tobias,
 In castrisq. necat Holofernen mascula Iudith,
 Totæque picturæ series finitur in Eldra.

Magnus ut exequijs tumulo de more peractis
 Inferas solvit, festinus castra moveri
 Imperat, & rapido cursu bacchatur in hostem,
 Et Menidam raro contentum *b* milite campos
 Explorare jubet, ubi rex Persæque laterent,
 Quo procul inspecto Mazæus præpete cursu
 Contraxit turmas, & sese in castra recepit;
 At Darius patulis avidus decernere campis
 Instaurat bellorum *a* acies, cuneosq. pererrans,
 Pectora tā monitis onerat *d* quā præstruit armis.

Iam loca Pellæus castris elegerat, unde
 Aurea Persarum poterant tentoria cerni;
 Iam vexilla ducum spatio distantia parvo
 Iam stabant acies, hinc inde volare videres
 Ventorum facili *e* incurfu per inane dracones;

Cum

a septuaginta. b contemptum. c bellis. d ar-
mat & impulsu facili per---

Cū Macedūm furor infremuit, strepitūq. soluto,
 In Persas raucis stridoribus impulit auras;

Nec minus adversi certant elidere Persæ
 Horrifico clangore polum, tremit orbis & axis
 Ad sonitum, tremulōq. genu vix sustinet Atlas
 Perpetuum pondus, rursus nova bella gigantum
 Orta putans *resilit replicatis vocibus* Echo,
 Et patulæ rauco respondent gutture valles,
 Armatas inhibere manus, populique furorem
 Vix potuit Macedo, quin excitus ordine rupto
 Frenderet, incussōq. gradu, raperetur in hostem.
 Sed quia jam fessus emenso Cynthius orbe
 Obtenebrans faciem, ne funera tanta videret,
 Emerito, mergi certabat in æquora, curru.

Ipse jacit vallum, & Graijs edicit eodem
 Castra locare loco: paretur, & aggere facto
 Se rapit ad tumulum, quo totū cominus hostē,
 Et sparsas oculis potuit revocare phalanges;
 Totæque venturi facies discriminis illi
 Obijcitur, videt armisonas radiare cohortes,
 Distinctas acies, phaleris, aurōque superbas,
 Barbariem populi, confusæque murmura vocū
 Audit, & horrissonus aures percellit equorum
 Hinnitus, quæ cuncta viro, si credere fas est,
 Incussere metum, facilēque ad nobile pectus
 Cōrque giganteum reor ascendisse pavorem.

Non alio Typhis curarum fluctuat æstu
 Cūi blandita diu Zephyri *moderatio a* solo
 Flamme contentam ducit sine remige puppim,

D

6

Nerci-

a moderantia.

Nereidúmque chor^o placidis epulatus *a* in undis
 Si procul instantes videat fervere procellas,
 Et celeres phocas imis à sedibus Auster
 Premittens madidis jam verberat aëra pennis,
 Inclamat socios laxisque rudentibus ipse
 Convolat ad clavum, laterique aplustre mari-
 tat;

Non secus ut vidit tot millibus arva prementes
 Barbaricos instare globos, jam credere fas est
 Magnanimum timuisse ducem; vocat ergo Qui-
 rites,

Seu dubiæ mentis quid agat, seu veriùs ut sic
 Experiatur eos, quæ sint tractanda, requirens:
 Expectata diu tandem sententia docti

Parmenionis habet; *b* Ope noctis eis opus esse,
 Et furto potius, quam bello censet agendum.
 Attonitos subito casu, caligine noctis

Oppressos placidæ torpore quietis, inertes,
 Moribus & linguis discordes posse repelli
 Ex facili, aut cædi gladijs, aut cedere victos.
 Nam si res agitur de luce, horrenda Scytharum
 Corpora, & intonsis invisi crinibus Indi,
 Et quos Bactra creant, immensa statura gigan-
 tum

Occurrent *c* oculis, & inani quassâ pavore
 Pectora terribiles poterunt pervertere formæ;
 Addit, & à paucis hominum tot millia gentis
 Nec circumfundi, nec bello posse moveri;
 Præterea Darium probat elegisse jacentes
 Planitie

a epulatur. *b* adest. *c* occurrunt.

Planitie campos, & non, ut contigit antè,
 Ciliciæ angustas inter decernere fauces;
 Tota ferè Macedùm laudat manus hoc, & in
 unum

Consonat, hos inter Polypercon, nocte fruendū
 Asserit, & positum Grajis in nocte triumphum.

Hunc rex intuitus; neque enim jam Parme-
 nionem

Sustinet arguere, & tumidis offendere dictis,
 Quem modò consultum satyra percusserat acris:
 Hic latronis, ait, mos, & sollertia furum est,
 Quam mihi suggeritis, quorū spes unica, voti
 Summa, nocere dolis, & fallere fraude latenti.
 Gloria nostra dolo non militat, ut nihil obstat
 Quod mihi candorem famæ fuligine labis
 Obscurare *a* queat, jam non angustia saltus,
 Et Cilicum fauces, Dariiæ absentia segnis,
 Nec furtiva placent timidæ suffragia noctis.
 Aggrediar de luce viros, victoria quam nos
 Molimur gladijs, aut nulla sit, aut sit honesta.
 Malo poeniteat fortunæ, & sortis iniquæ
 Regem, quàm pudeat parti de nocte triumphū.
 Vincere non tanti est, ut me vicisse dolosè
 Posteritas legat, & minuat versutia palmam, *b*
 Quin, ne fallantur, ne comperiantur ab hoste,
 Persarum vigiles, & in armis stare catervas
 Compertum est, igitur vestris impendite cu-
 ram

Corporibus, somnòque operi reparate diurno,
 Vici-

a Obscurare. *b* famam.

Vicinæ memores motus instare diei,
Quæ vobis *a* medium pectus dare debeat orbē.
Hisque peroratis redit in tentoria miles.

Econtra Darius Persas haud segnius armat,
Præmunisque suos, facturum conijcit hostem
Quæ *b* facturus erat, si Parmenionis haberet
Consilium vires, mandunt, alimenta furoris,
Quadrupes frenos, phaleratq. terga relucēt,
Ignibus accensis acies ardere videntur,
Sideribus certant galeæ, clypeisque retusis
Invenisse pares flammæ stupet arduus æther,
Et metuit cælum fieri ne terra laboret;
Nec minimum gaudet nox, instar habere diei.
Nam pro sole sibi Darij datur æmula Phœbi
Cassis, & in summo lampas sedet ignea cono,
Sideraque noctis obscurans, solaque Solis
Solijs radijs indignans cedere, quantum
Lumine cedit ei, tantum præjudicat illis.

Mille micant lapides in gyrum, nullus eorum
Quem jubar ardoris non disputet esse pyropū.
Invasit subitis concussum motibus ingens
Agmen utrumque timor, jamque ausa fovere
secundum

Aurea sponda Iovem, sed non spondere soporē,
Implicitum curis corpus regale tenebat.
Nunc placet in dextrum cuneum de vertice
montis

Mittere Graiugenas, nunc lævū frangere cornu,
Et nunc oppositis occurrere frontibus hosti,

Moli-

a nobis. b Quod.

Molitur modò falcatos eludere *a* currus,
Insomnemque trahit, agitatur dum talia noctem
Nec capit angustum curarum *b* millia pectus,
Insula multifidi quæ Tybridis alveus ambit,
Est ipso reverenda loco, quam vindicat orbis
Imperijque caput, quadris ubi firma columnis
Stat sita, sub clivo lunaris in aëre motus,
Regia, reginæ cuius Victoria nomen,
Mille patet foribus, tremulisque sonora lapillis
Intremis tactu, totisque immurmurat orbi
Cardo semel flexus, ad limina prima susurrat,
Introitumque tenet, curarum *b* sedula mater
Ambitio perniox, solio sedet intus eburno
Diva, triumphales lauros moderante *c* capillos
Munifica munita manu, cinguntque sorores
Eius utrumque latus, & regia testâ coronant
Perpetuæ comites. Lyrico modulamine carmē
Immortale canens & in ævum Gloria vivax,
Maiestasque premeus, rugoso sæcula fastu,
Conciliansque sibi facilem Reverentia plebem,
Et Dea quæ leges armat, quæ jura tuetur
Iustitia, in neutram declinans munere partem:
Assidet his, stabilitq. Deæ Clementia regnum,
Sola docens *miseri* misereri & parcere victis:
Has inter locuples, sed barbara moribus adstat
Fomentum vitij, genitrixque Pecunia luxûs,
Pacifico reliquis prælibans oscula vultu,
Immemor est *e* odij finis Concordia belli

Et

*a elidere. b caussarum. c mordente. d est-
que.*

Et Pax *arva colens*, & pleno Cópia cornu
 Applausus à fronte sedent, qui seria ludis
 Miscentes, divam vario oblectamine mulcent;
 Et favor ambiguus, & blêso subdolos ore
 Rîsus adulator, commentaque ludicra Divæ
 Singula *pollicibus* aptant, & musica circum
 Instrumenta sonât, numeros aptante Camœna.

Hæc ubi tot curas volventem pectore Ma-
 gnum

Vidit, perpetuos cui continuare triumphos
 A cunis dederat, metuens ne fortè futuri
 Naufragium Martis infomnes mergeret artus,
 Emicat extemplo, velatâque nubis amictu,
 Antra quietis adit, & desidis atria Somni;
 Atque ita : Surge pater, Macedûmque illabere
 regi

Dum jacet, & curis animum corpûsque rela-
 xat.

Dixerat : ille gravis vix se torpore soluto
 Excutiens, madidas libravit *a* in aëra pennas,
 Quo se cumque rapit lethæo tacta liquore
 Sidera dormitant, solitos oblita meatus.

Ergo ubi torpenti Græcorum castra volatu
 Attigit, expulso curarum examine, totus *b*
 Principis incubuit castris atque imbuit eius
 Rore *soporifero* resperâ medullitus ossa.
 Sic animum regis prius anxietate gravatum
 Altior oppressit resoluti corpore somnus,
 Posseditque diu, donec caligné mersa

Noctis,

a Vibravit. *b* stratis.

Noctis, Hyperborei languerent sidera plaustris,
 Aetheriôsq; celer stimulare Lucifer ignes:
 Et jam pestiferæ ducens præfagia lucis
 Prodierat Titan, Nabatheis luridus undis,
 Conveniunt procures orta jam luce Pelasgi
 Ad regem, insolito thalamis de more *a* vacan-
 tem *b*

Mirantes: aliâs vigiles excire solebat,
 Et stimulare pigros, & maturare morantes:
 At nunc cum summi discriminis arceat hora
 Quod premat alterutram fatali turbine turbâ,
 Explicitum curis, torpore quietis inertem
 Mirantur juvenem : sunt qui latitare pavem-
 tem,

Celantemque metum tenebris, nec cedere so-
 mmo

Credere sustineant, tutorum corporis eius
 Nemo vel intrare propiûsve accedere fidit,
 Nec munire latus armis sine voce jubentis,
 Ire nec in turmas audet sine principe miles :
 Parmenio, ne quâ bellum ratione moretur,
 Utile consilium ratus est, ut corpora curent,
 Utq; cibos sumant, pronunciat ergo tribunus : *c*

Iâmque movente gradus adversâ parte, ne-
 cesse

His erat exire : stratum tunc denique regis
 Dux adiit, quem sæpe vocans, cûm voce nequi-
 ret,

Excivit leviori manu : Lux, inquit, oborta est
 Nunc

a dormire. *b* iacentem. *c* tribunus.

Nunc ego te moneo molles excludere somnos;
Quæ te tanta quies tenuit? jam Meda propinquant

Agmina, jam cuneos admovit cominus hostis,
Iâ Bellona furit, sed adhuc exspectat in erinis.
Imperium tua turba tuum: rigor ille vigoris
Et virtus animi, quæ numquam fracta resedit
Hæc ubi nunc? sane vigilum pigritantia somno
Corda ciere soles: Crede, inquit Martius heros,
Admitti somnum mihi non potuisse, priusquâ
Exonerata graves posuissent pectora curas.

Miranti sine fine duci, quod libera curis
Pectora dixisset Macedo, sed quærere causam
Non tamen audenti: Cum vicos ureret, inquit,
Hostis, cum vastaret agros, excinderet urbes,
Cum fugeret, sese diffidens credere fatis,
Iusta mihi tunc causa metûs, onerataque curis
Mens erat, alternam non admissura quietem.
At nunc cum Darius coram me totus, & eius
Copia tota mihi sese præsentet in armis,
Nec fugiens possit divortia quærere Martis,
Quod metuam nihil est. sed quid moror? ite
parati,

Vt mos est, alias replicabo licentiùs ista.

Dixit: & armari lituo præcone, Pelasgos
Imperat b ipse suis aptat munimina membris,
Ærea crure tenus serpens, descendit in c imos
Squama pedes, natum mordacis acumine dentis
Castigare moras, & pennas addere, plantis
Cal-

a in armis. b Iussit &. c ad.

Calcar inest, ut cum profugos prævertere cursu
Tentabit, si vox non excitet, aut tuba lentum
Cornipedem, saltem stimulos lat⁹ audiat acres.
At leves a humeros, & pectus herile tuetur
Vertice dependens triplici toga ferrea nexu,
Quæ b teretes ulnas maculis circumligat uncis,
Sed parcens oculis, hostem dat posse videri.
Tutior ut lateat duplici protecta galero
Corporis humani pars dignior, ærea cassis
Imprimitur capiti, flammantibus ignea cristis:
Inferitur lateri, rivos factura cruoris
Dira lues, gladius, per quem Iovis atria nigri
Manibus exspectant vacuos implere Penates.
Poscitur hinc * Bucephal, cui rex ut ppete saltu
Insedit, domuitque ferum, domitor ferus orbis,
Læva manus clypeo felici fœdere nubit,
Sic tamen ut frænis æquo jungatur amore,
Fraxinus in dextra est, cuius flagrans coruscat
Vexillo cuspis, & verberat astra leone.

Nô magis in c primo duri discrimine Martis
Hunc alacrem videre sui, veniente suorum
In medium Magno, spes sana resuscitat ægrum
Agmen, & in vultu victoriæ visa sedere est.
Ipse suis igitur distinguens partibus agmen,
Disponens d aciem, quo debuit ordine, currus
Falcatos Dario, quæ spes est sola triumphi,
Excipere ordinibus laxis, catûque soluto,
Cuctare jubet, & non impune vagari
Aurigas & equos, sed eos involuere telis.

Dum-

a latus. b Et. c à. d Disponensque.

Dúmque monet, munitque suos, dum pectora
dictis

Roborat, elapsus à Medis transfuga Medus
Transmeat *a* ad regē Macedūm, qui ferrea terræ
Instrumenta refert astu mandata *b* latenti,
(Muricibus nomen) quibus et si *c* viribus ho-
stera

Vincere non possit, retinere tenacibus uncis
Sperat, & occulta Grajos sorbere ruina.
Quo simul *d* accepto, Medus ne ficta loquatur,
Ne capiat sermone suos, rex imperat *e* illum
Servari, tamen ipse locum fecitque notari
Monstrarique suis, ubi rex Babylonius arte
Fretus Vlyssæa terræ mandaverat uncis.
Neve repulsa dolis succumberet ardua virtus,
Omnibus ostendi jubet, ostensūque caveri
Suspectum de fraude locum, tunc verò fluentes
Præcedens acies, verbo nutūque loquaci
Ad lites animans: Vestris labor ultimus, inquit,
Præ manibus socij, bellum quod Granicus a-
mnis

Vidit, & angusto Cilicum victoria saltu
Quid laudis, quid honoris habet? *f* nisi sine
beato

Terminet extremum Deus & fortuna trium-
phum?

Sed Fortuna *deæ est, atq. hæc* pro viribus adstans
Semper Alexandro, tam sub me sceptrā tenere
Quam

a Transvolat. *b* mandasse. *c* ut si. *d* se-
mel, *e* precipit. *f* habent.

Quam sub me *a* gaudet alios regnare potentes,
Hæc, ubi me Macedūm moderantem Græcia
vidit

Frena, meos ex tunc promovit, eisque nocere
Velle licet liceat, sed non audere licebit.

Ista nihil, præter numerum discriminis adfert,
Tam populosa cohors, sed *b* ad hoc fortuna la-
borat,

(Quam pudet exiguos toties numerare trium-
phos)

Vt mihi vincendum semel, & simul adferat or-
bem.

Tantò pluri erit nobis victoria, quantò
A paucis partem de pluribus esse liquebit.

Ite per imbelles, gladio ductore, catervas:

Cernitis ut solem gemmis auròque corusci *c*

Obscurent clypei? lapidūque superbia conos

Occupet ardentes, ut purpura vestiāt agros?

Vincere quis nolit, ubi sic in bella venit?

Quis nisi mentis inops oblatum respuat aurū?

Congestas Orientis opes, Arabūque labo-
rem,

In promptu capere *d* est. menti si pareat ensis,

Si cupido cordi gladij respondeat ictus,

Si tam cædis amans animus, sitiensque cruoris

Quam sitiens auri, vestrum est quodcumque
videtis:

Non adscribo meum, tantum mihi vincite,
prædam

Divi-

a se. *b* e. *c* coruscum. *d* drapere.

Dividite inter vos, qui mecum vincere certas
 Participem me laudis habes, b tibi cetera tolle,
 Exemplar virtutis habe formamque gerendi
 Martis, Alexandrum, nisi primus in agmine
 primo

Rex apparuerit, si tergum verterit hosti
 Excusatus eris, veniamque merebitur ille
 Qui fugiet, si c lentus agam, & si verò remissè
 Nil aggressus ero, si numquam dixero forti:
 I prior, i, sed in arma veni præcedere iussus,
 Tunc demum socios sum dignus habere sequa-
 ces:

Exemplo moveat e fortes, documenta vigoris
 Exhibeat, quicumque regit. Sic fatur, & ecce
 Concurrent acies: it tantus ad æthera clamor
 Et vulgi strepitus, quantus si dissona mundi
 In chaos antiquum recidiva lite relabens
 Machina corrueret, rerum compage soluta,
 Horrisonum concussa darent elementa frago-
 rem.

CAPI-

a curas. b habe. c qui. d agit. e monent.

CAPITULUM

SIVE

ARGUMENTVM

LIBRI V.

Quintus habet strages varias, &
 funera caris
 Deplorata suis; victos apud * Ar-
 belæ Persas.

Consulit Arsacides a duro de tempore tra-
 ctans,

An potius sit ei reparato robore latis
 Medorū regnis rursus concurrere b satis?
 Sed proceres hærent. Ad donativa maniplos
 Convocat Aeacides, & donis vulnera cu-
 rat.

Ecce vir illustris, & non inglorius illa
 Præcedente acie, stipatus prole virili
 Mazæus, regem Babylonis mœnibus infert.

ALE-

a Arsamides. b committere.

ALEXANDRIDOS

LIBER V.

L Ege Numæ regis lata de mensibus olim,
Quintus ab ancipiti descendens ordine
Iano

Mensis erat, roseis distinguens partibus annum,
Et gemino plausu gaudebant, hospite Phœbo,
Lædæi fratres, prima cum parte diei
Concurrere duces, emenso tempore, cuius
Prævidisse lumen Medis Persisque futuram
Creditur, & Daniel scripto mandasse latenti.
Adfuit à gelidis & veniens Aquilonib⁹ Hircus,
Ultio divina, prolésque Philippica, Magnus;
Quem procul ut vidit galea flammante coru-
scum

Indus Aristomenes, denis elephanta flagellis
Prodigus excutiens medicata cuspide ferrum
Immersit *b* clypeo, sed eo lorica retuso
Tutatur corpus, at Magnus arundine monstro
Obviat, & quâ se lateri promuscide iungit,
Vitales aperit ferro mediante latebras.

Fi-

a siccis. b immisit.

Fir fragor ingentem monstro faciente ruinam:
Sed cum præcipiti cecidisset bellua lapsu,
Ultor Aristomenen, & parcere nescius ensis
Acephalū reddit: Nostra est victoria, nostra est,
Ingeminant Græci: Persæ glomerantur in unū,
Missiliūmq. frequens regē circumvolat imber.
Sed nec gesta movet, nec se viore ense bipennis:
Quem duce fortuna virtus infracta tuetur,
Ille per insertos invictus & impiger enses,
Telâque *perrumpens b* volat, ignoratq. moveri,
Ferreus armatos contundens malleus artus,
Quo feriente cadunt, Elephaz Pharaone creat⁹,
Et Pharos Orchanides, Elephaz gladio, Pharos
hasta, *c*

Hic eques, ille pedes, Ægyptius hic, Syrus ille.
Sicca prius, sterilisque diu jam flumine fusi
Sanguinis humet humus, jamq. *d* unda cruoris
inundat

Telluris *venas*, cadit infinita vicissim
Persarum, Macedumque manus: jacet ense
* *Philotta*

Henos & Caman, Henos quia fuderat ense
Euryphilum, Caman, quia Laomedonta securi:
Ibat Alexandro vulnus lethale daturus,
Si sineret fortuna, Geon, maris incola rubri,
Informis facie, quem creditur una gigantum,
Quippe giganteis ducens à fratribus ortum,
Æthiopi peperisse viro, qui corpore matrem

E

Im-

a tela. b prorumpens. c ense. d imbuisset unda cruoris.

Immani referens, nigróque a colore parentem,
Quos terrere nequit nigredine, corpore terret.
Fuderat ergo viros, clava ter quinque trinodi,
Agmina dum Graiúm sinuoso turbine rumpés
Ad Magnum molitur iter: ceu dissipat acri
Dente canes Nemeæus aper, cûi sudat apertis
Spuma labris, dorso, valli riget instar acuti,
Seta minax, humeróque canes supereminet omnes,

Nunc hos, à læva, dextra nunc fulminat illos,
Nunc caput in renes obliquat, rursus ab illis
In latus oppositum, partémque tuetur utrámq.
Se non ignarus volucris defendere gyro.

Ventû erat ad regem, miratur Martius heros
Visa mole viri, dùmque arduus ille cruentam
Erigeret clavam, clamoso gutture regi
Intonat; Heus, inquit, quis te furor egit in hosté
Magne giganteum? quem sidereas Iovis arces
Affectâsse legis, à quo vix fulmine tandem
Tutus in ætheria mansit Saturnius arce?

Nondum finierat, agili cûm torta lacerto
Pinus Alexandri, medio stetit ore loquentis,
Faucibus adstringens b linguâ, ne derogat ultra
Cælicolis, sed adhuc stantem, telúmque cruentû
Mandenté, Macedo tum demum admís⁹ equini
Pectoris impulsu quatit, explicítumq. per art⁹
Reddit humo natum, plangit percussa jacenté,
Mater humus prolem, tantúmque dat icta fragoré,
Quant⁹, ubi annosam, sed adhuc radice superbâ
Mon-

a aliúmque. b adfigens.

Montibus evellit Boreæ violentia quercum.
Concurrunt Argiva phalanx, strátumq. Geontæ
Confodiunt jaculis, gladiósq. in viscera condût,
Qué tandem lacerum vultus, ac mille retusum
Pectora vulnerib⁹, Acherótis ad antra remittût.

Parte furens alia, Persarum a proterit agmen
Inclytus ille Clytus, cuius toror ubere Magnum
Lactavit proprio, sed quæ provenerit illi
Gratia pro meritis, magis arbitror esse silendû:
Hunc ubi germani respersum sanguine vidit
Sanga Damascenus, fraterno motus amore,
Ter gemitum dedit, & repetita medullitus alto
Pectore confusam repetunt b suspiria vocem,
Cûmq. trib⁹ jaculis, frendens explere nequiret
Pectoris affectum, stricto mucrone, micanti
Emicuit curru, quaque huic flagrante pyropo
Ardebat cassis, claro caput arguit ictu,
Et nisi lorice latuisset tuta galero,
Plorasset cerebrum, terebrata casside, cervix.
Sed licet attonitus mananti sanguine Sangæ:
Non tamen ignarus gladio respondet, idémque
Quod modò tráserat primi per vulnera fratris
Balneat alterius intra præcordia ferrum.

Dirigit primò spectata cæde suorum
Metha d pater, nec quos lacrymarum funderet
imbres

Invenit facies, etenim dolor intus obortas
Sorbuerat lacrymas; & compluit intima cordis
Arida, decrepita⁹ faciei debitus imber,

E

2

Sup-

a Parthorum. b reprimunt. c viscera. d Medea.

Supplevitque vices oculorum flebile pectus.
 Palluit exanimis, dextra languente, gelato
 Corde senex, & mors in vultu visa sedere est:
 Mox ut *a* mens redijt, redivivo sanguine, tandē
 Singultum medias interrumpente querelas:
 Tūne duos, inquit, tortor savissime, fratres.
 Tūne duos ante ora patris mucrone vorasti?
 Non veritus patris emeriti, miserisque parentis
 Præcipitare dies? sed ut ulterius tibi nullum
 Non pateat facinus, ferro, fera tigris, eodem,
 Quo mea, me coram, rupisti viscera, ferro
 Iunge patrem natis, & funera terna remitte
 Coniugis & fratrum, viduę plangenda parenti:
 Siqua tamen coniux, si quis tibi filius heres,
 Aut soror aut mater, Parcarum vindice filo,
 Quod doleo doleant, & idem, quod lugeo plan-
 gant.

Dixit, & imbelli jaculatus missile dextra
 Torfit in ora Clyti, quod vix umbone moratum
 Ocyus avellit Clytus, & quā sacra retortis *b*
 Canities nemorosa pilis vergebat in armos
 Hispida lethali pertundit *c* guttura ferro:
 Ille ruens cecidit, visu miserabile, natos
 Inter semineces, prolemque amplexus utramq.
 Tendit ad infernam natis comitantibus urbem.

Iamque propinquat *d* regali prodita luxu
 Ipsa acies Darij, currūque micabat ab alto
 Rex, regē innumera lapidum prodente lucerna,
 Obstupuit tanta percussus luce * *Nicanor*

Vtque

a ubi. b recurvis. c perfodit. d propinquabat.

Vtque erat in dextro cornu dux agminis, illuc,
 Applicuit cuneum belli, quem sorte regebat
 Commissum, primis arrisit subdola gestis
 Eius, & excepit blandē fortuna ruentem *a*
 Parmenione satum, vix obstitit unda clientūm
 Primo congressu, stabilēque * *Nicanoris* alam
 Sustinuit repidē, donec Rhemnon Arabites *b*
 Turbidus in medios ruit, obstitus imbre Quiri-
 tūm,
 Et stabilis profugos, mentēque redintegrat *x-*
 gras.

Statu: & immotis figunt vestigia plantis,
 Eminus occumbunt jaculis, & turbine fundæ,
 Cominus & gladio, cerebrum sitiente securi,
 Interdum livore sudūm, verubusque cruentis
 Rem peragunt pedites, sedes *c* implentur avari
 Ditis, & umbriferi domus insatiabilis antri, *d*

Rumpere fila manu non sufficit una sororū,
 Abjectāque colo Clotho, Lachesisque virorum
 Fata metunt, unāque duæ juvère sorores.
 Mistā plebe duces pereunt utrinque, sed inter
 Millia tot procerum, speciali laude refulgens
 Inclytus emicuit *e* numerosa cæde * *Nicanor*.
 Pērque tot objectos *f* vestigat Rhemnōna Persas,
 Nil actum credens fufis tot millibus, ipsum
 Cum videret superesse ducem, dominūque co-
 hortis,

Nec mora conspicui turba cedente suorum

E

3

Con-

*a furem. b Arabarches. c sedesque
 d auri. e enituit. f adversos.*

Concurrere duo, ferit horrifera astra boatus,
 Et populi quatit arva fragor, ferrata coactis b
 Cornipedum pedibus putres terit ungula glebas,
 Cominus admissi sibi *congregiuntur*, c uterq.
 Cuspide prætenta Superos agnovit in ictu
 Propitios, crudèque licet pulsatus acerno
 Stipite mansit eques tamen, hinc vacuata pro-
 pinquum

Vertitur ad capulum manus ærea, casside cassi
Erumpens d rigat arva cruor, nec sustinet iras
 Mucronis clypeus, genibus cecidere remissis
 Vectores, vectique simul, prior ense relecto e
 Surgit * Parmenides, & pectora Rhemnòis acer
 Arctat utroque genu, donec vitalia Parthi,
 Et ventris latebras, capulo tenus induit ensis.

Extemplo turbati Arabes, & lite relicta,
 Vertere terga parant, sed quos Hyrcania gignit
 Conspicuos in Marte, f supervenit ala Quiritum
 Excedens numerum, inclusumq. * *Nicanora* vallo
 Armifera sepis, facta statione, coronant;
 Obruitur primò jaculis, strepit ærea cassis
 Glandibus & saxis, tantamque sibi lacer orbis
 Obstupet innascei veterato g robore silvam;
 Jamque pedes, ulneque labant, mistoque cruore
 Membra *lavat*, h sudor, sed mès, infractaq. virtus,
 Et princeps animus capto sub corpore regnat, i
 Totque laceratus jaculis, & castibus ille

Murus

a ensifer. b subactas. c vicinatur. d pro-
 fundus. e relecto. f morte. g veterano.
 h lavit i regnant.

Murus Alexandri, sed non sine nomine tandem
 Procubuit, a multamque sua cum strage rui-
 nam

Perfarum, trahit unius damnosa ruina.
 Qualis Romulea b cecidit cum turris in urbe,
 Turbine fulmineo vicinas obruit ædes.

Interea, Macedum planctu pulsatus acerbo,
 Advolat orbatam catulis violentior e vrsam
 Diluvium mundi Macedo, pavet obvia turba
 Principis occursum, fugiuntque per avia cursu
 Præcipiti dociles vitam præferre triumpho,
 Unus Alexandro reliquis fugientibus instat
 Memnonides *Sthenelus*, cuius, lanugine prima,
 Signabat roseas, facies nimis æmula, malas,
 Nobilis, & patrio referens à sanguine Cyrum,
 Cui nuptura soror Darij, si cederet illi
 Gloria Martis, erat, unde orta superbia, Ma-
 gno

Obvius ire parat, sed nec reverentia patrum,
 Nec favor ætatis, nec rerum copia mortem
 Excutiunt, parili forma, sed dispare fato
 Occurrit juveni laxis Hephæstio frenis,
 Et quæ flammivomo rictu micat aurea d tigris,
 Dissicit umbonem, largoque foramine candens
 Admittit ferrum laxo toga ferrea nexu,
 Transit in occultas feralis arundo latebras
 Pectoris, inque humeros nivea cervice reclinat,
 Perpetuæ *Sthenelus* noctis caligine tectus

E

4

Fertur

a Occubuit. b Romana. c truculentior.
 d ærea.

Fertur, & æterno clauduntur lumina somno.

At lævo *a* cornu, cui nulli Marte secundus
 Parmenio præerat, discors Bellona furebat,
 Sangvineis maculosa fibris, *b* sanieque recenti
 Delibuta comas, cui spumeus axe citato *c*
 Lumine terrifico tonitrûs & fulminis instar
 Concitus occurrit ferali turbine frater.
 Cui sternit *d* furor ipse vias, ceduntque furenti
 Degeneres animi, comes indivisa furoris
 Præcipientes rapit ira gradus, & fellea torquens
 Lumina, contemnit humiles rationis habenas,
 Impatiensque moræ, levis & malè cuncta mi-
 nistrans

Impetus, obliquos versat in pulvere currus:
 Undique successus, sed & infortunia mistim
 Circumfusa volant, & mille à vertice Martis
 Cum pallore suo, nutant per inania mortes.

Talis in amplexus veniens per colla sororis
 Brachia diffudit Deus horrifer; Ocyus, inquit,
 Labere cara soror, Macedumque i nuntia regi:
 Vana spe raperis, Darium quid perdere per te
 Inscius affectas? scelus hoc à principe tanto
 Amovêre Dij, nec fas ut dextera mundi
 Sceptra tenens, madeat jugulo polluta senili.
 Altera debetur Dario fortuna, suorum
 Proditione cadet, celer ergo per arma, per ho-
 stes

Adsis, & varia populanti cæde Pelasgos

Ilicet

a in cornu. *b* iubis. *c* cruento. *d* Conster-
 nit. *e* regem.

Ilicet occurras Mazæo, quippe rapinis
 Et Macedum spolijs inhiat, laxatque solutos
 Compeditibus Persas, rursus versa vice vinclis
 Mancipat Argivos, neque *a* enim tot sufficit ul-
 tra

Millia Parmenio paucis incessere turmis.

Dixit, at *b* umbrifero Bellona citatior Austro
 Fertur, & ad dextrum pertransit strigula cornu,
 Induiturque genas, horrendaque Palladis ora *c*
 Gorgonis anguicomos prætendens ægide vul-
 tus,

Commemoransque Dei breviter mandata re-
 cessit,

Infecitque diem, ferali nube recedens.

Excutitur saltu Macedo, profugamque secu-
 rus

Voce Deam; Quocumque venis Dea cardine,
 vanum

Spem^o omen, ait, non *d* me divellet ab armis
 Et curru Darij, licet impiger Ales ab alto
 Missus Atlantiades verax *e* mihi nuntius ipse *f*
 Adferat *g* à Persis raptas cum matre sorores,
 Ex Dario pendet nostri spes unica voti;
 Quem si perdidero, parvi mihi cetera, parvi
 Perdita momenti: solum si vicero, solus
 Perdita restituet, non est mihi perdere tanti,
 Quod recipi poterit, ut non & vincere malim;
 Sed neque si turris Darium septemplete muro

E

s

Indu-

a nec. *b* &. *c* arma. *d* nec. *e* verus.
f ipsas. *g* Nuntiet.

Includat, licet ardenti circumfluius unda
Sulfureis Acheron defendat mœnia ripis,
Bripiet fortuna mihi. Sic fatus, in armis
Se locat, & summo clypeum feriente lacerto
Orbem signiferum, ceu vallū & mœnia, muro
Pectoris opponit, tendensque in sidera pinum,
Vertice sublato, medius ruit hostis in hostes,
Flammantēque a globos, torquens testatur ad-
esse

Pulvis Alexandrum; fertur temone supino
Afer Aristides, pedibūque attritus equinis
Occubuit *Pelias*, Libycis à Syrtibus Afer
Venerat, à Scythicis *Pelias* tetrarcha pruinis,
Hic Afrū *Craterus*, *Pelian* deiecit Amyntas:
Ense jacet *Pelias*, hastili corruiat Afer,
Iungitur his Amilon terebrato gutture, rubrā
Exhalans animam, Baradāmque jacentibus addit
Antigonus, reprimique globum Ptolomæus
equestrem:

Nec minor Eumenidi strages, nec gloria Cœni
Inferior Meleagre tua, truculentior instat
Perdiccas solito: cunctis cernentibus, ipsam
Ante aciem Darij Polypercon (nocte fruendū

Qui prius asseruit) redimit de luce patenter
Consilium de nocte datū, furit *Attica* c pubes,
Mente nova, votūque pari: furor omnibus idem,
Parque animus bello, dominūque simillimus ipsi,
Ut quot Alexandri comites si Marte furentes

Comi-

a *Fumantēque*. b *patenti*. c *Inacha*.

Cominus aspiceret, tot se gauderet habere
Magnus Alexandros; jam victoris fragor aures
Pulsabat Darij, jamque irrumpebat in ipsos
Consortes lateris, funestæ turbo procellæ.

Aeger in adversis animus sapientis, & agrē
Consult ipse sibi, cum duro in tempore primis
Diffidit rebus, & spes languescit inermis:
Nam quid agat Darius? quo se regat ordine de-
mens?

Cū nec tuta fuga est, nec si velit ipse morari,
Inveniet socios? nam de tot millibus antē
Quos sibi crediderat, vix bello mille supersunt,
Qui stent pro patria: pudor & reverentia famæ
Ne fugiāt, prohibent, contrā timor anxius urget:
Dumque vacillanti stupefactus pectore nutat,
Dum dubitat, capiātne fugam, vitāne perosus
Se sinat ipse capi? Persæ velut agmine facto
Mandant terga fugæ, rapiuntque per arva, relicto
Rege, gradum: demum laxis invitus habenis
Nactus equum Darius, rorantia cæde suorum
Retrogrado fugit arva gradu; Quò tendis
inertem

Rex periture fugam? nescis, heu, perdit nescis?
Quem fugias? hostes incurris, dum fugis hostē,
Incidis in Scyllam cupiens vitare Charybdim,
Bessus, Nabaranes, a rerum pars magna tuarū,
Quos inter procures humili de plebe locasti
Non veriti temerare fidem, capitūque verendi
Perdere canitiem, spreto moderamine juris

E

6

Prō

a *Curt. Nabaranes*,

Pro pudor! in domini conjurant fata clientes.

Magnus ut ablatum medio de limine mortis
Accepit Darium, regum super ossa cruentus
Fertur, & ingenti super ipsa cadavera saltu
Insequitur profugum, pene incomitatus Achivis,

Immemor ipse sui, qualis *a* rapit impetus igne
Sideris, & claris *b* distinguit nubila flammis.
Sed jam præcipiti per saxa, per invia saltu
Transieratque Lycum, paucis comitantibus, *a*
mnem

Belides, dubiusque stetit, stratumne furenti
Immersurus aque properaret frangere pontem,
Pellæo clausurus iter, sed ab hoste premendos
Dira cæde suos timuit, si ponte reciso
Securus fugiens Persarum excluderet agmen;
Vtile propositum vicit respectus honesti,
Præposuitque suos Darius sibi; maluit ergo
Iustus inire fugam, potiusque elegit apertam
Victori præbere viam, quam claudere victis.

Fit fuga Persarum, turbatoque ordine passim
Curritur ad pontem, sed & intolerabilis æstus,
Et duplicata sitis cursu languentia torrent
Viscera, & exhaustos sudor sibi vindicat artus,
Pulmonisque vagas agitant suspiria cellas.
Vnde inopes undæ, nemorum per devia ducti,
Occulti laticis salientes quærere venas,
Omnibus incumbunt rivis, haustaque gulose
Limosi torrentis aqua, præcordia limo

Tensa

a qualem. *b* raris. *c* pacem.

+ *Quædam c. l. m.*

Tensa rigent, prægnantem uterum simulare co-
actus

Triste parit funus, concepto flumine, venter.
Nonnullis, avido fluviū dum gutture forbent
Obstruit occurrens vitales unda meatus
Aeræque in cæcis inclusum *intercipit* antris.

Sed neque tot turmas procerum vulgique
phalanges

Ad mortem ductore metu, sine lege ruentes
Explicat unius angustia pontis, acervos
Vix capit unda tumens, fluvijque vorago ca-
dentes;

Labuntur passim, lapsosque involuit hiatus
Fluminis, & virides stupuere cadavera Nymphæ,
Languentes gladios, *a* & hebetia tela suo-
rum

Intuitus Macedo, cum jam declivis Olympus
Phœbeis legeretur equis, fumantibus arvis
Æthiopum, & solito paulloque remissius igne
Vreret Herculeas solis vicinia Gades,
Causatus præceps in noctem tempus, ad illos,
Quos credebat adhuc in cornu stare sinistro
Fleat iter, jamque in levum converterat arma,
Cum præmissus eques à Parmenione, triumphū
Nuntiat, & varijs afflictos cædibus hostes;
Dumque reducuntur equites in castra, repente
Vallibus emergens Persarum apparuit agmen,
Exurens clypeis, galeisque micantibus agros;
Qui primos inhibere gradus, & figere gressum;
Demum

a animos.

Demum *a* ubi tam paucos Macedum videre,
cruentas

In Magnum vertere acies. Rex ante Quiritum
More suo gradiens vexilla, pericula Martis
Dissimulans potius, quam spernens, illud ab hoste
Concussum toties, sed inex pugnabile castrum
Pectoris opposuit Persis, nec defuit illi
Perpetua in dubijs rebus fortuna, cohortis
Præfectum mortis, & Martis amore furem
Excipit, & celeri rimatur viscera ferro;
Nec mora Lysimachus, & gloria gentis Achææ
Invalere Arabes passim, neutrisque pepercit
Martius ille furor, ubi nemo cadebat inultus;

Verum cum Phœbi radijs, Atlantide stellâ
Iam vultus audente suos opponere Persis,
Marte videretur fuga tutior, ordine rupto
Consulere fugæ, laxisque licenter habenis,
Nocte ferè media trajecti *b* fluminis amnem
* *Arbela* perveniunt, ubi rex Babylonius illos,
Quos secum fuga contulerat, lugubris & amens
Consultit, & pariter duro de tempore tractat;
Cumque repressisset queruli suspiria cordis,
Reliquias Macedum lacrymoso lumine spectas:
Fortuitos, inquit, toties mutare tumultus
Nunc adversa pati, nunc exultare secundis,
Nunc caput incurvare malis, nunc tollere, sortis
Humane est; humilem sic vidit Lydia Cræsum,
Sic sic victorem versa vice femina fregit:
Sic quoq. Thermopylæ Xerxem videre jacentē,

Et

a Verum. *b* transvecti.

Et qui navigio *a* totum modò texerat æquor,
Vix licuit victo sola cum nave reverti.

Nulla rei novitas pervertere fortia debet
Pectora, cum nulla teneatur lege fidelis
Esse homini fortuna diu, spes unica victis,
Contra victorem rursum sperare triumphum.
Nec dubito, quin victor agros aditurus, & urbes
Civibus exhaustas, & opimis rebus, & auro
Confertas, ubi gens avidissima, pectore *b* toto,
Visceribus siccis, sitiens lethale metallum
Tentabit sedare sitim, prædæque recenti
Conceptam satiare famem, nec inutile nobis
Id reor. Interea fines intactæque bellis
Regna petiturus, Medorumque ultima, vires
Non ægrè reparabo meas, pretiosa supellex,
Castræque castratis, & multa pellice plena
Quanti sint oneris, & quantum bella gerentes
Impediant, usu longo didicere potentes;
His partis erit inferior, quibus antè remotis
Maior erat Macedo, spolijs vincetur onustus,
Qui vicit vacuus: non auro bella geruntur,
Sed ferro, non æs, non oppida regna tuentur,
Sed virtus, virisque virum: penetremus *a d i*
plos c

Medorum fines. in duris utile rebus,
Non dictu speciosa sequi docet ipsa facultas;
Non secus antiquos summo *d* molimine rerum
Novimus affectos *e* fortes *f* discrimine patres,
In-

a navigijs. *b* gutture. *c* abactos. *d* primo.
e afflictos. *f* sortis.

Indultis aliquot hostique sibi que diebus,
Fortunam reparasse suam, rursusque retusis
Hostibus adversa de parte tulisse triumphum.

Finierat Darius, vox plena timoris, *a* & ex-
spes

Visa suis, cum tot opibus Babylona superbam,
Et reliquas urbes, sine defensore relictas,
Esset Alexander primo fracturus Eoo.
Nulla videbatur reparandæ copia fortis,
Sed neq. (quod superest) retinendi gratia regni:
Seu confirmato tamen agmine, sive sequenti
Imperium potius, quam consilium ducis, uno
Maturant animo Medorum visere fines.

Nec mora, distribuens celebres apud * *Arbela*
gazas

Munificus Macedo, tantis ardentem onusto
Rebus, & inventâ satiato milite prædâ
Transcurrit * Syriam, pluvioq. citatior Austro,
Vi, vel amicitia superatis *b* civibus, ardet
Obsita coctilibus intrare palatia muris,
Insignemque olim tot regum laudibus urbem,
Cui dedit æternum labij confusio nomen:
Cumque Semiramia tantum distaret ab urbe,
Quantum Sequanicis distat Dionysius undis,
Ecce vir illustis stipatus prole beata
Impiger occurrit Mazæus transfuga Regi,
Imperio Magni, sese Babylonæque dedens,
Quem rex complexus avidè, vultuque benigno
Suscipiens, tacitis suffocat gaudia votis,

Quippe

a doloris. * *i. Assyriam.* *b* superandis.

Quippe laboris erat magni, longiq. paratus,
Tot populis & tot munitam turribus urbem
Obsidione capi, nisi machina, Numine Divum,
Coctile cæmentum crebro dissolveret ictu,
Virque manu doctus, *a* & non inglorius illa
Præcedenti acie, toties expertus in armis,
Exemplo poterat alios ad fœdera pacis
Invitare suo; Tunc verò cohortibus arte *b*
Dispositis, iussisq. sequi, & retrocedere Persis,
Agmine quadrato stupefactæ illabitur urbi;

Splendet in occursum tanti Babylonia regis,
Et quas congeffit veterum sollertia regum
Exponuntur opes, ardent altaria gemmis;
Porticibusque sacris statux reteguntur avitæ,
Per fora, per vicos, per compita, serica ridet
Vestis, & aurivomis ignescunt fana coronis,
Matronasque graves annis, civisque severos,
Tegmina cælati urunt bombycina monstros:
Servus & ancillæ iussi splendescere luxu
Barbarico, insolitos nequeunt sufferre paratus,
Immemoresq. sui dum contemplantur amict^o,
Iam se præsumunt, servos non esse, fateri.
Hosque, quibus deerat fallax opulentia, iussit
Inter honoratos fulgere precaria vestis,
Iam totum victoris iter lascivia florum
Sparserat, *c* & ramis viduata virentibus arbor.
Quocumque ingreditur certant opobalsamæ d
nardo,

Divini

a promptus. *b* artè. *c* Texerat. *d* thymia-
mata thuri.

Divinique Arabum pascuntur odoribus ignes,
 Et matutino satiantur aromate nares,
 Effera præferrur claustro indignata teneri
 Tigris, & obstrusi ferrato carcere pardi.
 Includi caveis frendunt immanè leones,
 Et quæcumque tenet Hyrcanos bestia a saltus.
 Et ne præpediat oculos objecta sequentùm
 Turba frequens, gradibus transvecti b ad culmi-
 na tecti

Quàm plures, avidisque suum cognoscere re-
 gem

Edita murorum longa statione coronant.

Occurrunt lyricis modulantes cantibus odas
 Cum citharis mimi, concordant cymbala flutris,
 Tympanaque harmonijs cedunt, nec defuit au-
 res

Blandius humanas docilis testudo movere. a

Et quos Niliacæ tradunt mendacia gentis

Fatidicos, cælique notis prænotasse peritos

Sidereos motus, & ineluctabile d fatum

Memphitæ e vates currum victoris adorant:

Numquam tam celebri jactatrix Roma trium-
 pho

Victorem f mirata suum tam divite luxu

Excepit: g seu cum fuso sub Leucade Cæsar

* Antonio, sexti mutavit nomina mensis,

Lactandâsq. dedit hydrys Cleopatra papillas. h

Seu

a bellua. b evecti. c sopire viella. d ine-
 vitabile. e Memphites. f excepit. g victo-
 rem. * synar. h mamillas.

Seu post Emathias acies cum sanguine Magni
 Iam satur irrupit Tarpeiam Iulius arcem:
 Et meritò, nam si regum miranda recordare,
 Laudibus & titulis cures attollere iustis,
 Sive fide recolas quam raro milite contra
 Victores mundi, tenero sub flore juventæ,
 Quanta sit aggressus Macedo, quam tempore
 parvo

Totus Alexandri genibus se fuderit orbis,
 Tota Ducum series, vel quos Hispana Poësis
 Grandiloquo modulata stylo, vel Claudius altis
 Versibus insignit, respectu principis huius,
 Plebs erit, ut pigeat *Lucanum lumine tanto*
 Cæsareum cecinisse melos, Romæque ruinam;
 Et Macedum clarus succumbat Honorius ar-
 mis.

Si gemitu commota pio, votisque suorum
 Flebilibus, divina daret clementia talem
 Francorum regem, toto radiaret in orbe
 Haud mora, vera Fides, & nostris fracta sub ar-
 mis

Parthia Baptismo renovari posceret ultro:
 Quæque diu jacuit effusus mœnibus alta
 Ad nomē Christi Carthago resurgeret, & quæ a
 Sub * Carolo meruit Hispania solvere pœnas,
 Erigeret b vexilla crucis, gens omnis, & omnis
 Lingua Deum caneret, & non invita subiret
 Sacrum sub sacro Rhemorum præfule fontem.

CAPIT-

a quas. b Exigeret.

CAPITULUM

SIVE

ARGUMENTVM

LIBRI VI.

S Extus Alexandrum luxu Babylonis,
& auro
Corruptum ostendit, castrensia munera certis

Distribuit numeris: a armato milite fines
Uxiacos intrat. Sifigambis liberat urbem
Et * Medatem b precibus: à mœnibus inclyta c fumat

Eruta d Persepolis: Movet occursum miserorū
Turbatum regē: Darius discrimina Martis
Rursus inire parat: hinc seditio patricidas
Separat à Dario, sed eos innata simultas
Acceptos reddit, & credula pectora lactat; e
Nec fatum mutare valent decreta Patronis.

ALE-

a donis. b Curt. Madathem. c eruta. d Inclyta e placat.

ALEXANDRIDOS

LIBER VI.

E Cce lues mundi regum timor ultimus! ecce!
Quem toties poteras Babylon legisse futurum

Everforem Asiæ, sacra quem prædixerat Hircū
Pagina, quem gemini fracturum cornua regni,
Præsentem mirare virum, nec despice clausum
Coctilibus septis, qui latum amplectitur orbē,
Cuius inhorrescunt audito nomine reges:
Rex erit ille tuus, à quo se posceret omnis
Rege regi tellus, si perduraret in illa
Indole virtutum, qua cœperat ire potestas.

Aspice quàm blandis, victos b moderetur
habeis,

Aspice quàm clemens inter tot prospera victor:
Aspice quàm mitis dicter ius gentibus: ut quos
Hostes imbellis habuit, cognoscat in urbe
Cives, & bello quos vicit, vincat amore:
Hos tamē à tenero schola quos impresserat evo
Ornatus animi, poliendæ schemata vitæ,
Innatæ virtutis opus, solitumque rigorem,
Frugerunt Babylonis opes, luxusque vacantis
Desi-

a unicus. b victor.

Desidia populi, quia nil corruptius urbis
 Moribus illius, nihil est instructius illis
 Ad Veneris venale malum, cum pectora multo
 Incaluerit mero, si tantum detur acerbi
 Flagitij pretium, non uxores modò sponſi,
 Sed prolem hospitib⁹ cogunt prostare parètes,
 Sollemnes de nocte vident convivia ludos,
 Quos patrio de more solent celebrare tyranni.

Hos inter luxus Babylonis, & otia Magnum
 Ter deni tenuere dies & quattuor, unde
 Terrarum domitor exercitus ille, futurus
 Debilior fuerat, si post convivia mensæ
 Desidis, effrenum piger irrupisset in hostem:
 Ergò Semiramij⁹ postquam Mavortius heros
 Finibus egressus Satrapenis adſtitit a arvis,
 Quædam, quæ dederant patres, præcepta prioris
 Militiæ, mutanda ratus, castrensia certos
 Munera sub numeros arguta mente redegit,
 Utq. suos habeant *Ductores* b quæq. Quiritum
 Millia constituit, quibus indubitata probetur
 Indicibus virtus equitum, dignisq. probatis
 Exhibeatur honos, ne falsò præmia poscat
 Qui tepidè gessit, ne sub probitatis amictu
 Splendeat improbitas, & ne mercede negata
 Perdiderit titulum, qui gessit fortia fortis.

Moris apud veteres Macedum, patremq. Philippum

Hactenus exstiterat, cum tolli signa juberent,
 Castra ciere tuba, quæ præpediente tumultu,

Armo-

a constituit. b * Chiliarchas.

Armorumque sono non pertingebat ad omnes;
 Sed sup hoc factū est, ut Parthica signa movēdi
 Luce, sit in signum fumus, de nocte vel ignis,
 Neve quis alterius munus, vel fortia gesta
 Vsurpasse, b suisve adscribere viribus ausit,
 Vnumquemq. virum vice qua donatur, & actis
 Contentū jubet esse suis, monet, allicit, arctat, c
 Fortes, conductos, cives, prece, munere, scripto.
 Romulèos reges, subiecto legimus orbe,
 In populos legem & causas dictasse forenses,
 Cum Deus ultrices furias arceret Olympo
Omnipotens d terris, sed plus fuit arma tenentes
 Legibus adstringi, quam victis condere jura,
 Et majus fuit armatos decreta rigoris
 Suscipere in bello, quam Ius in pace pacisci.

Hæc ubi maturè tractata, libentibus omnes
 Accepere animis: Susam tradentibus urbem
 Civibus, & multis hilarato milite gazis
 Agmen ad Vxiacas convertit turbidus arces,
 Vxiacæ regionis onus, summamque regebat
 Præfectus Medates, sanè vir fortis, & ingens
 Exemplar fidei, pro qua suprema subire
 Non veritus, verum Dario servavit e amicum.

Doctus ab indigenis iter esse latens & opertū,
 Civibus ignaris, Grajos quod ducat ad urbem,
 Delectis equitum tantum in discrimen ituris
 Præfecit Macedo meriti Taurona probati:
 Ipse g movens circa teneræ primordia lucis,

Angu-

a cantum. b Vsurpare. c arctat. d Theod. dosius. e servabat. f in. g Ille.

Angustas superat fauces, aditusque locorum,
 Celsaque materies faciendis cratibus apta,
 Et pluteis curva testudine surgit in arcem,
 Artificum ut studiis, tali munimine tuta
 Funditus erueret muros armata iuventus:
 Sed gravis accessus, cum dura minetur acutis
 Cautibus *a* & saxis succidi nescia tellus:
 Nec solum Macedo cum duro dimicat hoste,
 Sed locus est, cum quo pugnandum est, vi-
 váque cautes

Nativo munita situ, tamen arcta subibant,
 Et praeupta leves, duce praecedente, cohortes,
 Quem tamen obiecta testudine, cum peteretur
 Eminus ex alto, telorum grandine, nec vi,
 Nec prece, barbaricis poterant avellere muris.
 Quippe inter primos galeato vertice primus
 Fulminat in muros, nunc grandia saxa volutans
 Nunc sude suffodiens, nunc frangens ariete portas
 Nunc tormenta rotat, Tormentum flebile mundi,
 Impellensque suos; Pudeat jam, pro pudor! in-
 quit,

Victores Asiae, o socii, quibus ante tot urbes
 Cessere, exigui dormire ad moenia castris:
 Quae loca, quod subsistat opus quis non ruat
 agger

Ante manus Macedum? quae moenia stare vel
 arces

Sustineant? solidis quae fundamenta columnis
 Inniti valeant, cum senserit altus adesse

Murus

a Cotibus.

Murus Alexandrum? quavis equandus Olympo
 Corruet, & discent mihi *a* se submittere turres,

Dixit, & in summa Tauron apparuit arce,
 Quo semel aspecto, Grajis audacia crevit,
 Corripuitque pavor & desperatio cives;
 His, extrema pati, patrieque impendere vitam;
 Illis corde sedet fuga, si modò libera detur;
 Maxima nubiferam se turba recepit in arcem.

Nec mora ter denis victorem flectere missis,
 Ut liceat salva victos discedere *b* vita,
 Triste reportatur responsum à principe: nullum
 Esse locum veniae, parvas superesse doloris
 Suppliciique moras, torpent languore timoris
 Percussi cives, dociles extrema vereri:

Dirigit ergo preces occulto calle per umbras
 Ad matrem Darij * Medates ut mitiget iram
 Principis, *c* ut victis & victae parceret urbi,
 Non ignarus ei *d* deferri, *d* & matris honore
 A victore coli. * Medates eius sibi neptem
 Duxerat, ad Darium cognato sanguine spectans.

Abnuat illa diu precibus concurrere, quam-
 vis

Iusta petant. Et: Fortunae non congruit isti
 Qua nunc utor, *e* ait, tantos admittere fastus.
 Victorem qua fronte rogem captiva? repulsam
 Ex merito patitur, qui postulat ulterius, quam
 Promeruit, spes, quam meritum non praevinit,
 à spe

F

Deviat,

a condescendere. b abscedere. c Regis, *c*
 ut victis. d eam venerari. e vexor. f quae.

Deviat, & verum dat ei præsumtio nomen.
 Convenit, ut potius, quod sim captiva, penes me
 Cōtemplar, quā, quod fuerī regina, recorder:
 Tot precibus latis, vencor ne festa residat,
 Néve fatigari queat & indulgentia regis.

Ista Sifigambis; * Medatis tamen icta dolore,
 Scribit Alexandro; Victis si parcere nolit,
 Luce frui * Medatem jam victum, jamq. fatentē
 Se peccasse, sinat; Quæ tunc moderatio Magni,
 Quæ pietas fuerit, vel quæ constantia regis,
 Arguit hoc unum: quod non * Medati modò,
 verum

Omnibus ignovit, & libertate priore
 Concessa, captam captivis reddidit urbem,
 Restituit captos b priscis cultoribus agros,
 Immunēque coli mandavit, & absque tributo:
 Si vaga victori Dario fortuna dedisset
 Urbem præ manibus, non impetrasset ab illo
 Plura parēs, quā, quæ victis dedit hostib⁹ hostis.

Nec mora, divisit c cū Parmenione catervis,
 Imperat, ut Darium caute vestiget, eūque
 Campestri jubet ire via, tamen ipse retentis d
 Delectis equitum, juxta tendit in ardua, quorum
 Perpetuum excurrit vergens in Persida dorsum.
 Non aliās Macedo graviora pericula passus:
 Expertus didicit semper, variāmque, sibique
 Dissimilem, & nulli fortunam stare perennem,
 Pérque tot angustas, & quā via devia fauces,

Pér-

a possit clementia--- b patrias. c diversis.
 d recentis.

Pérque tot anfractus, & qui vestigia nusquam n
 Admittunt hominis, gradiens Pelleus, ab hoste
 Desuper obruitur, & non impunè frequenter
 Compulsus retroferre gradus, b multaq. suorū
 Sanguinis impensa, post tot discrimina, tandem
 Hostica confregit collato robore signa:
 Victæque sederunt victricibus arma sub armis.

Vix benè purgato, noctis caligine, cælo,
 Trajiciens Macedo molimine pontis Araxem,
 Persepolim festinus adit, captāmque rededit
 In cineres celebrem priscis tot regibus urbem.
 Divitijs tumidas cū ceperit ante tot urbes,
 Hujus opes alias opulentia barbara longè
 Præterijt, luxum totius Persidis istuc
 Intulerant Reges: sacrum penetralibus aurum,
 Et radis eruitur argenti massa vetusti,
 Ex adytis rapitur non tantū partus ad usum
 Agger opum: nec ad hoc cōgessit avara vetustas
 Quantum, ut mirātes traheret speculatio visus.

Curritur ad e prædā citius, certatur & inter
 Prædantes, d hostisque loco, truncatur amicus,
 Cū pretiosior est rapta, aut inventa rapina,
 Causa necis, pretiūmq. fuit, pretiosa supellex.
 Et q quisq. rapit, jam non capit improb⁹, unde
 Accidit, ut quod jam nō accipit e æstimet illud.
 Purpura diripitur, laceratur regia vestis
 Artificum sudata manu, quæque aspera signis
 Aurea vasa rigent, cedunt in frusta dolabris.

F

z

Nil

a nunquam. b pedem. c in. d Prædones.
 e occupat.

Nil finit intactum, nullis contenta cupido;
Integra nulla manent membris simulacra re-
vulsis,

Plurterroris habent mutilata, minúsque decoris.

Exitus hic urbis, quæ tot regalibus olim
Floruerat titulis, & quæ tot gentibus una
Iura dabat quondam, specialis & unicus ille
Europæ terror, decies cum mille carinis
Obstrueret totum, numerosa classe, profundû,
Neptunum effossis immittere collibus ausa,
Ausâque montanis exponere lintea dorsis.

Persarum reliquas urbes tenuere secuti
Post Magnum reges, huius vestigia nusquam
Invenies, nisi strata rapax ostendat Araxes
Mœnia, marmoreis paullo distantia ripis.
Dixeris indignam, dignamve his cladibus urbem,
Ambigitur; nam cum subiturus mœnia Magnus
Pergeret, occurrunt *a* (agmen miserabile visum)
Captivi Macedum tria millia, corpora cæsi,
Auribus orbat, pedibus, manibusque recisis,
Vel labra præcisi penitus, vel lumine cæsi,
Aut aliqua à Persis membrorum parte minuti:
Præterea quæ longa diu ludibria fervert,
Frontibus impressa *b* est rudibus nota barbara
signis.

Hos ubi, non homines verum simulacra videri
Rex ratus, in primis tandem cognovit, obortis
Intepuit lacrymis, victorque exercitus ille
Flevit, & in subitum versa est victoria luctum.

Rex

a occurrit. *b* imposta.

Rex miseros animi fortis jubet esse, daturum
Se quidquid peterent, visuros dulcia rura
Divitis Europæ, uxores, dulcesque propinquos,
Sponder, & in patrio capturos cæspite somnum;
Secedit vallo vulgus miserabile, donec,
Quæ potiora petat, libra deliberet æqua.

His Asiæ placuit consistere finibus; illis
Dulcior est patrius, alieno cæspite, cæspes,
Quorum, quem celebrem docilis *a* facundia
linguæ

Fecerat Eutition *b* ita creditur esse locutus:
Quem modò de tenebris, & clauo carceris an-
tro,

Vt peterem⁹ opem, puduit procedere, trunci
Corporis exitium patriæ quâ fronte valebis
Ostentare tuæ, spectacula læta daturus?
Cum sanè incertum, discrimina tanta tulisse
Pœniteat magis, an pudeat. bene fertur iniqua
Conditio, cum te *a* latet. bene fertur amara
Conditio, miseram si nostri abscondere vitam;
Nullâque tam nota est miseris, tam patria dul-
cis,

Quam sedes aliena, domus, sine teste prioris
Fortunæ; miseros faciunt loca sola beatos,
Quando beatarum subeunt oblivia rerum.
Qui totum ponunt in spe, vel amore suorum,
Quam citò consuescat *c* lacrymarum arefcere
rivus

F

3

Igno-

a docilis celebrem *b* Curt. Eutemon. *c* su-
stineat.

Ignorant: leviter veniunt, leviterque recedunt,
Blandiri dociles lacrymæ; solâsque propinqui
Impendunt miseris lacrymas. arentibus illis,
Cum lacrymis, arefcit amor, pietâsq. tuorum. *a*
Sors miseri querula est; felicit verò superbus
Est stat^o, & tumide nulla est *miseratio*, *b* mētis.
Quem fastidit homo, non verè diligit: Ille
Verus amor, miserum qui non fastidit amicum:
Fortunam alterius dum tractat, quisque recur-
rit

Ad propriam, & propriâ consultâ sorte, requirit
Tales exterius, qualem se noverit intus.
Fortunata parem solet alea quærere casum.

Fastidisse alius alium poteramus, & esse
Opprobrio mistim, nisi mutua fata dedissent
Omnibus æquales, inter tria millia, casus;
Vxores teneræ, quas in fervore juventæ
Duximus, & spretas sumtis dimisimus armis,
O quam sollemni in socialia fœdera vultu
Admittent Veneris viles sine fomite trunco?
Partiri que volent genialia & fœdera lecti;
Vsq. adeo sexus nobis *d* incognitus ille est.
Pectore femineo vernalis certior aura est,
Mollior est adamas, felici quæ solet esse
Dura viro, miserum poteritne videre maritum?
Obsecro vos olim vitâ defuncta juvenus,
Quærite, quas habitent semesa cadavera, sedes.
Quæramus parili voto lugentibus aptum
Abiectis que locum, ignotis lateamus in oris;

Quas

a suorum. b compassio. c genialis. d verbis.

Quas penes agnosci miseri jam cœpim^o, inimo
Quas penes invisum jam desinit *a* esse cadaver.
Hactenus Euticion. Cui sic oriundus Athe-
nis

Theseus *b* objecit; Nemo æstimat, inquit, amicū
Corporis ex habitu, duræ ludibria sortis
Nemo prius pensat, non nos natura creatrix,
Sed contemptibiles hostis violentia fecit.
Omnibus esse malis, me iudice, censeo dignū,
Quæ pudet eventus, sua cui fortuna pudori est,
Desperare solent, alios in tempore duro
Esse miserturos *aliorum*, qui misereri
Non vellent, si fata darent contraria fila:
* Inclementis homo mentis, malè conjicit ex se,
Rara quod humanæ sedeat clementia menti,
Spe majus votoque, Deum & conferre videtis
Vxores, patriam, prolem, patriosque penates.

Heus liceat clausis erumpere carcere, lucem
Aëraq. antiquū *d* patriosque resumere mores.
Cur miser hic, & servus eris, si patria detur
In votis? in qua tantum miser esse teneris:
Exsulis tandem fortunæque ultima passis,
Est aliquid patrio se reddere posse sepulcro:
Mollius ossa cubant, manibus tumultata suorum.
In Persis mancant, Medorumque aëra spirent,
Felices alij, quos diffidentia Patrum,
Vxorūque potest avellere dulcibus arvis;
Me sanè regis usurum *f* munere constar,

F

4

Euro-

a desijt. b Curt. Theatetus. c Deos offerre. d Aëraq. & linguam. e Mollior. f visurū

Europam, patriamque sequi, modò libera detur
Visendi à Superis natalia rura potestas ^a

Finierat Theseús. sed paucos repperit hujus
Voti participes, aliorum pectora vicit
Consuetudo potens, naturá fortior ipsa;
Quorum consilio concurrens Magnus, opimos
Non solum partitur agros, sed prodigus addit
Aes, variósque greges, & læti farris acervos,
Ne ^b frumenta solo desint, ^c cultoribus æra.

His ubi consultè providit Martius heros,
Medorum ingreditur, reparato milite, fines
Præcipitque legens Darij vestigia cursu,
Ne fuga subripiat, pleni pars magna triumphi
Qui solus superest, pardis ^d instantior instat;
Sed jam Belides Ecbatana venerat, urbem
Medorum primam, decreverat inde subire
Bactrorum fines, sed cum loqueretur adesse
Rumor Alexandrum, cuius satis, agmina cõtra,
Pennatósque gradus, distantia longa ^e locorum
Nulla ^f videbatur, mutato pectore mutans
Consilium, totos orditur in arma paratus,
Pugnandóque mori decrevit honestius esse,
Quàm victam toties fatis extendere vitam.

Vnde viæ comites, paullò consistere iussos,
Intuitus: Si me ignavis fors æqua laboris
Iungeret, & mortem reputantibus, inquit, honestam,

Qualiscúmque foret, potiùs dicenda tacerem,
Quàm

^a facultas. ^b Nec. ^c desunt. ^d Parthis.
^e nulla. ^f Longa.

Quàm verbo vellem consumere tempus inani.
Sed maiore fide, quàm vellem, quàmque decorù
Esset, virtutis expertus robora vestræ,
Iam didici, quàm sit venerabile nomen amici,
Quàm sincera fides, sinceros inter amicos:
Tot rebus monitus præsumere debeo, tantis
Me dignum socijs, de tot castrensibus antè,
Vnica Persarum superestis gloria, qui me
Bis profugum victi, bis principis arma secuti.

Vestra ^a fides, stabilemq. probans constantia
mentem,

Efficiunt, ut non verear me credere regem;
Vt me Persis adhuc ausit regnare fateri;
Qui potiùs castris victi elegistis adesse,
Victoris quàm signa sequi, me iudice digni,
Si mihi non liceat, pro me quibus ætheris ille
Dignas rector agat grates, quia non erit ulla
Nescia tam recti, tam non obnoxia iustis,
Surdáque posteritas, quæ non vos efferat æquis
Laudibus in cælum, quæ non memoranda lo-
quatur,

Quæ vos, & meriti taceat præconia vestri.
Vivere per famam dabitur, post fata, sepultis,
Sola mori nescit, eclypis nescia virtus:
Vnde fugæ latebras, quas semper abhorreo,
quamvis

Molirer, virtute animi, tantóque meorum
Consilio fretus, irem tamen obviis hosti:
Exsulat in regno Darius: sed quòusque feretis

F S Cives,

^a Vera.

Cives, quod patrio rex imperat advena regno?
 Aut mihi defungi vita continget honesta,
 Aut revocare meas afflictis hostibus urbes,
 Et quæ perdidimus celeri reparare paratu.

Arbitrium victoris; an id censetis honestum
 Victus ut exspectem, Darióque precaria detur
 Mazæi exemplo, sola in regione potestas?
 Qui modò totius Asiæ moderabar habenas,
 Anne reservabor ad tantum dedecus, ut sim
 Glória victoris, in regni parte receptus?
 Non erit, ut capitis decus hoc, aut a demere
 quisquam

Debeat, aut demtū mihi, se mihi reddere jactet.
 Imperium vivus perdam, privabor eodem,
 Imperio, vitæque, die. pretiosa duobus
 Mors Darium vita simul, & diademate privet. *b*

Si manet hic animus socij, si mens ea vobis,
 Nemo supercilium Macedum, fastusq. nefandus
 Cogetur post fata pati, sua dextera cuique:
 Aut modò finis erit, aut ultio digna malorum;
 Ergo si Superi pia bella moventibus absunt,
 Si facinus reputant justos defendere, saltem
 Finis honestus erit, fortèsque licebit honesto
 Mortis more *c* mori: veterū per Gesta parentū,
 Per pretiosa precor quondam præconia Patrū,
 Illustresq. viros, quibus hæc *d* subjecta tributū
 Gens Macedum toties, & vectigalia solvit,
 Obtestor miles, ut dignos stemmate tanto
 Concipias animos, ut te contingat Olympo
 Teste,

a ut. *b* nudet. *c* amore. *d* hic.

Teste, vel egregia vinci, vel vincere pugnā.

Hactenus Arsacides. Sed non excepit eodem
 Verba cohors animo, dictis quoque debitus ille
 Defuit applausus, quem persuadentibus audax
 Reddere turba solet, præstruxerat omnia verus
 Ora timor, donec Artabasus, *a* inter amicos
 Regis p̄cipu⁹: *b* Nos, inquit, in arma sequemur
 Vnanimes Regem, nobis erit exitus idem,
 Qui tibi, qui patriæ; dubio *c* excepere loquentē
 Assensu reliqui, raucósque dedere tumultus:
 Qualis in Aegæo desperans navita ponto,
 In quem fluctivomus jam fracta puppe videtur
 Conjurasse Notus, socios solatur inertes,
 Dissimulansq. metum, comitū titubantia firmat
 Pectora, & invicto parat ire per æquora vento.

At Bessus facinus jam præmeditatus acerbū,
 Narbafanesq. suus, numeroso milite cincti, *d*
 Iam definierant Darium comprehendere vivum:
 Ut si Magnus eos sequeretur, munere tanto,
 Commodius possent victoris inire favorem.
 Quod si præceleres evadere principis alas
 Sors daret, auderent Dario regnare perempto,
 Et vires reparare, novūque laceßere Martem.

Narbafanes igitur sceleris jam tempora nact⁹
 Opportuna tuo: Scio Rex, quæ dixero, dixit,
 Displicitura tibi, nec erit sententia cordi
 Hec mea grata tuo: Sed prægrave vulnus acerbū
 Curatur ferro, gravis est medicina dolenti;

F 6

Asperior

a Curt. Artabazus. *b* conspicuus. *c* lenta.
d fulsi.

Asperior sanat graviores potio morbos,
 Naufragiūque timens, jacturā sæpe redemit
 Navita, quæ a potuit, & damnis damna levavit.
 Scis, quod amara geris, adverso Numine, bella,
 Sors urgere tuos non desinit aspera Persas,
 Omnibus est tentata b modis fortuna, novisque
 Est opus ominibus: depone insignia regni
 Ad tempus, bone Rex, alij concede regendam
 Imperij summam, qui nomen regis, & omen
 Possideat, donec, Martis cessante procella,
 Hostibus expulsis Asia, iusto tibi regi
 Restituat regnum: brevis expectatio facti
 Huius erit, tot Bactra dabunt, totque c India
 gentes,

Vt maior belli moles, maiora supersint
 Robora, quam bello quæ sunt ex hausta priori.
 Cur in perniciem balantes, more bidentū,
 Irruimus? fortis animi est contemnere mortem,
 Non odisse tamē vitam, sed amare, virorum est:
 Degeneres, & quos constat tædere laboris,
 Compelluntur ad hoc, ut vitam ducere vile
 Quid reputent, quid mirum? Ignavo vivere
 mors est:

Econtra nil est, quæ fortis & ardua virtus
 Linquat inexpertum, movet omnia, & omnia
 tentat,

Tenditur ad mortem, cum nil superesse videtur:
 Ultimus ad mortem, post omnia fata, recursus:
 Ergo age Rex, Bessio, q gratia temporis offert,

Ad

a quod. b tentanda. c dabit.

Ad Præsens committe tui moderamina regni,
 Ut tibi restituat acceptum a tempore sceptrū.

Hæc ubi dicta: animos b vix temperat ille benignus

Et patiens rector: Iam te invenisse, cruentum
 Inquit, mancipium, funesti temporis horam
 Comperio, facinus quā patraturus acerbum
 In dominum servus, Parcarum stamina solvas.

Hæc ait, & stricto poterat mucrone videri
 Occursurus c ei, nisi vultu supplice, Bessus
 Indignantis habens speciem, multoque suorum
 Agmine stipatus, Regem exoraret, eūque,
 Haud mora, vinciret, nisi nudū conderet ensē.

Tunc verò d reliquis metari castra seorsum
 Præcepere suis: at regi Artabasus, iræ
 Consulit, ut parcat, habeat pro tempore temp⁹:
 Æqua mente feras, ait, errorē me tuorum,
 Stultitiā me: gravis & præmaturus in armis
 Instat Alexander, blando retinendus amore
 Miles, ne sanos turbet discordia sensus,
 Neve d rege suos alienent Bactra Quirites:
 Annuat d Arsacides, superosque & fata secutus,
 Castra locat, mœror & desperatio, victis
 Indivisa comes, animos illius obumbrat.

In castris igitur quæ jam rectore carebant,
 Motus erat varius animorum, & proxima Regi
 Instabat funesta dies, nec ut antè regebat
 Imperij summam, solus tentoria servans

Regia

a accepto. b animo. c Occisurus eum. d Per-
 suit.

Regia, pervigiles librans *a* in pectore curas:
 At duo conceptū jam mente, *b* cupidine regni,
 Tractantes facinus, agitant, *c* sub pectore, regē
 Non nisi cum magno comprēdi posse labore:
 Non mediocris enim timor, & reverentia regū
 Regnat apud Persas, majestas regia magni
 Ponderis esse solet, etiam gens barbara nomen
 Regis inhorrescit, & quos in sorte secunda
 Barbaries metuit, veneratur Numine pressos,
 Vivit in adversis primæ moderatio *d* sortis,
 Cū semel exhibuit, impendit semper honorem:
 Et quia tanta fides, & gratia regis in illa
 Gente, palām, vel vis, sine magna cæde suorum,
 Non poterant Darium sceleris vincire ministri.
 Ergo dolis operam dare, & excusare furorem
 Decrevēre suum; simulanti voce, reverti,
 Vt decet, & tanti se pœnituisse reatūs,
 Ficturos extrema pati pro rege paratos.

Craftinus amissum noctis caligine mundum
 Reddiderat Titan, & signum castra movendi
 Iam dederat Darius, aderant cum milite multo
 Participes sceleris, cautē præterdere docti
 Officium sollemne foris, speciēmque sequendi
 Principis imperium, sed in alta *e* mente latebat
 Occultum facinus, scelerisq; protervia tanti:
 Sceptrum præradians, & adhuc insignia regni
 Gestabat Darius, curruq; micabat *f* ab alto.
 Prona jacebat humi supplex, veniāmque pre-
 cata *g*

Seditio-
a vibrans. *b* corde. *c* agitabant pect-
d veneratio. *e* arcta. *f* in. *g* rogabat.

Seditiosa cohors, & sustinuit venerari
 Tunc patricida ducem, quem post in vincula
 servus *a*

Retrusurus erat, lacrymisque coëgit obortis
 Credere Belidem, vultūque rigare senilem
 Fletibus irriguis, sed nec tunc fraudis amicos
 Pœnituit sceleris, cū certus uterque videret,
 Quam mitis natura hominē, regēmq; virūmq;
 Falleret; ille quidē securus, & immemor horę
 Instantis, quam fors, & servus, uterque parabat:
 Pellæi, Macedūmq; manus, (quæ sola timebat)
 Effugere affectans, laxis properabat habenis
 Maturare fugam, finēsque subire remotos. *b*

At Patron Græci dux agminis, integer ævo,
 Et stabilis fidei, Darij non fictus amicus,
 Iam patricidarum comperta fraude, suorum
 Millibus armatis pulchrē circumdatus, ibat
 Contiguus regi, fandi que ut copia facta est:
 Narbasanes, inquit, & Bessus *Maxime* regum,
 Insidias in te conceptas ense cruento
 Effutire parant, vitæ tibi terminus ista
 Lux erit, aut illis, nos ergo corporis esse
 Custodes, patiare tui, tu *c* præcipe, dum res
 Expedit, in nostris figi tentoria castris.
 Liquimus Europā, nec Bactra, nec India nobis:
 Arva, larēmq;, & spes in te congestimus omnes:
 Esse tui custos externus, & advena nusquam *d*
 Expeterem, fierique tuæ tutela salutis,

Si

a servum. *b* repōstos. *c* tua. *d* num-
 quam.

Si tibi quemquam alium velle *a* hoc præstare
viderem :

Incluta Patronem servati *b* gloria Regis *c*
Fecerat insignem ; Siquis tamen hæc quoque,
si quis

Carmina nostra leget , *d* numquam Patrona
tacebit ,

Gallica posteritas , vivet cum vate superstes
Gloria Patronis , nullum moritura per ævum.

Iam reor æterno caussarum sæcula fluxu *e*
Non temerè volvi , nemo temeraria credat,
Fortuitoque geri mundana negotia casu :

Omnia lege meant,quam rerum Conditor ille
Sanxit ab æterno ; Darius cum vivere posset
Consilio Grajùm, fati decreta secutus :

Quamquã nota fatis,expertaque sæpius,inquit,
Sit mihi vestra fides,numquã tamen à populari
Gente recessurus,neo ab his divortia quæram,
Quos toties fovi, satis & levius mihi falli est,
Quã damnare meos,quidquid fortuna jubebit,
Inter eos me malo pati,quàm transfuga credi.
Si salvum jam me esse mei,si vivere nolunt,
Iam serò pereò,jam mortem ultroneus opto.

Attonitus Patron , & desperare coactus,
Consilio Regis , ad Græca revertitur amens
Agmina, pro recto , f justique rigore, fidèque
Cuncta pati promptus.Bessius Patricida Pelasge
Ignarus linguæ,tanti tamen ipse furoris

Con-

a posse. *b* servandi. *c* regem. *d* legat.
e nexu. *f* vero.

Conscius , occultum rapit *a* ex interprete ver-
bum :

Iamque peremisset Darium,nisi crederet esse
Tutius,ut vivum Pellæo traderet hostem.

Quo potiore modo , sperabat *b* cædis amica
Concio , victoris sibi conciliare favorem:
Distulit ergo nefas in idonea tempora noctis,
Noctis,quando solent patrari turpia,noctis
Quando impune placent , quæ sunt de *c* luce
pudori ,

Cum timor est audax , & frons ignara pudoris. *d*
Tum Dario Bessius , grates agere , & venerari
Ficta mente studet,quod perfida verba dolosi
Vitasset lepido , & pulchro sermone Quiritis,
Qui dum spectat *e* opes , Macedum placare ty-
rannum

Hac regis cervice parat , funesta daturus
Munera,nec mirum,venalia constat habere
Omnia,venalem & ductum mercede Quiritē.
Vir sine pignoribus , lare , conjuge , pauper &
exsul

Emtorum pretijs , ut circumfertur arundo.

Annuat Arsacides , certò tamen omnia vera
Deferri à Græcis. *f* sed eo jam venerat,ut res
Æquè dura foret , & plena timoris , & exspes,
Non parere suis,& eis se credere nolle,
Quàm falli , & gladijs caput obiectare suorum.

CAPIT-

a capit. *b* credebatur. *c* in. *d* ruboris. *e* ex-
spectat. *f* Graijs.

CAPITULUM

SIVE

ARGVMENTVM

LIBRI VII.

S Eptimus in dominum servos liber armat, & eius Iustitiam ostendit, tandemque in vincula trudit.

*In terea victos a vestigans Magnus, abactos
Confecit sceleris, confuso Marte, ministros.
Tunc demum Dari^o jaculis confossus, in ipsa
Morte Polistratio viros cum b quareret
amnes,*

*Extrêas voces, & verba novissima mandat.
Inventum Macedo corpus rigat ubere fletu,
Ac sepelit: Rursus pracerum, vulgique tumultus*

Comprimis, & rapido cursu bacchatur in hostem.

a Darium. b dum.

ALE-

ALEXANDRIDOS

LIBER VII.

R Esistit Hesperio mœrensque in litore Phœbus.

*Defixis hærebat equis, tristisque remissa
Luce retardabat venturæ noctis habenas,
Et tantum visura nefas Latonia, terris
Virgo morabatur roseos ostendere vultus;
Sed Lex æterno quæ condidit a omnia nodo,
Et sacer orbis Amor, quo cuncta regûtur, utrûq.
Corripuit, iussitque vices explere statutas.
Iamque vaporantem fumabat Tethyos unda
Vorticibus clausura diem, requiemq. petebat
Humanus cum sole labor, sed pœna manebat
Lugentem Darium, positusque in vespere vitæ
Occasum facturus erat, cum vespere mundi.*

*Clauserat infelix tentoria, solus apud se,
De se consilians, sed debile semper & exspes
Consilium miseri, vitamque trahentis in arcto,
Et tandem b hoc secum; Quos me, pater impie
Divûm,*

*Distrahis c in casus? Quò me parat alea fati
Perdere delicto? Superi! quo crimine tantas
Promerui pœnas? cui nec locus inter amicos,*

Nec

a colligit. b tamen. c Detrahis.

Nec notos superest: nec enim securus, apud quos
 Debueram dominus tutam deponere vitam:
 Sed sitit hanc animam, manifesto scævior hoste,
 Inque senis jugulum parat arma domesticus
 hostis.

Si fuit indignum, tanto diademate cingi,
 Totiusque Asiæ Darium ditione potiri,
 Si male subiectos rexit, si jura tyrannus
 Publica, vel patrias tentavit solvere leges,
 Si cives armis, populûmque tyrannide preffit,
 Si cum judicio refideret, censor iniquus
 Avertit surdas, à causa pauperis, aures;
 Si partem injustam corruptus munere fovit,
 Si mihi persuasit funesta pecunia, justum
 Vendere judicium, si fundum tristis avitum,
 Et patrias vites, per me sibi flevit ademptas
 Filius exheres, si jura fidemque perosus
 In stadio mundi, non munda mente cucurri,
 Iam mortem merui, fati nec a deprecor horam:
 Iam satis est, Superi, vestro quod munere vixi:
 Crudeſcant furix Bello, b delæviat in me
 Narbaſanes, gelidoque senis perfusa cruore
 Tota domus, mœſtas c compescat Numinis iras.

Sed si justitiæ cultor, si jura secutus
 Nil legi, nisi quod rationis littera dicat,
 (In quantum natura finit, petulânſque nocivæ
 Condicio carnis,) gladios removete clientûm
 A domini jugulo, proſit, vixiſſe per ævum
 Innocuè Darium, mors convertatur in illos

Qui

a non. b bello. c iuſtus.

Qui meruere mori, liceat mihi, vivere, proſit
 Simplicitas juſto, noceat ſua noxa nocenti. a
 Quod ſi fixa Deûm manet imperioſa voluntas,
 Si mihi fatorum ſeries immobilis, auras
 Vitales auferre parat, vitâmq; coarctans
 Atropos incifum maturat rumpere filum:
 Cur alij liceat deb me plûs, quàm mihi? vel cur
 Narbaſani ſervatus ero, ſubtractus Achivis?
 Numquid adhuc ſanguis, numquid mihi dex-
 tera, numquid

Enſis, ut hanc dubitem fatiſ abſolvere vitam?

Sic ait, & gelido terebraſſet viſcera c ferro,
 Sed ſpado, qui ſolus aderat, tentoria planctu
 Caſtrâque commovit, dehinc irrupere citati
 Cum lacrymis d alij, Regè cecidiſſe gementes.
 Barbarus in caſtris ululatus, & iſta tremendo
 Rura fragore tonant, tremulûſq; reliditur ær,
 Nec capere arma ſui, gladios ne fortè clientes e
 Incurrant, audent: ſed ne videantur iniquè
 Deſeruiffe Ducem, monet arma capeſſere Per-
 ſas

Cum pietate fides: ſed terror vicit utrumque.
 Excluſitque potens reverentia mortis, honeſtû.

Ecce per attonitos rapientes agmina Perſas
 Sacrilegi comites ſtriſtis mucronibus adſunt,
 Irrumpuntque aditus, & circumſtantibus, enſe
 Diſperſis, Regem quem jam expiraſſe putabant
 Vinciri faciunt, pro quanta licentia fati!

Quàm

a noceâtque nocentia ſoniti. b in. c peſtora.
 d clamore. e clientûm.

Quam vaga quæ versat humanos alea casus !
 Quem prius aurato curru videre sedentem ,
 Et tremuere sui , jam non suus ille , suorum
 Vincitur manibus , & in *a* arcta sede locatur :
 Captivumque trahit, currus angustia regem ,

Attamen ut regis saltem pro nomine nullus
 Non habeatur honor, vinciri præcipit auræis
 'Compedib' dominû, truculentior aspidæ servus.
 Regia diripitur, ceu belli jure, supellex,
 Utque avidos preffit inventa pecunia currus,
 Per scelus extremum partis jam rebus, onusti
 Intendere fugam. Quò tenditis agmine facto
 Eoum facinus , sceleris *b* fraudisque ministri ?
 Quæ vos terra feret? ubi tanti tuta manebit ?
 Impositura mali ? quis tutò ducere vitam
 Sub servo poterit domini sitiente cruorem ?

Interea summis accincto *d* milite rebus,
 Vestigans Darii rapido *e* veltigia cursu
 Terrarum domitor , Ecbatana cingere, factâ
 Obsidione, parat, profugumque capeßere re-
 gem,

Et delere armis everfam funditus urbem ,
 Extremamque manum longis imponere bellis :
 Cum tamen audiret *f* Darium fugisse : *g* fugâq.
 Intentum celeri , liquisse Ecbatana, captum
 Haud mora flectit *h* iter, & Persidis arva relin-
 quens,

Insequitur profugos, animi calcaribus actus.

Et

*a iam. b scelerum. c latebit. d accito.
 e raptò. f audisset. g movisse. h linquit.*

Et quia certa rapti *a* famæ vulgaverat aura,
 In Medos Dariû , dehinc Bactra subire volenté,
 In Medos sævire *b* parat, sed certior ipsum
 Nuntius avertit, retrusum in vincula regem
 Affirmans, serièmq. rei pulchro ordine pandés.

Horruit auditis Macedo, ducibusque citatis:
 Est brevis iste labor, & præmia magna laboris
 Qui superest, socij, Darium non hinc procul,
 inquit,

Destituere sui, vincitumque suprema reservant
 Ad mala, fortunæ finem, metamque laborum :
 Aut jam succubuit fatis, aut munere vitæ
 Invitus fruitur : piger ergo citatius æquo
 Castigandus equus, & præcipitandus in hostem
 Est gradus, afflicto vitam donemus ut hosti :
 Non minus est, postquâ cœpit miserabilis esse,
 Parcere cōfracto, æquàm frangere posse rebellé.
 Applaudunt proceres præcepto *e* regis, & instâr,
 Seque secuturos per summa pericula spondet :

Ergo inito cursu mundi fatale Flagellum
 Agmen agit Macedo, somnôq. medente, diurnû
 Non relevat fessis requies nocturna laborem.
 Talis in adversos Iovis irruit ira Gigantes,
 Fulmine quem dextram fingunt armasse Poëtæ,
 Cum jam Centimanus cælo nodosa Typhoeûs
 Brachia porrigeret, Martem flammare videres,
 Pallada vipereos clypeo protendere vultus,
 Telâque fatali spargentem Delion arcu.

Ven-

*a tendentem. b transire. c malorum. d iam
 fracto. e response.*

Ventum erat in vicum stellis nascentibus,
in quo

Vinxerat Arfacidem, furioso pectore, Bessus:
Occurrere duo, qui prodigiale perosi
Flagitium Bessi, patricidarum comitatu
Tutius esse putant, Macedum se iungere castris:
His ducibus Macedo brevius iam deside Phoebo
Est aggressus iter, incedens ergo quadrato
Agmine, sic cursu moderatur, ut ultima primis
Conjungi posset acies, iam Delius a quis
Distichijs a ab utraque domo distabat, & ecce
Vivere adhuc regem, b Brocubel^c transfuga, regi
Et tantum stadiis affirmat abesse ducentis,
Sed caveatur, ait, ne sic exercitus iste
Aut incompotus eat, aut incurrat inermis
Armatus acies, patricidas acius urit d
In caedem facinus, ubi desperatio nullum
Iam veni superesse locum, sub pectore, clamat,
His super accensi proceres, maiorque sequendi
Crevit Alexandro servilia castra cupido.

Ergo fatigati, laxis fodiuntur habenis,
Et gravius solito, stimulos audire iubentur
Quadrupedes, sumtisque volant per inania
pennis:

Iam sonus audiri strepitusque, fragorque rotarum
Cooperata Graiis, ut pars adversa videri
Posset ab adversis, nisi pulveris horrida nubes
Intuitum eriperet, paullo subsistere Gracos

Iussit

a forte Dissidijs. b Darium. c Curt. Broculus. d armat.

Iussit Alexander, donec cessante procella
Pulveris, hostiles posset agnoscere turmas.

Bessus in a obliquum sedato pulvere lumen
Flexit, & aerei de vertice montis, anhelos
Vidit adesse viros, armorum luce Quirites
Fulgere, & peditum, ferro livere, b catervas:
Horruit aspectu, & gelido labefacta pavore c
Pectora molitrifere tremuerunt d conscia culpe.

Econtra Macedum viso, gens aspera, Bello,
Accelerat gressum, fusoque per ardua cursu,
Aestuat imparibus concurrere viribus hosti;
Nam si tantum animi, tantumque vigoris haberet
Ad bellum Bessus, & Martis munia, quantum
Ad facinus, tantumque valeret in agmine, quan-
tum

In gestu sceleris, & proditione valebat:
Pellexi poterat e Macedumque repellere vires,
Vlcisci que Asiam: nam Bessi castra sequentes,
Barbarico tantum praestabant robore, quantum
Et numero Grajis: omni quoque, ciboque f refecti
Magna fatigatis pugnae documenta g daturi,
Viribus alternam multum conferre quietem.

Sed Macedum terror, & formidabile terris
Nomen Alexandri, momentum non leve belli h
Avertit pavidos, & desperare coegit,
Vinci posse viros, fugit indignantibus armis
Seditiosa cohors. versisque in pectora dorsis,
Degeneres rapuere fugam: tunc vero nefandi

G

Parti-

a ut. b lucere. c cruore. d tenuerunt. e re-
zundere f cibis. g belli monumenta. h bellis.

Participes sceleris, & accincti pectore toto
 Ad scelus extremū, Darium descendere curru,
 Vtque alacer conscendat equū, vitāq. laboret
 Conservare fugā, monitis hortantur, & instant,
 Ille venenatos ^b monitus, & dicta repellit,
 Vltorēque Deos testatur adesse: fidēque
 Acris Alexandri lacrymis implorat obortis:
 Sēque negat scelerum comitari velle clientes;
 Nullus, ait, mortis metus, aut violentia fati
 Compellet Darium, scelerum se iungere castris;
 Non habet ulterius, quod nostris cladib⁹ addat,
 Fortunæ gladius: mors, quā patricida minatur,
 Antidotum mœroris erit: mortis⁹que venenum
 Pro medicamentis, curāque laboris, habebo.

His super accensi patricidæ, corde sub alto,
 Concipiunt bilem, dominūque, patrēque,
 cruentis

Confodiunt jaculis, & in ipsum grandinis instar
 Spicula conjiciunt, quem tandē vulnere multo
 Pectora confossum, sparsūque cruore relin-
 quunt;

Et fugitiva sequi ne longius agmina possint,
 Curribus affluetos iuga regia ferre, iugales
 Afficiunt telis, gladiis⁹que, duōsque ^c clientes,
 Quos habuit comites in vita, mortis eidem
 Esse iubent socios, & eodem funere mergunt.

Quo facto, ut tantilateant vestigia monstri,
 Divisere fugam, festinat Bactra subire
 Bessus, Narbafanes Hyrcanos visere saltus:

Disper-

a operis. b venenosos. c Affligunt gladijs.

Dispersi fugiant alii, & vel quò metus urget.
 Vespes, in dubiis semper comes optima rebus:
 Quingenti tantum se collegere Quirites,
 Qui pro iustitia, patriæque jacentis honore
 Elegere mori, Macedūque resistere turmis;
 Vel quia sperabant, armis extendere vitam,
 Vel quia turpe fuit, regi superesse peremto.
 Dum ramen ancipiti sermonum barbara motu
 Definit legio, meliusne sit hoste propinquo
 Dedere terga fugæ, Grajisne opponere pectus?
 Ecce triumphantis animi pernicibus alis
 Vecta supervenit Macedū man⁹, omnib⁹ arma
 Omnibus & vires, & Martius omnibus ardor.
 Iam fragor, & belli rursus nov⁹ ingruit ^b horror
 Non ^c timido fuga, nō ^d prodest audacia forti:
 Ceduntur fortes, timidi capiuntur; & ecce!
 Res indigna fide, dictu mirabile: plures
 Captivi, quā qui caperent, numerūque li-
 gantū m,

Prædonūque, gravis excessit copia prædæ.
 Non magna sine laude tamen, cecidere rebelles
 Adversæ partis, clari ter ^e mille Quirites.
 Nec cædis rancor, nec funeris ira quievit,
 Donec Alexandro, gladii revocante furorem,
 Cædibus abstinuit, cædi devota juvenus.

Tunc verò intactum pecudum ^f de more su-
 perstes

Agmen agebatur, nec erant vestigia toto

G

2

Agmi-

a Diffugiunt alij sparsim. b ingerit. c Nec.
 d nec. e ceciderunt mille. f pecudis.

Agmine, qui Darium Grajis ostendere possent,
Singula scrutantur Persarum plaustra, nec us-
quam

Dedecus inveniunt fati, regale cadaver.

Regis enim, trito deserto calle, jugales,

Pectora confossi jaculis, in valle remota

Constitierant, mortem Darijque, suamque ge-
mentes.

Haud procul hinc querulus lascivo murmu-
re rivus

Labitur, & vernis solus dominatur in herbis;

Patrem rivus habet fontem, qui rupe profusus

Purus, & expressis, per saxea viscera, guttis,

Liquitur, *a* & siccis humectat nectare glebas.

Ad quem vir Macedo, post Martē fessus anhele

Ore, Polystratus, sitis incumbente procella,

Ductus, ut arentes refoveret flumine fauces,

Curriculum Darij vitam exhalantis opertum

Pellibus abjectis, *b* jumentaque faucia vidit,

Vidit, & accedens confossum vulnere multo,

Invenit Darium, turbatum lumina, mortis *c*

Inter, & exiguae positum confinia vitae.

Cumque rogaretur Indo sermone: Quis esset?

Gavisus, quantum perpendi, ex voce, dabatur:

Fortunae praesentis, ait, mortisque propinqua,

Hoc unum Dario, & solum solamen habetur,

Quod tecum mihi non op^o est interprete lingua,

Quod loquor extremum discretis auribus, & *q*

Non

a Liquitur. *b* adiectis. *c* lumina morte,
Inter. *q*--- extrema.

Non erit extremas incassum promere voces.

O quam grata mihi Macedum praesentia re-
gis

Esset! ut audiret me tam pius hostis, & eius

Colloquio fruerer, ut mutua verba serendo,

Sedaret veteres belli brevis *a* hora, querelas!

Quem quia fata negant, hoc, quisquis es, acci-
pe, & ista

Perfer Alexandro: Post tot certamina, Magni *b*

Debitor intereo, multumque obnoxius illi,

Quod matrem Darij, prolemque modestus, &
*j*rae

Immemor hostilis, clementi pectore fovit:

Quod non hostilem, qualem decet esse tyran-
num,

Sed regalem animum victis, vultumque serenū

Exhibuit victor, hostisque fidelior hostis,

Quam notis civisque mei: donata per illum

Vita meis; vitam quoque; surripuere propinqua

Regna quibus, vitamque dedi, miserabile dictu,

Quorum praesidio, tutus vel ab hostibus esse

Debuerat Darius, ab eis occisus, & inter

Hostes incolumis stans, labitur inter amicos.

His precor *c* a justo reddatur Principe talis

Talio pro meritis, qualem patricida meretur.

Quamque repensurus, mihi si fortuna trium-
phum

Concessisset, erā; nec enim hoc discrimine solo *d*

G

3

Alea

a Sedaret nostras veteres brevis-- *b* magnus.
c prior. *d* solūm.

Alea versatur mea, sed communis eorum est;
Qui præsunt turbæ, & populi moderantur
habenas :

In me causa agitur; decernat pondere iusto
Magnus, quæ tantum maneat vindicta reatum;
Quæ nova flagitij scelus expiet ultio tanti,
Quam si distulerit, vel fortè remissius æquo
Egerit, illustis minuetur opinio regis,
Decolor, & famæ multum diversa prioris
Adde, quod à simili debet sibi peste cavere
Rex pius, & subiti vitare pericula casus.
Et cum iustitiæ status hinc versetur, & illinc
Utilitas, uno tueatur b utrumque rigore.
Hoc unum Superos, votis instantibus, c oro,
Infernumque chaos, ut euntibus ordine fati,
Totus Alexandro famuletur subditus Orbis,
Magn⁹, & in magno dominetur Maxim⁹ Orbe.
Utque mihi iusti concessio jure sepulcri
A rege extremi non invideantur honores.

Sic ait, & dextram, tamquàm speciale ferendū d
Pignus Alexandro, Græco porrexit, ei que
Lethifer irrepsit per membra rigentia somnus,
Et facer erumpens luteo de carcere tandem
Spiritus, hospitium miserabile carnis abhorrens
Prodiit, & tennes evasit e liber in auras.

Felices animæ! dum vitalis calor artus
Erigit infusos, si prægustare daretur,
Quæ maneant manes, decreto tempore iustos

Præmia,

a turma. b teneatur uterq. c morientibus.
d ferendam. e vanescit.

Præmia, quæ requies, & quàm contraria iustis
Impius expectet, non nos funestus habendi
Irretiret amor, nec carnis amica libido
Viscera torreret, sed nec prædivite mensa,
Patria & forberet obscenus jugera venter;
Sed neque ferrato detentus carcere Bacchus
Frunderet horrendum, fracturus dolia, nec se
Inclusum gemeret sine respiramine Liber.

Non adeò ambiret Cathedre venalis honorē
Iam vetus ille Simon, non incentiva malorum
Pollueret sacras funesta pecunia sedes;
Non adspiraret, licet indole clarus aviti
Sanguinis, impubes ad Pontificale cacumen,
Donec eum mores, studiorum fructus, & ætas
Eligerent, merito non suffragante parentum:
Non geminos Patres, ducti livore, crearent,
Præficerentque Orbi, sortiti à Cardine nomen.
Nō b lucri regnaret amor: c pervertere formas
Iudicij nollet corruptus munere iudex.
Non caderent hodie nullo discrimine sacri
Pontifices: Quales nuper cecidisse queruntur
Vicinar, modico distantes æquore, terræ:
Flandria Robertum, cæsum dolet Anglia Tho-
mam.

Sed quia, fluxarū d seducta cupidine rerum
Dū sequitur pfugi bona præcipitantia e mūdi,
Allicit illecebris animam caro, nec sinit esse
Principij memorem, vel cuius imaginis instar

G

4

Facta

a Patrum. b Nec. c odor. d labilium. e mo-
mentanea.

Facta sit, aut quorsum resoluta carne reverti
Debeat, inde boni subit ignorantia veri.
Inde est, quod spreta cupimus rationis habena,
Quod natura negat, facinusque paratus ad omne,

Nō reveretur homo, quod fas & jura verentur,
Inde est, quod regni flammatus amore satelles,
Non reverens hominēs, non curans Numina,
Bessus,

Et patris, & domini fatalia fila resolvit.
Te tamen o Dari, si quē modō scribimus, olim
Sunt habitura fidem, Pompeio Francia iuste
Laudibus æquabit, vivet cum vate superstes
Gloria defuncti, nullum moritura per ævum.

Magnus ut accepit, Darium exspirasse, citatum
Turbidus accelerat gressum, inventumque cadaver

Perfundit lacrymis, & compluit ubere fletu:
Sedit complois manibus, positoque rigore a
Principis, effusum doluit, genuitque jacentem,
Quē stantē ut caderet, toties *invaserat* b ante.
Ergo ubi purpureo lacrymas siccat amictu,
Purgavitque genas: Miseris mortalibus, inquit,
Hoc solum relevamen inest. quod gloria mortem

Nescit, & occasum non sentit fama superstes:
Si vitæ meritis respondet gloria famæ,

Nulla

a *vigore.* b *incusserat.* c *Hoc solamen inest solum---*

Nulla tuos actus poterit delere vetustas.
Nec te posteritas rex Perfidis inclyte Dari,
Oblinet, aut veterum corrodet serra dierum.
Claresces titulis, totoque legēris in orbe,
Ausus Alexandro, Macedumque resistere fatis.
Si modō a te vivum servassent, omine fausto,
Fata, jugo Macedum levius nil esse probares,
Vno rege minor tantum, Magnoque secundus,
Iura dares alijs, in regni parte receptus:
Sed quia serviles non permisere catervæ,
Qui patris emeritam ferro rupere senectam,
Ut clemens victo laudarer victor in hoste,
Quod solum licet, ultorem defuncte relinquis
Hostibus infandis, habuisti quem prius hostem.

Sic mihi contingat, bellis Oriente subacto,
Hesperios penetrare sinus, classemque minacē
Occiduis inferre fretis, cursuque reflexo,
Gallica Græcorum ditioni subdere colla:
Sic mihi dent Superi, trajectis Alpibus, unā
Cum populis Ligurū, Romanas frangere vires.

Dixit, & exequijs solito de more solutis,
Regifico sepelit corpus regale paratu,
Membræque condiri jubet, & condita recondi
Maiorum titulis; ubi postquam condita, celsa
Pyramis erigitur, niveo quæ marmore structa,
Ingenio docti superædificatur Apellis:
Coniunctos lapides, infusum fusile rimis
Alterno interius connectit amore metallum,
Exterius quacumque patet, junctura figuris

a *Si mihi.*

Insculptum varijs rutilans intermicat aurum.

Quattuor ex æquo distantib^a arte columnis
Sustentatur onus, quarum basis aurea & fulget,
Argento stylus erigitur, capitella recocto
Imperitant auro, fornacibus eruta binis.
Has super, exstructa est (tantę fuit artis Apel-
les)

Auro lucidior, b pacato purior amne,
Crystallo similis, cælique volubilis instar;
Concava testudo, librati ponderis, in qua
Forma tripartiti pulchrę describitur orbis.

Hic Asię sedes latę diffunditur, illic
Subsident geminę, spatio breviorę, Sorores:
Hic certis distincta notis, loca, flumina, gentes,
Urbes, & silvę, regiones, oppida, montes.
Et quęcumque vago concluditur insula Ponto.
Indigeat quę terra quibus, quę rebus abundet.
Frugifera est Libyę, vicinus Syrtibus Hammon
Mendicat pluvias: Ægyptum Nilus opimat;
Indos ditat ebur, vestitęque litora gemmis.
Africa prętendit magnę Carthaginis arces,
Gręcia divinas, e famę immortalis, Athenas:
Pallantea domus, Roma crescente, superbit.
Francia militibus, celebri Campania Baccho, d
Gadibus Herculeis Hispania, thure Sabęi,
Arturo Britones, solito Northmannia fasku,
Anglia blanditur, Ligures amor urit habendı,
Teutonicusque suum retinet de more furorem;

Lubri-

a areæ. b Lucidior vitro. c divitias. d ve-

Lubricus extremas tantę testudinis oras
Circuit Oceanus, Asiã, tractusque duarum,
Opposito medius determinat & obice Pontus,
Pontus, distinctis b in quem vaga flumina ripis
Omnia descendunt, & eo ducente, recurvos
Flexa per anfractus, magnū labuntur in equor.
Et quia non latuit sensus Danielis Apellem,
Aurea signavit Epigrammate marmora tali:
HIC situs est typicus Aries, duo cornua cujus
Fregit Alexander, totius Malleus orbis.

Pręterea Hebręos, & eorum scripta secutus,
Pręteriti seriem revoluti c temporis, annos
Humani generis a conditione notavit,
Vique triumphantis ad bellica tempora Magni.
In Summa: Annorum bis millia bina leguntur,
Bisque quadringenti, decies sex, bisq. quaterni.

Interea meritos, d ad donativa, manıplos
Invitat Macedo, gemitus, & vulnera largis
Curat muneribus, & idonea tempora nactus,
Sollemnes epulas, & Bacchi gaudia totis
Instaurat castris. Ergo dum pocula tractat,
Deliciisque vacat diffusus in oria miles.
Ecce repentinus! vitium sollemne vacantis
Militię, rumor subito ferit agmina motu.
Fertur: Alexandrū post prospera bella tumentę,
Hostibus afflictis, & adepta Perside, velle
Ad patrię e fines, & dulcia regna reverti:
Ergo avidi reductis, quamvis auctore careret

G

6

Rumor

a discriminat. b distortis. c serie revoluta.
ta. d multos. e patrios.

Rumor, discurrunt lymphantum more, per omnes

Castrorum vicos, aptant tentoria plaustris,
Sarcinulas, & vasa legunt castrensia, tamquam
Manè paretur iter, oritur per castra tumultus
Lætitiæ, lætisque & ferunt ad sidera plausus.

Rumor ut attonitas inuisti Principis aures
Impulit, occultus mentem & perterritus horror,
Contraxitque furor laxas rationis habenas.
Mox ubi mens redijt domito revocata furor,
Præfectos iubet acciri, lacrymisque profusis:
Limite de medio terrarum, à civibus orbem
Aufferi sibi conqueritur, virtutis in ipso
Limine, Alexandro mundi totius, apertum
Præcludi imperium, nihil in patriam nisi pro-
bra,

Fortunam victi, se non victoris, ad Argos
Esse relaturum, tantis obfistere cœptis
Invidiam Superum, qui fortia pectora semper
Illiciant, patriæque trahant natalis amore,
Indecoræque viros, sine nomine velle reverti
Ad proprios ortus: indulto tempore, magna
Laude reuersuros. Applaudit curia regi,
Promittitque suas in cuncta pericula vires,
Iussa secururos proceres, & mobile vulgus,
Si modò blanditijs duras permulceat & aures.

Ergo tribunali posito, ducibusque citatis,
In facie procerum, plebique adstante corona,
Cœpit Alexander: Recolentibus, inquit, amici

Gesta-

a mistos. b animâ. c pramulceat. d enterua.

Gestarum vobis & titulos & nomina rerum,
Nô mirum est, patrias animis occurrere sedes,
In quibus illustres decantet fama labores,
Et celebris vestras attollat gloria pugnas. &
Liberâ, Persarum veteri, jam patria per vos
Est exempta, & iugo, Phœnicæ, Persida, Medos,
Armenios, Syriam vestri domuere lacerti:
Lydia, Cappadoces, Parthi, Cilicum juga vestro
Succubuere iugo, terras mihi vestra subegit
Asperitas plures, alijs quàm regibus urbes
Lubrica fors dederit. Ergo si certa & maneret
Terrarum (quas tam celeri virtute subegi)
Perpetuò mecum possessio, fœdera fixa:

O Cives, vobis etiam retinentibus, ultro
Ad patrias urbes, dulcemque erumpere terram
Optarem, matrem, geminasque videre sorores,
Et parta pariter vobiscum laude potiri.

Sed novus est, nec adhuc firma radice tenetur
Imperij status, & nondum subeuntibus æquâ
Barbaricis cervice jugum, victoria nutat:
Ergo brevi nobis opus assuetudine, donec
Barbara mollescant accepto tempore corda,
Et peregrina suos deponant pectora mores:
Nam mora maturat fruges, & musta statuto
Tempore mitescunt, quamvis expertia sensûs.
Quod natura nequit, animos, rabiemque ferarum
Mulcet longa dies; sævum indomitumque leo-
nem,

Mitigat humani, man² & vox blanda, magistri.

Vicistis

a nobis. b laudes. c erepta. d tanta.

Vicistis Persas, sed non domuistis: & ipsi
Armis, non morum cohibentur lege, futuri,
Quos modò presentes metuunt, absentibus ho-
stes.

Et, licet extincto Persarum Principe, multus
Hostis adhuc superest, Bessus patricida, retento,
Narbasanésque suus coeunt in proelia, regno.
Prò pudor! æternùm nati servire clientes,
Per scelus extremum, parta ditione, cruentas
Extendunt ad sceptrum manus, sed sicut in agris
Omnia corporibus, medici nocitura recidunt:
Sic nihil à tergo quod discedentibus obstat,
Esse relinquendum, rescandùmque arbitror
esse, *b*

Quidquid obesse potest, regno post terga relicto.
Parva solet magnis causam præstare ruinis,
Cum neglecta fuit modicæ scintilla lucernæ.
Tutior ut maneat hostis, nil est quod in hoste
Despicias tutò, sit, quem neglexeris, ille
Fortior hoc ipso, multoque valentior hostis.

Vicinus iccirco Darium, ut Bessio patricidæ
Cederet imperium? procul hunc arcete furorem
Terrarum domini; brevis est *vixq. dierum*
Quattuor, inter-iter iacet ut divortia mortis
Quærere nulla queat Bessus patricida. tot a-
mnes,

Tot juga *c* transistis, tot proculcastis hiatus,
Horrendósque lacus, tot saxa, tot invia vobis
Pervia fecistis, non vos mare dividit æstu

Flu-

a retundunt. *b* ense. *c* loca.

Fluctivago, *a* sed plana jacent, & plena trium-
pho

Omnia, vicina est, & in ipso limine palma,
Vincendi restant pauci. memoranda per æ-
vum

Gloria, cum servos, vestro *b* mediante labore,
Audierit, domino pœnas solvisse perempto,
Credula posteritas, dignus labor Hercule: nul-
lum,

Quem patris occisi condemnet opinio, vestras
Effugisse manus. hoc uno miles honorem
Perpetuare tuum, Persas, Asiæque favorem
Conciliare potes. Sic fatur *c* ductor, & ecce!
Attollunt cuncti, *d* quæcumque in proelia, dex-
tras,

Sèque secuturos, per summa *e* pericula, spon-
dent

Vnanimes, lætisque senes, hilarisque juvenus.
Ergo avidus pugnae tentoria vellere *f* Magnus
Imperat, & rapido cursu bacchatur in hostes.

CAP-

a Fluctivomo. *b* nostro. *c* fatus. & ecce
paratas. *d* equites. *e* cuncta. *f* vertere.

CAPITULUM

SIVE

ARGUMENTVM

LIBRI VIII.

Hircanos domat octavus, nec iniqua ferentem
 Vota, pharetrata presentat Amazona Regi.
 Uruntur gaze Macedum, mirabile factu.
 Detegitur Dymni facinus, sequiturque nefandus
 In castris gemitus, Oratio: morsq. * Philotte.
 Impius attrahitur, monstrum implacabile,
 Bessus,
 Suspensusq. piat manes patricida paternos.
 Arma Scythis infert, quorum a legatio postquam
 Nil agit, & monitis b non flectunt principis iram,
 Gens invicta prius, victori subditur Orbis.
 a Macedo. b monitus.

ALE-

ALEXANDRIDOS

LIBER VIII.

MEmnonis æterno deplorās funera luctu,
 Tertia luciferos terras aurora per omnes
 Spargebat radios, cum fortis & impiger ille a
 Terrarū Domitor, in cuncta pericula præceps,
 Hyrcanos subiit, armato milite, fines.
 Quos ubi perdomuit, viramq. cruentus, ab ipso
 Narbalanes molli lingua scribendo, recepit:
 Haud mora, visendi succensa cupidine regis,
 Gentis Amazoniæ venit regina Thalestris,
 Castraque virginibus subiit comitata ducentis:
 Omnibus hæc populis, dorso quos Caucasus il-
 linc
 Circuit, hinc rapidi circumdat Phasidos amnis,
 Iura dabat mulier, cū primò ut copia facta est
 Regis, equo rapidè descendit, spicula dextrâ
 Bina ferens, lævum pharetra suspensa lacertū.
 Vestis Amazonibus non totum corpus ob-
 umbrat,
 Pectoris à læva nudantur, cetera vestis
 Occupat, & celat celanda, nihil tamen infra
 Iun-

a. iste.

Iuncturam genuum, mollis descendit amictus:
 Lævā papilla manet, sed conservatur adultis,
 Cujus lacte infans sexūs muliebris alatur,
 Non intacta manet, sed aduritur altera, lentos
 Promptius ut tendant arcus, & spicula vibrent.

Perlustrans igitur attento lumine regem,
 Mirata est, famæ non respondere, Talestris,
 Exiguum corpus, taciturnaque versat apud se,
 Principis indomiti, Virtus ubi tanta lateret?
 Barbara simplicitas à maiestate venusti
 Corporis, atque habitu veneratur, & æstimat
 omnes.

Magnorūmq. operū, nullos putat esse capaces,
 Præter eos, conferre a quibus natura decorum
 Dignata est corpus, speciēque beare venusta.
 Sed modico præstat interdum corpore maior
 Magnipotens anim⁹, transgressaq. corporis art⁹
 Regnat in obscuris præclara potentia membris.

Ergo rogata semel, ad quid regina veniret?
 Anne aliquid vellet à principe poscere magnū?
 Se venisse refert, ut pleno ventre regressa
 Communem pariat, à tanto principe, prolem,
 Dignam se reputans, de qua rex gignere regni
 Debeat heredem, fuerit si femina partu
 Proditā, maternis potiatur filia regnis:
 Si mas exstiterit, patri reddatur alendus.

Quærit Alexander sub eōne vacare Talestris
 Militiæ velit? Illa suum custode carere,
 Causiatur regnum, tandem pro munere noctem

Ter-

a offerre quibus natura decorum.

Ter deciesque tulit: & quod quærebat adepta
 Ad solium regni, patriasque revertitur urbes.
 Interea Bessus sumto diademate Bactra
 Venerat a, ausus homo nomen mutare, Scythi-
 que

Accitis, toto surgebat in arma paratu.
 Aestuat auditis Macedo, sed inertia luxu,
 Et bello, partis tot rebus onusta, moveri
 Agmina vix poterant: ergo b (mirabile factū)
 Cuncta cremanda ratus, quæcumque moventi-
 bus arma

Esse solent oneri, primò sura, deinde suorum
 In medium proferre jubet, spatiosa jacebat
 Campi planities, ubi multo sanguine partæ
 Exponūtur opes Arabum, Serūque labores,
 Plaustraque diversis rerum speciebus onusta.

His ubi congestis, rapta face, Martius heros
 Ignem supposuit, & miscuit omnia flammis,
 Ardebant dominis mirantibus omnia, quæ ne
 Arderent, toties accensis c urbibus, igni
 Restiterant, toties humero subeunte laborem,
 Pertulerant avidas multo discrimine flammæ,
 Non tamen audebant tanto sibi parta labore,
 Sanguinis effusi pretium, desistere Quirites,
 Seu vulgus; cū regis opes, idem ureret ignis.

Hic ubi sedatus dolor est, dixisse feruntur
 A curis gravibus, & sollicitudine magna,
 Consilio regis, creptas esse cohortes: f
 Et quos subdiderat regina pecunia servos

Princi-

a Moverat. b igitur. c incensis.

Principis exemplo *libertos* esse per ignem.

Iamq. legebat iter, jam Bactra subire parabat
Exonerata manus, cum rex invictus, & hoste
Tutus ab externo, pene interfectus ab ipsis
Consulibus Macedum, tamen intestina suorum
Devitavit & adhuc, Parcis parentibus, arma,
Et civile nefas. Erat inter regis amicos
Præcipuus, tota maior legione * *Philottas*,
Parmenione satus, sine quo nil carmine dignum
Gessit Alexander, qui grande nefas * *Cebalino*
Indice perlatus certis rationibus ad se,
Tres siluit lucas, donec Metrone cruentum
Comperiente scelus, proprio cadit ense ligatis
Complicibus Dymnus: vincitur b & ipse * *Philottas*,

Creditus hoc c uno perimivoluisset tyrannum,
Quod totos *tres ille dies* suppresserat hujus
Indicium sceleris: inducitur ergo revinctis
Attergo manibus, faciem velatus, in aulam.

Principis edicto populus convenerat armis
Cinctus, & horrendo pallesbat regia ferro:
Mussat tota cohors, tantique ignara tumultus,
Cur accita foret, arrectis auribus heret,
Donec Alexander sermone silentia rumpens
Detexit scelus, illatque cadavere Dymni,
Subtrahit primo, demum: Pene, inquit, ademptus
Vobis, o cives, fortunæ munere vivo.

Regis ad hanc vocem, clamoso perstreperit aula
Turbarum fremitu, cunctis poscentibus hujus

Au-

a Declinavit. b religatur. c hic.

Auctores a sceleris, ut proderet. b Ille: Quid?
inquit,

Ille mei patris, ille meus specialis amicus
Parmenio, tantoque alijs prælatus honore, c
Tanti flagitij fuit auctor, & ipse * *Philottas*
Cum patre concipiens tam detestabile terrore,
Et cælo facinus, Lycolaum d * *Demetriumque*
Et Dymnum, ejus corpus miserabile coram
Aspiciatis, socios delegit, & in mea ductor
Fata subornavit; Rursus fera concio vocem
Intonat horrendam. Metron, * *Cebalinus*, &
Index

Nicomachus testes producti, criminis ortum
In medium referunt; subdit Mavortius heros:
Quo dominum obsequio, quo dilexisse videtur
Affectu patrem, qui cum scelerum hoc scelus,
inquit,

Resciret, silvit? quod non tamen esse tegendum e
Cæde liquet Dymni. * *Cebalinus* acerbum
Ut semel accepit, hora non distulit una;
Solutus non timuit, solus non credidit istud
* *Parmenides*, sanè patria ditione tumescit.

Quem quia præfeci *Medis*, maiora superbus
Sperat, & adspirat ad summum culmen honoris.
Forfitan hoc animi g dedit in mea fata * *Philottas*,

Quod sine cognatis sum, nec mihi libera proles,
Nec superest genitor: Erras funeste * *Philottas*:

Tot

a Actores. b perderet. c amore. d Curt. Pello-
colaum. e silendum. f summum. g animam.

Tot salvis Macedum ducibus, quorum agmina
mémēt

Circumstare vides, Magnum ne dixeris orbem:
Ecce mihi *a* fratres, quos intuo, ecce parentes,
Quod celat, quod Dymn^o eū nō nominat, inter
Participes, sociosque doli, minū esse nocentē
Non facit, indicium est ducis, & terroris in illos
Prodere qui p̄sunt, *b* qui dum *c* de se fateantur,
De duce non audent ducti terrore fateri.

Multaque consuevit de me suspecta * *Philottas*
Et ferere, & faciles præbere serentibus aures:
Se gaudere mihi, genitum quem Iupiter *d* se
Affirmabat, ait, miseris tamen esse dolendum,
Vivendum quibus est tanti sub principe fastūs,
Excedente modum, & stadiū mortalis arenæ. *d*

Et scivi, & filii nec eos *e* fieri mihi viles,
Et contemptibiles alijs volvi, quibus antē
Tot bona contuleram, sed jam temeraria lingua
Vertitur ad gladios: & quod conceperat ore,
Parturit ense manus; quō me conferre licebit?
Cui caput hoc credam? præfeci pluribus unum,
Cui vite, & capitis commisi jura, sed unde
Præsidium petij, venit improvīsa salutis
Pernicies, melius cecidissē Marte, futurus
Hostis præda mei potius, quā victima civis,
Nunc servat^o ab his, Macedo quæ sola timebat,
Incidit *f* in lateris socios, & in agmina, quorum
Nec vitare manus, nec debuit arma timere.

Ergo

a mei *b* possunt. *c* cū. *d* habere. *e* ne-
que enim. *f* Decidit.

Ergo mei cives vestri *a* ad munimina civis,
Armæque confugio, liceat vos esse salutis
Auctores, salvus, vobis nolentibus esse
Nec volo, nec possum; si me servare *b* velitis,
Vindicis officium prætendite, vindice pœna.

Hoc ubi persuasit, ira dictante, reliquit
Conciliū, victūmq; jubet proferre * *Philottas*
Dicturum causā, ne judiciarius ordo
Dicatur vires tanti Rectoris in aula
Amisisse suas: manibus stetit ille revinctis
Luridus, & vili *c* velatus tegmine membra,
Lugubris facie, multū mutatus ab illo,
Qui nuper princeps Equitū, Magnōq; secundus,
Nobilior ducibus, & magnificentior ibat,
Disponens acies, tractansque negotia belli.

Hoc habitu quondā Burchardū Flandria vidit
Solventem meritas, occiso principe, *d* pœnas:
Quem rota pœnalis pro tanto crimine torfit,
Totaque confregit, Ludwico vindice, membra.

Nutabat pietate cohors, animosque subibat
Parmenionis amor, tam clari civis amara
Conditio, qui cū viduatus prole gemella,
Hectore jam pridem, magnōque * *Nicanore*,
nuper,

Iura dabat Medis: absente parente superstes
Tertius, & patrium solus solamen, iniquo
Iudice, barbaricis causā dicebat in oris.

Hærebant animi procerum, poterātque videri

Sævi-

a vestra. *b* salvare. *c* vili faciem velatus
amictu. *d* consule.

Sævitie *a* cessisse *b* rigor, cum Prætor Amyntas
Regius, intuitus mentes pietate labare, *c*
Pluribus objectis, cæpit damnare * *Philottam*,
Sopitâque ducum, dicendo resuscitat iram,
Sedatâque facit rursus crudefcere vulnus.

Tunc verò attonitus labefacta mente * *Philottas*,

Avertentique oculos, à circumstante caterva,
Nec caput erexit, nec flexit luminis orbem:
Seu quia conciderat sceleris mens conscia tan-
ti; *d*

Seu quia supplicij nutabat pressa timore.
Nec mora, mentis inops, super illum corruit,
à quo

Ipse *e* tenebatur: at demum mente recepta
Abstergens panno faciem, *f* vultûque ma-
dentem

Fletibus: Infanti facilè est, inquit, reperire
Verba, tenere modum, misero nō est leve, cives:
Cûmque sit in portu mens hinc mea, criminis
expers

Hujus, & in nullo sibi conscia, turbidus illinc
Me tumido fluctu, fortunæ verberet Austere:
Inter utrûmq. situs, utriusque locatus in arcto,
Non video, qua lege queam parere, vel huius
Temporis articulo, vel mundæ à crimine mētis
Forti fortunæ pereō, si pareo, mentem
Non finit infontem fortuna potentior esse.

Hæc

a Segnitia. *b* cecidisse. *c* remissas. *d* facti.
e Ille *f* lacrymas.

Hæc *a* secunda manet, in me parat illa securim,
Hinc spes, inde metus, hinc salvus, naufragus
illinc.

Præterea causam ingredior, sine iudice, cuius
Intererat iustæ meritum cognoscere causæ,
Nec *b* video cur absit, ei damnare nocentem
Cûm liceat soli, solûsque absolvere possit.
Absolvi nequeo, nisi causæ cognitor ipse
Et iudex sedeat, quod vix continget, ut ipso
Liberer absente, quo sum præsentem ligatus.
Sed quamvis infirma hominis defensio vindicti
Sit, qui censorem non instruit, immo videtur
Arguere iniusti, tamen hoc, utcumque licebit,
Mortis in articulo pro me allegabo, meique
Non ero desertor, sed quo me crimine damnet
Curia, non video, de conspirantibus unum,
Vel de complicitibus me nemo fuisse fatetur.
De me Nicomachus nihil expressit; * *Cebali-*
nus

Plus, quàm Nicomachus, à quo scelus audiit
istud,

Noscere non potuit, me rex tamen arguit hujus
Criminis auctorem; sed qua ratione videtur
Subticuisse caput cædis, sceleris que magistrum?
Quémque sequebatur tanto in discrimine Dym-
mnus?

Non verisimile est, alieno parcere quemquam,
Qui sibi non parcat, e contra credere dignum est
Vt se maiori tueatur nomine: Dymnum

H

In-

a Mens. *b* Nunc.

Inter participes prius expressisse * *Philottam*.
Scripta ferunt Ithacum, cum furtum Palla-
dis illi

Ajax objiceret, raptamq. in nocte Minervam,
Tydidæ socio factum & excusasse decenter,
Vel velasse suam Diomedis nomine culpam;
Cumque * *Laertiadæ* rursus, simulasse furorem
Objiceret, bellique metu quæsisse latebras;
Sit *b* mihi, respondit, latebras quæsisse, pudori,
Dum ratione pari crimen reputetur, Achillem
Inter femineas timidum latuisse catervas:

Cum tanto commune viro non abnuo crimen.
Sic ubi tractatur communis causa duorum,
Interdum maior solet excusare minorem,
Dicite Consulti juris, Legisque & periti,
Qua ratione perit, mortem quo iure meretur,
Quæ nemo accusat? in quæ nec fama laborat?
Nec sua condemnat confessio? criminis hujus
Nunti⁹ in primis & nisi me * *Cebalinus* adisset,
Non hodie traherer in causam, nemine nomen
Accusante meum. Sed quod suppresseris, ad te
Delatum facinus, quodque his rumoribus aures
Clauseris, objicitur. quid n⁹? & puerine querelis
Est adhibenda fides? min⁹ est pretiosus, & absq.
Pondere sermo gravis, quem non gravis edidit
auctor,

Rumoresque facit levitas auctoris inanes;
Si Dymno socius culpæ, vel conscius essem

Non

a *furtum*. b *Si*. c *Legumque*. d *indiciis*.
e *quid enim*.

Non finerem sanè vel me, vel criminis hujus
Participes prodi, *spatio* cum posset in illo
Res peragi, clam, sive palam. poterà * *Cebalinus*
Tollere de medio, ne regi nuntius iret
Concepti sceleris, hujus moliminis ad me
Delato indicio: post detestam mihi fraudem,
Qua peritur⁹ eram, & ferro comitante penates
Secretos adii, regisque cubilia solus.
Non video cur distulerim scelus, an sine Dymno
Ausus non fuerim? princeps erat ille cruenti
Et dux consilii, sub eo latuisse * *Philottas*
Creditur? & Magno, regnū affectasse, perempto?
Quem tamen è vobis corrupti munere cives?
Quem colui, de tot vobis impensius unum?

Sed scripsisse sibi me Rex objecit, honori
Congaudere suo, genitum quem Iupiter à se
Voce affirmabat, miseris tamen esse dolendum
Vivere quos deceat tanti sub principe fastus.
Vera Fides, & Amor, Fiducia, consilii que
Libertas veri, sed perniciofa quibuldam,
Sanaque, qua colui regem, Correptio, vos me
Deceperitis: & hoc fateor scripsisse * *Philottas*:
Hoc Regi scripsi, sed non de reges ciebam
Dignius esse lovem tacitis cognoscere *b* votis,
Et Superum stirpem, quam se jactando, movere
Contra se invidiam, procerumque laceessere bi-
lem:

Quid mihi Rex toties pro te sudasse sub armis
Profuit? & tecum pro te consumpta juvenus,

H

2

Con-

a *erat*. b *agnoscere*.

Continuusque labor Martis? quid in agmine fratres

Amisisse duos? *a* nec patrem ostendere possum,
Præsentemq. malis adhibere, nec audeo nomē
Implorare patris, quia creditur *b* hujus, & ipse
Criminis esse reus, nec enim satis esse parentem
Orbatum geminis, si non orbetur *c* & uno
Qui superest, natique rogis imponitur insons.

Ergo care pater, & *d* tu pro memorieris?
Et mecum? vita que mihi tu causa fuisti,
Qui tibi mortis ero? rumpo tibi fila, tuumq.
Filius extinguo senium? cur ergo creabas
Hoc in perniciem corpus tibi? nonne creatum
Perdere debueras? an ut hos ex stirpe maligna
Perciperes *e* fructus? miserabiliōrne senectus
Sit patris, natine magis miseranda juvenus,
Ambigitur; vernis & adhuc venientibus annis
E medio tollor, effeto sanguine patri
Spiritus eripitur, quem si fortuna morari
Vel modicum fineret in obeso corpore, jure
Poscebat natura suo. Sic fatur, & ecce
Rex in concilium, ferro livente caterva,
Stipatus redijt: tunc verò exterritus ille
Supplicij mortisque metu, rursusque gelato
Corpore *f* lapsus humi moribundo languit ore.

Cæperat in proceres sententia serpere dis-
cors,
Ancipitique ducum autabant murmure partes,

Cen-

a meos. *b* dicitur. *c* orbat. *d* & prop-
ter me--- *e* Demeteres. *f* Pectore.

Censebantque alij perimendum more vetusto
* Parmenidē saxi, alij extorquere parabant
Supplicio Verum: quorum rex dicta secutus
Aptari tormenta jubet; tortoribus ergo
Exsertis manibus, in conspectuque * *Philotta*
Sævitix misero genus omne parantibus, ille:
Non op⁹ est, inquit, proceres, graviore flagello.
Confiteor, volui. Sed cum gravioribus illum
Afficerent pœnis, cum jam lacer ossibus ictus
Exciperet nudis, nec jam *b* superesset in illo
Vulneribus locus, exposuit tandem capitales
Insidias, seriēque rei, facinusque, sed anceps
Conjectura fuit, an tanta enormia de se
Confessus fuerit, ut se *c* cruciatibus *c* istis
Eripiens, celeri finiret morte dolores.

O quam difficili nisu fors provehit actus
Lubrica mortales! & quos ascendere fecit
Quam facile evertit! magno fortuna labore
Fecerat excelsū media de plebe *d* * *Philottæ*
Princeps militix factus, ductorque cohortis
Parmenione sat⁹, modico post tempore lapsus,
Scandere dum quærit, fato damnatus *e* & exsul
Obruitur saxi, certat simul omnis in unum
Volvere saxa manus, cujus man⁹ ante movendi
Castra dedit *f* signum. Quam frivola gloria
rerum!

Quam mundi fugitivus honor! quam nomen
inane!

H

3

Præ-

a volebant. *b* cum nec. *c* cruciamine lon-
go. *d* gente. *e* damnatur. *f* dabat.

† Prælatuſ præſſe *volens*, prodeſſe *recuſans* !
Sex ubi , conſumto a poſt triſtia fata, * *Philotta*

Præteriére dies, propero rapit agmina curſu
In Beſſum Macedo, nec deſtitit ille laborum
Prodigus & patiens, fatalis Malleus Orbis,
Donec ab Eoo, monſtrum implacabile , tractu
Attrahitur vinctus, præſentatúrque furenti
Beſſus Alexandro, penitús velamine demto
Nudus , & infera collo, pedibúſque catena.
Quem rex intuitus flammato lumine: Cujus
Beſſe feræ rabies , vel quæ ſuggeſſit Erynnis
Tam tibi grande nefas, ut promeritú bene regé
Vincire auderes, regníque cupidine vitam
Et Patris, & Domini, violento claudere ferro?

Hæc ait, & fratrè Darij, quem corporis inter
Cuſtodes primum, terrarum Everſor, habebat,
Accivit, vinctúmque pedes, & brachia, Beſſum
Tradidit, ille ſacram longis cruciatibus illi
Eripiens anímam, ſtygias ad ſacra ſorores
Advocat, b & placat fraternos ſanguine manes,
Affixúmque cruci , jubet ire ad tartara Beſſum.
Exitus hic Beſſi , qui dum conſcendere tentat ,
Labitur: imperiú dum querit, & *impetrat*, c in ſe
Rêgreditur , domini ponens inſignia ſervus.

At Macedo dudum ſitienti pectore regnum
Affectans Scythiæ, pardis velocius agmen
Ad Tanaim transfert, qui vaſto gurgite Baſtra
A regno

† Prælatuſ, qui præſſe cupit, prodeſſe *recuſat* !
a *conſumti* - *Philotta*. b *Convocat*. c *imperat*.

A regno Scythiæ dirimit , qui terminus idem
Europam, medijs Aſiámque interfluit undis.
Gens ea Sarmatiæ pars eſt, ſi præſca meretur
Fama fidem, montes & inhospita luſtra ferarum
Pro domib², thalamíſq. colút, queſtúmque perofi,
Contentíque cibis, quos dat natura, beatam ,
Ambitione ſacra, nolunt corrumpere vitam :
Dúmque ſuper Tanaim metatus caſtra pararet
Navigium Macedo, fluvium quo ſole ſequenti
Tranſponendus erat, Scythicis bellator in oris:
Ecce peregrino, Macedúm tentoria, cultu
Horrida Cornipedú bis deni terga prementes
Intravére viri , Regi a mandata ferentes.

Quorum qui reliquis fuerat maturior ævo ,
Intuitus Regem : Cupido ſi corpus haberes
Par animo , dixit, mentíque immenſa petenti,
Vel ſi, quanta cupis, tantum tibi corporis eſſet,
Non tibi ſufficeret capiendo maximus orbis,
Sed tua mundanas meſſura excederet oras :
Ortum dextra manus, occaſum læva teneret,
Nec b contentus eo, ſcrutari & quærere votis
Omnibus auderes , ubi ſe mirabile lumen
Conderet, & ſolis auderes ſcandere curruſ ,
Et vaga depulſo moderari lumina Phœbo :
Sic quoque multa cupis , quæ non capis, orbe
ſubactio,

Cúm genus humanú ſuperaveris, arma cruent²
Arboribus, contráque feras, & ſaxa, movebis.
Montanáſq. nives , ſcopulíſq. latentia monſtra

H

4

Non

a *Regis*. b *non*.

Non intacta fines, sed & ipsa carentia sensu
Cogentur sentire tuos elementa furores.

An nescis longo quod provocat æthera ramo
Arboreum robur, firma radice, superbum,
Quodque diu crevit, hora extirparier una?
Stultus, qui fructum dum suspicit, arboris altum
Non vult metiri; videas, sublime cacumen
Prendere dum tendis (postquam comprehen-
dis illud)

Cum ramis ne fortè cadas: avium fuit esca
Parvarum quandoque leo, rex ante ferarum.
Ferrum cuncta domans, atque omni durius ære
Consumit rubigo vorax; sub cardine Phœbi
Tam firmum nihil est, cui non metus esse ruinæ
Possit, ab invalido. quis non dum navigat orbē
Debeat occasum, mortisque timere procellam?
Quid nobis tecum? non infestavimus armis,
Contigimusve tuam, facturi prælia, terram.
Qui sis, unde trahas genus, ad quid missus, &
unde?

Ignorare Scythiis liceat fugientibus arma,
Et strepitus hominum, nemorumque colenti-
bus antra.

Libera gens Scythiæ nihil appetit ulterius,
quàm

Prima parens natura dedit, de munere cujus
Nec cuiquam servire potest, nec, ut imperet,
optat:

Esse sui juris hominem, sua, seque tueri,
Contentum esse suis, alienum nolle, beatum

Efficiunt:

Efficiunt: ergo a si quid quæsieris ultra,
Excedunt tua vota modum, finemque beati:
Nec b tamen ignores mores, gentesq. Scythia-
rum;

Sunt armenta Scythiis, vomis, scyphus, hasta,
sagitta:

Vtimur his rebus, & amicos inter & hostes.
Dis vinum in sacra patera libamus, amicis
Parta labore bouum largimur farra, sagitta
Eminus obruimus inimicos, cominus hasta.
Quæ te terra capit? quid sufficiet tibi? Lydos,
Cappadoces, Syriam domuisti, Persida, Medos;
Bactra subegisti, nunc tendis victor ad Indos.
Pro pudor! ad nostras pecudes extendis avaras:
Instabilesque manus, & cum tibi regna mini-
strent

Omnia divitias, tibi pauper, inopsque videris.
Quid tibi divitijs opus est? quæ semper avaris
Esuriem pariunt, quantò tibi plura parasti,
Tantò plura petis, & habendis acrius ardes:
Sicque famem faciens, defectum copia nutrit.
Succurrite tibi, quàm longo tempore Bactra
Te teneant? populum hunc dum subjicis, il-
le rebellat,

Nascitur ex bello victoria, rursus ab illa
Surgunt bella tibi, Tanaim transibis, ut hostes
Invenias, Scythiamque tibi, quæ libera semper,
Subjicias, sed nostra tuis velocior alis
Paupertas, totius opes exercitus orbis

H s

Et

a igitur. b Non. c avaro.

Et prædam, vehit iste tuus: nos pauca trahentes,
 Vnde magis celeres hostes *a* levitate fugamus,
 Et fugim⁹, cū verò Scythas procul esse remotos
 A te credideris, intra tua castra videbis,
 Cūmq. capi faciles, captosq. *b* putaveris hostes,
 Elapsi effugient rapido velocius Euro:
 Nulla Scythas inopes opulentia, nulla cupido
 Allicit, hoc hominum genus oppida spernit, &
 urbes,

Et deserta colit, humani nescia cultis.

Proinde manu pressa digitisq. tenere recurvis
 Fortunā memor esto tuā, quia lubrica semper,
 Et levis est, numquam poterit *c* invita teneri.
 Consilium ergo salubre sequens, quod tempo-
 ris offert

Gratia præsentis, dum prospera luditur à te
 Alea, dum sceleris fortunæ Numina nondum
 Accusas, impone modum felicibus armis,
 Ne rota forte tuos evertat versa labores.

Vestri *d* fortunam pedibus dixere carentem,
 Pennatāsque manus, & habentē brachia, pingunt.
 Ergo manus si forte tibi porrexerit, alas
 Corripe, ne rapidis, quando volēt, avolet alis.
 Denique si Deus es, mortalibus esse benignus,
 Et dare quæ tua sunt, nūquā *e* sua demere debes.
 Si similis nobis homo, te debes reminisci
 Semper id esse, q. es; stultū est, horū meminisse
 Ex quibus ipse tui es oblitus; habebis amicos,

Bella

a parili. *b* captosve. *c* numquāque po-
 test. *d* Nostri. *e* non qua.

Bella quibus non intuleris; fortissimus *a* inter
 Aequales, interque pares, est nodus amoris;
 Aequales sunt, sive pares, qui nec tibi cedunt,
 Nec sese excedunt, hi sunt, qui nulla cruentis *b*
 Viribus inter se fecere pericula Martis. *c*

Esse tibi carosne putes, *d* quos vincis amicos?
 Ante feret tellus stellas, Septemque Triones
 Abluet Oceanus, & siccum piscis amabit,
 Quam servi ad dominū sit veri nodus *e* amoris:
 Inter eos nulla est concordia, nam licet extra
 Pax prætendatur, odio confligitur intus;
 Pacem vultus habet, agitant præcordia bella. *f*

Sic ait, & *g* Macedo nihilo min⁹ agmine facto
 Arma Scythis inferre parat, multoque labore
 Flumine transmissio, collatis viribus, hostes *h*
 Dejecit, & tandem, sed non sine cæde suorum,
 Imperio Macedum Scythiam servire coëgit.

Qualis in Alpinis annoso robore saxi
 Astra petens abies, multosque inflexa per anno
 Adflatus Euri, Zephyrum contemnit, & Austrū,
 Quam si forte suo Boreæ de more fatiget
 Spiritus, & toto tundat simul aëra nisu,
 Nil rami veteres illi, nil horrida musco
 Robora, pscient *i* sua, quo min⁹ obruta vento
 Corruat, & prono tellurem vertice pulset.
 Sic licet Assyrios, Medorum, & Persidis arma
 Fregissent, tamen ut Boreæ glacialibus alis

H

6

Ocyor

a firmissimus. *b* cruenti. *c* mortis. *d* Esse
 cave, tibi ne credas, quos- *e* nexus. *f* bellum.
g at. *h* hostem. *i* proficiunt.

Ocyor incubuit, & acerbior ille cruentus
Fatorum Gladius, terrarum publica pestis,
Magnus Alexander, contractis viribus, illi
Succubere Scythæ, a Superos, & fata secuti.

Hunc ubi finitimas b dispersit fama trium-
phum

Garrula per gentes, extemplo corda pavorem
Hauferunt subitum, totusque perhorruit orbis,
Et matutino quæ sunt loca subdita Phœbo :

Quippe Scythas duris infractos *viribus antè*,
Audierant nuper Macedum ditione teneri. c
Non animi virtute pares, non viribus æquos
Credebant aliquos mundo superesse potentes,
Cum cecidisse Scythas invictos antè, viderent.
Vnde jugum Macedum multi subière volentes.
Non magis arma ducis homines movère, suæ-
que

Subicere jugo, quam quodd clementer agebat
Cum victis, etenim quos Magnus robore vicit,
Vinxit d amore sibi, nec durus eis, nec avarus
Exactor, captos precibus, gratisque remisit,
Absolvitque reos, ut facto ostenderet isto,
Se non ex iræ stimulis, cum gente feroci,
Sed de virtutum motu certamen inisse.

CAPIT-

a *Viri fortunam* c-- b *vicinas.* c *sub-*
itos. d *lunxit.*

CAPITULUM

SIVE

ARGUMENTVM

LIBRI IX.

IN nono Magnus collatis viribus Indos
Turbidus aggreditur, sed fata, Deosq.
moratur

Armipotens Porus : Specialis flenda
duorum

Mors juvenum planctu, partem turbavit
utrâmq.

Magnus ut hostilem a tenuit cum milite ri-
pam ;

Concurrere b acies, sed fracto deniq. Poro,
Franguntur reliqui, cum toto Oriente, ty-
ranni.

Salto Alexandri mirabilis; Agmina Grajâ
Seditione movet ; mirabiliusque stupende
Propositam mentis, nova mittit in arma co-
hortes.

a hostiles-- ripas. b Succurrere.

ALE-

ALEXANDRIDOS

LIBER IX.

Ultima terribiles Macedum sensura tu-
multus

India restabat, multo sudore domanda,
Et gravibus bellis, quam dum petit ille Deorum
Aemulus in terris: Clytus, * *Hermolauts*, & ejus
Doctor (Aristoteli prater quem nemo secundus)

Extremum clausere diem, documenta futuris
Certa relinquentes, etenim testatur eorum
Finis, amicitias regum non esse perennes.

India tora fere nascenti subdita Phoebo,
Eoum spectat, audaci vertice, tractum;
At qua parte situm Libyes despectat, & Austrum,
Altius erigitur tellus, & in aethera tendit:
Cetera plana jacent, ubi magni nominis, a se
Caucasus emittit rapidis occurribus amnes.
Sed reliquis, a quo sortita est India nomen
Indus frigidior; Australi parte, jngosis
Montibus invehitur, directo gurgite, Ganges,
Totius fluvij Orientis major, uterque
Turbidus, extensis Rubrum mare verberat undis.
Robora multa solo radicitus eruta, magna
Absorbet cum parte soli: si fortibus undis,
Molle

Molle solum reperit, stagnat, tellusq. fluentum
Insula facta bibit, intercipit hic *Acesinem*
In mare manantem, magnis occurrit uterque
Motibus, & rapido inter eos colliditur aestu. *a*
Præterea, volucris famæ si creditur, aurum
Illa fluente vehunt, gemmas, & cetera, quæ sunt
Vtcrius solito nostris pretiosa diebus.

Gentibus Eois hinc est opulentia, namque
His ubi vulgavit ditatos mercibus Indos
Fama loquax, toto celeris discurrit *b* ab orbe
Natio, ridentes gemmas emtura, rubentis *c*
Purgamenta freti, quæ parvi ponderis in se
Sola sibi fecit hominum pretiosa cupido. *d*

Ergo ubi Pellæum, prolem Jovis, omnia
mundi

Regna flagellantem, Macedum virtute, suisque
Finibus appulsum stupefactis auribus Indi
Accepere duces, coeunt formidine mersi, *e*
Muneribus placare ducem, *f* traduntq. refertas
Divitijs urbes: Sed in illis maximus oris
Solut Alexandro, magno conamine, Porus,
Obvius ire parat; veluti cum parte revulsa
Alpini lateris ruit alta per ardua *g* rupes,
Obvia confringens sinuoso turbine saxa,
Si verò stygios penetrans radice recessus
Inftar ei montis occurrit saxea moles,
Fit fragor, & magnis configunt moribus ambo.

Audit Alexander armato milite Porum

In-

a istu *b* decurrit. *c* nitentis. *d* libido.
e mista. *f* deum. *g* avia.

Hoc ego mente diu tacita, Dis testib^a, inquit,
 Concepi, sed iam mora nulla, feramur in hostes,
 Contenti levibus armis; nec plura locuti
 Accincti gladiis, rapidos mittuntur in amnes.
 Lancea ponè natat, ducibus committitur istis
 Multa manus fluvio, quos ut vicina recepit
 Insula, confusis resonat clamoribus æther;
 Nā prædicta frequēs loca jam possederat hostis:
 Fit gravis occurſus Indorum; grandinis instar
 Tela volant, multasq. ferunt & per inania mor-
 tes.

At * *Symachus* qui fortè prior transnaverat,
 hostes

Educto mucrone petit, sociusque * *Nicanor*
 Multo contendit vestire cadavere terram.
 Iamq. satis telis b factum, iam tela rubeant
 Martia, purpureis distincto flumine guttis,
 Iam poterāt juvenes merita c cū laude reverti;
 Sed nullo contenta modo est temeraria virtus.
 Dūmque triumphatis insultant hostibus, ecce
 Occultè subeunt plures morientibus, Indi.
 Hic dolor, hic planctus, Grajum, Macedūmque
 ruinq.

Sternitur Androgeos, regum generosa propago,
 Occumbunt clari titulis, ter quinq. Quirites,
 Quos longo gemuit ereptos d Græcia luctu;
 Sōli restabant, animo, non sanguine fratres
 Grajugenæ, vitæ socij, mortisque futuri,
 Quos ubi telorum preſſit circumfluvius imber,
 Menti-

a ferunt. b gladiis. c mira. d electos.

Mentibus attonitis hæſere, quid eſſet agendum?
 Nā neq. tela viris, neq. lancea, quippe minutim
 Vtraq. fracta & jacent, ergo quæ ſola ſuperſunt
 Arma, movet gladios, rapimq. feruntur ī hostes.
 Sed reprimunt gressus teneris hærētia membris
 Spicula, nec Martis opus exercere dabatur
 Cominus, ergo viri, quia jam ſuprema minari
 Fata vident, orat, ut præmoriatur uterque,
 Occumbatq. prior, ſocioque ſuperſtite, cujus
 Cernere funus erat letho crudeliuſ omni.
 Objiciunt igitur ſibi ſe, certantque viciffim
 Alterius diſſerre necem, dum ſe objicit alter.
 Dum tamē hic illum, dūmq. iſtū protegit ille b
 Ecce giganteis abies excuſſa lacertis
 Advolat, & mediis conatibus c arctat utrūmq.
 Aſſigatque ſolo, ſic indiviſa juvenitū
 Cuspide nexa jacet, ſed nec diuturnius d ipſa
 Morte reſedit amor, amplexus inter, & inter
 Oſcula decedit, moriēſque ſuā, ſocijque
 Morte perit duplici, reſoluto corpore tandem
 Tranſit e ad Elyſſios, anguſto tramite, campos.

Erexit Pori victoria viſa ſuorum
 Indomitum pectus, nec deſperare coëgit
 Regem f Everforem, contemptorēmq. perſelli
 Omnis, Alexandrum, ſed quā ſibi tranſitus arte
 Ad Porum pateat, tacito ſub corde volutat.
 Attalus unus erat, inter tot millia, regi
 Perſimilis, facie referens & corpore Magnum;
 Vesti-

a ſparſa iacent-- igitur. b alter. c connexi-
 bus. d diuturnus in ipſa. e Tendit. f Regum.

Vestibus ornari rex imperialibus illum
 Imperat, ut ripam teneat, speciemque videndi
 Exhibeat Poro, regem cessare, nec esse
 Ultra sollicitum, quâ transitus arte paretur :
 At Rex præter aquâ, Macedum statione relicta,
 Longius abscessit, paucis, ut falleret hostem,
 Contentus socijs : animosum Numina magni
 Propositum juvère Ducis : nam fusa & per orbē
 Involuit cæcis nubes elementa tenebris,
 Tantâque subjectas tenuit b caligo cohortes,
 Alter ut alterius vix nosceret ora loquentis :
 Hæc nubes alijs terroris origo fuisset,
 Cum foret ignotum classis ducenda per æquor:
 Sed cum terreret alios obscurior aër,
 Confusus Macedo, sua tamquam occasio noctem
 Inducat, primam quâ vectabatur in undas
 Imperat expelli c subducto remige navim.

Nec mora, certatim fluvio commissa Quiri-
 tum

Turba ducē sequitur, ripæque appulsa carenti
 Hostibus, arma capit, armatâq. fertur in hostē.
 Porus adhuc aliam, quam cæperat antè tueri,
 Spectabat ripam, quâ regis veste coruscans
 Attalus instabat : d cum Poro nuntius adfert :
 Rectorē Macedum, & regni e discrimen adesse.

Mox ubi lucidior excussit nubila mundus,
 Atque adversa phalanx, Phæbo percussa re-
 fulsit,

Ex-

a fusa. b textit. c impelli. d adstabat
 e rerum.

Exemplò visus, equitum bis millia bina
 Hostibus objecit Porus, centumque cruentis
 Plaustra referta viris, qui tela simillima nimbo
 Latè spargentes gemitum, & mortemque plue-
 bant.

Sed quia perfusi terram violentia nimbi
 Mollierat, nec erat equitabilis area campi,
 Mole graves b currus, molli tellure, lutoque
 Hærebant, & erat minus utilis usus equorum.
 Econtra Macedo solita levitate, per Indos
 Strenuus invehitur, sequitur levis ala ruentem,
 Atque exserta manus; oritur confusio vocum,
 Et lituum clangor, sed ab illa tympana parte
 Castigata sonant, fervent hinc inde ruentes
 In mortem cunei, mortalia fila sorores
 Sufficiunt vix nere duæ, quæ tertia rupit. c

Primus Alexandro laxis occurrere frenis
 Ausus, anhelantem d stimulis elephanta fati-
 gans

Oppetit Enachides, e hasta cōfossus Hiulton, f
 Perque tot objectos invictus & impiger hostes
 Ad Porum molitur iter, Mavortius heros:
 Quem, velut exstantem subjectis mœnibus ar-
 cem,

Vt procul aspexit, elephantis terga prementem;
 Inveni tandem, dignumque stupore, meoque
 Par animo discrimen, ait. Res ecce gerenda est
 Cum monstribus mihi, cumq. viris illustribus und.

Dixit

a gemitus. b gravi. c rumpit. d can-
 stantem. e Enachides. f Hyulton.

Dixit & in lœvum flexit *a* vestigia cornu,
 Quâ gravior belli, Porò pugnante, tumultus
 Aëra vexabat, sequitur bellator Ariston,
 Polydamâsque ruit, ruit ictus Aristonis ense
Rubrius, & proprio *rubescit* sanguine terrâ.
 Polydamanta ratus prolixo evertere conto,
 Candaceus, volucris prævent^b arundine Glauci
 Oppetit, & terræ moriens immurmurat udæ.
 Iamque Argiva phalanx medium perrupe-
 rat agmen

Indorum, & primis labefactis viribus, Indæ
 Nutabant acies, cum Porus in agmen equestre
 Iussit agi, magnis elephantes turribus æquos.
 Sed tardū hoc animal, & pæne immobile gressu,
 Nec volucres cursus æquare valebat equorum:
 Ergo levis Macedū manus occurrebat, & hoste
 Percussio, refugis ictus vitabat habenis,
 Sed neque barbaricis, Martem exercere, sagittis
 Fas erat, arc^c enim gravis, atq. ingens, nisi primū
 Imprimeretur humo, nisi curvaretur ab imo,
 Non poterat flecti, iamque aspernantibus Indis
 Imperium Pori, quod sit titubantibus alis
 Cum ducis imperio metus acrior imperat, illi
 Extenuare aciem, turmas hî jungere, rursus
 Stare iubent alij: nec erat de millibus unus,
 In medium qui consuleret: tamen agmine Por^d
 Disposito rursus, dispersa recolligit arma,
 Terribilésque oculis elephantes objicit hosti.
 Nec minimū Grajis monstra incussere pavorē &

Nec

a terquet. *b* praeinctus. *c* timorem.

Nec solum barritus equos, sed & horrifer aures
 Moverat humanas, tremulūque expaverat aër.

At *a* jam terrificus turbaverat agmina laxis
 Ordinibus stridor, & jam mandare parabant
 Terga fugæ modò victores: cum Magnus inertes
 Corripuens Macedū cuneos, equites Agrianos,
 Et Thracas, in monstra iubet convertere gress^o.
 Extemplo redeunt animi, positūque timore
 Mortis, in adverso crevit certamine virtus.
 Evacuat *b* pharetram manus, & fatalis arundo
 Non sine morte *c* volans, homines & monstra
 cruentat:

Dumq. avidi quidā nimis incautiq. *d* sequuntur,
 Obtriti pedibus elephantū, certa relinquunt
 Defuncti documenta suis, ut protinus insistent.

Anceps pugnadiu Macedū fuit, haud sine
 multa

Sanguinis impensa, donec vibrare secures
 Capere unanimes, solidosque pedes elephantū,
 Informésque artus, *e* falcato cadere ferros;
 Ergo fatigati jaculis, tandēque cruentis
 Pressi vulneribus, uno simul impete vecti,
 Vectorésque ruunt. tunc verò exercitus amens
 Terga metu comitante fugit, Porūque ferentē
 Missilium nimbos, & ab alto culmine monstri
 Spicula fundentem, medio velut æquore solum
 Destituere sui: sed cum premeretur *f* ab omni
 Parte laceffitus hinc inde, novémque fatiscens
 Vulne-

a Et. *b* Exhaust. *c* cado. *d* incautiq. *e*
manus, *f* peteretur.

Vulneribus lacer, inspiciens auriga tyrannum
Languentem membris, stimulis elephanta fa-
tigat,

Inque fugam vertit; profugo par fulminis, instat
Ira Dei Macedo, sed dum fugit imbre cruento
Telorum confossus obit, genibusque caducis
Rege magis posito, quam fuso, nobilis ille
Procubuit * *Bucephal*, qui tanto Principe solo
Solutus erat dignus, cuius de nomine dictam
Tempore post parvo, Pellæus condidit urbem.

Rex igitur dum mutat equum: Porumque,
suosque

Tardius inlequitur. sed frater Taxilis, Indis
Qui præerat, rex ipse quidem, sed deditus illi,
Quem dederat mundo regem fortuna, monebat
Sollicitè Porum, fortunæ ut cederet, utque
Tam celeri, tam propitio se crederet hosti:

At Porus, quamquā marcescens corpore toto,
Deficeret sanguis, fausto tamen auspice, notam
Excitus ad vocē; Num *b* tu, pro dedecus! inquit,
Taxilis es frater? qui transfuga mēque, suū-
que

Prodidit imperium? Dixit, telūque, quod unū
Nondum corruerat manibus, contorsit in hostē,
Quod medio juvenis exceptum pectore, tergū
Rupit, & æterno sopivit lumina somno;
Sēque fugæ rursus commisit: sed fera multis
Sauciā vulneribus *c* penitus defecit, eūque
Hostibus objecit peditem, Magnōque sequenti.

Qui

a dederet. *b* non. *c* missilibus.

Qui ratus extinctum spoliari nobile corpus &
Imperat, at morsu spoliantes cæpit amaro
Attentare *b* elephas, rursūsq. imponere tergo &
Seminecem, donec multis turgentia telis
Interiūs populere foras vitalia vitam.

At Rex, cū *a* Porum, quem iam credebat
Averni

Immixtum populis, erecto lumine vidit
Attollentem oculos, odium clementia vicit:
Et: Quæ Pore tuos, inquit, clementia sensus
Ebria pervertit? ut cū tibi nota mearum
Rerum fama foret, tu & tanto perdit fastu
Auderes mihi collatis occurrere signis?

At Porus: Quia quæris, ait, respondeo tanta
Libertate tibi, quantam mihi Magne dedisti
Quærendo prius: Antè malū certaminis huius
Nemo erat in terris, quē posse resistere, quē mve
Censerem mihi Marte parem, vel mente,
meāque

Vim nōram, & meritum, nondū tua fata, tuāsque.
Expertus vires, sed quā me fortior esses,
Eventus belli docuit, tibi verò secundus
Non minimum felix videor mihi, ne tamen isto
Attollas animum casu, quia viceris ipse.
Exemplum tibi sum, qui cū fortissimus essem,
Fortius inveni, ne dixeris esse beatum

Qui, quo crescat *f* habet: nisi quo decrescere
possit

I Non

a pectus. *b* Infestare. *c* dorso. *d* ut. *e* in.
f crescit.

Non habeat, satius est non ascendere, quam post
Ascensum regredi, melius non crescere, quam
post

Augmentum minui, gravius torquentur avari
Amisisti memores, quam delectentur habendo.
Prôinde tui & cursûs frenum moderare, caduca
Sunt bona fortunæ: stabilis *b* ignara favoris.

Miratur Macedo fortunæ turbine Regem
Infractû, victumq. animum victoris habentem.
Ergo refrenata mutati pectoris ira,
Contra spem procerum, curavit prodigus ægrû,
Curatum fovit, confirmatumque benigne
Inter amicorum cætus, numerumque recepit.
Largius exhibuit, dilatavitque prioris
Imperij metas, tantoque exceptus honore
Est hostis, quantum sibi vix speraret amicus.

Postquam magnanimus Macedum victrici-
bus armis.

Succubuit Porus, succumbere nescius antè,
Elatus Macedo, cui vix, cedentibus astris,
Prodiga tam celebrem dederat fortuna trium-
phum.

Quo *famulante* *c* sibi fines Orientis apertos
Censebat, laxis properè festinat habenis,
Orbis in extremas convertere prælia gentes,
Oceanique suis populos adiungere castris.
Ocyor ergo Notis, Indos, extremaque mundi
Climata subjiciens, populos, regesque pererrat,
Nec minus humanis portenti mentibus infert,

Ter-

a. tnos cursûs freno. b. stabilisq. c. mediante.

Terrorisve minus nocturni fulminis & igne,
Quem sequitur fragor, & tractæ collisio nubis,
Et vaga, pallentem motura tonitrua mundum,
Mentem præteritæ memorem terrentia culpæ.

Ausa tamen fatis, Macedumq. resistere famæ
Gens Sadracarum *b* validis *c* semœnibus urbis
Inclusit, dubio metuens se credere Marti.

Aptari scalas jubet, & cunctantibus alis *d*
Primus in oppositum galeato vertice murum
Invadit *e* Macedo, sed erat locus arctus, ut ipsû
Vix caperet murus: Sic ergo suprema tenebat
Ut magis hereret, quam stare, cum tamen ipse *f*
Mille citaretur jaculis *g* turribus unus,
Nec Macedum quisquâ gradib⁹ succedere posset,
Quippe ascendentes removebat ab aggere miss⁹
Missilium turbo, tandem discrimina, vimque
Telorum vicit *h* pudor, & confusio frontis.
Nam mora subsidii poterat compellere lentis,
Dederet ut sese, vel morti fortè vel hosti.
Festinant ergo *i* certatim ascendere, vitæ
Pignore postposito, sed festinando morantur
Auxilium: nam dum certant evadere, *k* scalas
Plus onerant, quib⁹ extractis, ruit omnis ab alto
In se lapsa manus, & desperare coëgit
Spem Macedum Magnus, quem solum stare vi-
debant,

Tamquam in deserto fuerit desertus ab illis,

I

2

Iamque

*a. fulguris. b. Curr. Oxytracarum. c. vali-
da. d. illis. e. Evasis. f. ille. g. ex. h. vincit.
i. igitur. k. invadere.*

Jámque manus, clypeum quæ contorque-
bat ad ictus,

Lassa minabatur defectum, jámque monebant
Clamantes socii, celer ut reslirer, ut *a* ipsam
Exciperent: cùm rex ausus, mirabile dictu,
Atque fide majus: saltu se præpete, dira
Barbarie plenam præceps immisit in urbem,
Indignum reputans divino schemate Princeps,
Tot clarus titulis, si tergum ostenderet hosti.

Queritur an fortis factio, an temerarius isto
Rex fuerit? sed si contraria iungere cures:
Et fortis fuit, & factio temerarius isto.

Cùmque capi vivus posset, perimíve prius-
quam

Surgeret, excussit fortuna potenter utrúmque,
Et *b* miro miranda modo protexit alumnus.
Sic etenim corpus Macedo libraverat, ut se
Exciperet pedibus: stans ergo laceßere pugnam
Capit, & *a* tergo, ne posset ab hoste necari, *c*
Magnipotens fortuna duci *d* præviderat antè.

Stabat enim laurus annoso stipite, tamquam
Nata ducem Macedum vetulis defendere ramis.
Cujus *e* ut applicuit trunco insuperabile corp⁹,
Ultio cælestis clypeum circumtulit, ictus
Telorum excipiens, cùmque omnes eminus u-
num

Impererent, propius accedere nemo, manumve
Conferre audebat, celeberrima fama verendi
Nominis, edomitum jám dilatata per orbem

Pro

a ex. b Sed. c moveri. d viro. e Huic.

Pro duce pugnabat, & desperatio magnæ
Virtutis stimulus, & honestæ occasio mortis:
Sed clypeum jam missilium perfoderat imber;
Fractæque plangebat saxorum turbine *a* cassis,
Lubrica succiderant *b* genua, & labefacta labo-
ris

Pondere continui, vix sustentare valebant
Egregium corpus; quod cùm spoliare pararent
Qui stabant propius, hos sic mucrone recepit
Magnus, ut ante ipsum, vita fugiente jacerent
Exanimis gemini, quorum sic terruit omnes
Sadracas obitus, ut nemo laceßere deinceps
Cominus auderet, collato robore, Magnum.

Ille tamengenib⁹ exceptus *c* corp⁹, ad omnes
Ictus expositum non agere, tigridis instar,
Ense tuebatur, donec per inane sagitta
Accelerans, latus in dextrum, scelus ausa, cu-
currit;

Cujus ad introitum, crudo de vulnere tantum
Sanguinis emicuit, ut rex tremefact⁹, & amens,
Non posset telum nutanti evellere dextra.
Exangues igitur afflicti corporis artus
Applicuit lauro moribundus, & arma remisit.
Accurrens *d* alacer, jaculū qui miserat, Indus,
Exanimem credens regem, spoliare parabat.
Quem simul ac sensit, corpus regale profana
Attrectare manu Macedo; Pro dedecus, inquit,
Nonne *e* Ducē Macedū nosti? nec plura locut⁹

I

3

Lan-

*a telorum grandine. b considerant. c ex-
cepit. d decurrens. e méne.*

Languentem revocans animum, nudum latus
hostis

Subjecto mucrone fodit, *a* jungitque duobus
Exanimem *b* sociis: Talē decet ire sub umbras,
Inquit Alexander, talis mihi nuntius esto.
Dixit, & ut moriens invictus dimicet antē,
Quā facer in tenues erumpat spiritus auras,
Se clypeo, & lauri ramis attollere tentat;
Sed neque sic proferre potens venerabile corp^o
Poplite succiduo rursus procumbit, & hostem
Provocat, exserto si quis configere telo *c*
Audeat, & tantæ spoliū sibi *d* tollere palmæ.

Tandem alia muri vestigia parte secutus
Peucestes, pulsus propugnatoribus urbis,
Impiger irrumpens aditus & claustra, resecto
Ense supervenit, tremulo quem lumine postquā
Intuitus Macedo, jam non solatia vitæ,
Sed mortis socium ratus advenisse, repenti
Excepit clypeo corpus, subit inde ** Timaeus*,
Deinde ** Leonatus*, & Ariston, *e* omnibus isti
Indis oppositi, *f* regem defendere totis
Viribus ardescunt, *g* sed dum tot millia soli
Rejicerent, cecidit præclarus *h* Marte ** Timaeus*:
Peucestesque gravi capitis discrimine læsus,
Deinde ** Leonatus*, armis jacuere remissis
Ante pedes regis, jam spes in Aristone solo
Vnica restabat, sed & ipse ruentibus Indis
Saucius, haud poterat tantos inhibere furores.

Interea

a ferit. *b* Exanguē. *c* ferro. *d* sic. *e* Curt.
Aristonius. *f* expositi. *g* ardebant. *h* præclaro.

Interea cecidisse ducem, intra mœnia, rumor
Pertulit ad Græcos, alios tam dura timore
Fregisset, sed eos animavit fama, pericli
Totius immemores, murum fregere dolabris;
Molitique aditum, spreto discrimine mortis,
Per murum fecere viam, perit obvia passim
Turba, cadit sine quo delectu sexus, & ætas
Omnis, Alexandro mortis, seu vulneris auctor
Creditur, occurrit quicumque, nec improbus iram
Deposuit gladius, donec superesse ruinæ
Desit, & dextræ ferienti desuit hostis.
Nec mora, concurrunt avidi curare jacentem
Pellem Proceres, referuntque in castra Deorum
Invidiam, cujus nudato vulnere, magnus
Inter doctores medicæ Critobulus *a* in Arte
Comperit hamata percussus cuspide regem,
Non *b* posse educi, nisi vulnus docta secando
Augeret manus, & ferrum, multumque cruoris
Ne traheret fluxum, cuspis retracta, trementi
Mente verebatur; Igitur cum fata videret,
Si malè curaret Regem, sibi triste minari,
Inque suum reditura caput mala, pectore stabat
Attonito, quē Rex trepidū ut percepit amictu
Siccantem *c* lacrymas, & captum mente: Quid,
inquit,

Exspectas (cum sit hoc insanabile vulnus)
Me saltem lento moriturum *d* absolvere letho?
Cumque mihi possis celeri succurrere morte,

I

4

An

a Curt. Critobolus. *b* Nec. *c* Celanitem.
d periturum.

An metuis ne sis fati reus hujus? at ille
Sive nihil metuens tandem sibi, sive timorem
Dissimulans, supplex oravit, ut ipse tenendum
Præberet corpus, teli dum velleret hamos.
Quippe levem *ad* motum quantumlibet adso-
re vitæ

Non leve discrimen. Non est, ait ille, decorum
Vinciri regem, *non est*, Critolæ, teneri.
Libera sit regis, & semper salva potestas.

Sic ait, & quod vix auderes credere, corpus
Præbuit immotum, neque *a* vultus signa do-
loris

Contraxit, rugas; sed abacta cuspide postquam
Largior erupit *b* patefacto vulnere sanguis:
Ossudit *c* caligo oculos, animûmque labantem
Suspendit tant⁹ dolor, ut moribundus, ab illis *d*
Qui circumstabant, vix exciperetur amicis.

Quod simul acceptum est, oritur per castra
tumultus

Flebilis, & Macedûm ruit in lamenta juvenus,
Confessi se omnes unius vivere vita.
Nec prius obticuit clamor, quàm pollice docto
Restrinxit fluxum *medicus* *medicantibus* her-
libis.

Tunc demum somno licuit succumbere Ma-
gno. *e*

Tunc demum accepta regis per castra salute,
Exsule mœstitia, turmas statuere per omnes

Pro-

a non. b emicuit. c Suffudit. d ipsis.
e Magnum.

Prodiga lætitiæ positis convivia *a* mensis.
Qualis in Aegeo, Borea bacchante, Profundo
Exoritur clamor, cum fracta puppe magister
Volvitur in medios immeriso vertice fluctus;
Fit fragor, & similem timet unusquisque rui-
nam,

Sæque omnes anima periisse fatentur in una,
Si tamen incolumem, revocare tenacibus uncis:
Ad *b* clavum revocare *c* queant, sonat aura
tumultu

Lætitiæ, & primûm vincunt nova gaudia luctû.

Postquam, Pellæi curato *d* vulnere, pauci
Effluxere dies, cum nondum obducta cicatrix,
Posse videretur graviorem gignere morbum,
Impatiens tamen ille moræ, parat arma re-
põitis

Gentibus Oceani, & celeres inferre sarissas.
Perdomitôque sibi nascentis cardine Phœbi,
Quærere nescitum Nili mortalibus ortum,
Regibus Indorum Poro, Abisarique, *e* juvante
Taxile, navigij mandatur cura parandi.

Rumor ut attonitas implevit militis aures,
Cumque fatigati, regisque, suæque saluti
Consuleret proceres, cuncti velut agmine facto
Conveniunt simul, & Craterus generosus ad
ipsum

Vota precésque ferens; Tua, Regum maxime,
virtus

I

5

In-

a sollemnia. b Et--c reparare. d curando.
e Curt. Abisares.

Inquit, & esuries mentis, cūi maximus iste
Non satis est Orbis, quē proponunt tibi finem?
Vel quem sunt habitura modum? tua si tibi vi-
lis,

Vt nunc est, vel cara minūs, pretiosa tuorum
Sit saltem tibi Magne salus, gens omnis in istos
Conspirat jugulos, lateat sub classibus æquor:
Cuncta venenatos acuant animalia dentes,
Quælibet occurrat ignoto bellua vultu,
Omnibus objice nos terræ, pelagique periclis,
Dummodo te serves, dum tu tibi parcere cures.
Ad nova tendentes semper discrimina, quis nos
Invictos toties poterit præstare deorum.

Res ita se præbent, ut nulli fas sit in uno
Semper stare gradu, sed quis spondere deorum,
Audeat hoc, Macedum diuturnum te fore fidus?
Quis te præcipitem per mundi lubrica possit
Incolumem servare diu? cur te manifestis
Casibus objicis? ut capias ignobile castrum?
Cum labor & merces æqua sibi lance coherent,
In causis paribus, respondent præmia damnis.
Dulcior esse solet fructus, majorque a secundis
Rebus, & adversis majus solamen haberi.
Esto tibi deinceps & nobis parciore in te,
Objice nos cuiusvis portento, ignobile bellum;
Degeneres pugnas, obscura pericula vita.
Gloria quantalibet vili fordescit in hoste.
Indignum satis est, ut consumatur *b* in illis
Gloria vel virtus, ubi multo parva labore

Ostendi

a metipsum. *b* consumantur.

Ostendi nequeunt. Eadē Ptolomæus, & omnis
Concio *a* cum lacrymis confusa voce perorant.

Non fuit Acacide pietas ingrata suorum,
Atque ita: Non minimum vobis obnoxius, inquit,

Haud ingrat^o ero, non solum, quod scio nostrā
Vos hodie, Proceres, vestræ præferre salutem;
Sed quod ab introitu regni, vel origine belli,
Erga me nullum pietatis opus, vel amoris
Pignus omisistis, verum non est mihi prorsus
Mens ea, quæ vobis, nec enim desistere cœptis,
Aut bellum finire volo; non me capit ætas,
Sed neque me spatio ætatis, vel legibus ævi
Metior, excedit ævi mea gloria metas.

Hæc sola est, vestrum metiri qua volo regem,
Degeneres animi pectusque ignobile, summū
Credunt esse bonum, diuturna vivere vita,
Sed mundi Rex un^o ego, qui mille triumphos,
Non annos vitæ numero, si munera recte
Computo fortunæ, vel si bene clara retractem
Gesta, diu vixi. Thracas *b* Asiāque subegi,
Proximus est mundi mihi finis, & absque Deorū
Vt loquar invidia, nimis est angust^o hic Orbis,
Et terræ tractus, domino non sufficit uni;
Quem tamen egressus, postquam hunc subjecero mundum,

En alium vobis aperire sequentibus Orbem,
Iam mihi constitui; nihil insuperabile forti.

I

6

Anti-

a Catus. *b* Cretas.

Antipodum penetrare sinus, aliámque videre
Naturam accelero, mihi si tamen arma negatis,

Non possunt mihi deesse manus, ubicúmque movebor,

In *scena* mundi totius me reor esse,
Ignotóque locos, vulgúque ignobile bellis
Nobilitabo meis, & quas natura removit
Gentibus occultas calcabitis, hoc duce, terras;
His operam dare proposui nec respuo a clará,
Si fortuna velit, vel in his extinguere vitam.

Dixit, & ad naves socios invitat, at illi
Ducat eos quocúmque velit hortantur, & ecce!
Nauticus exoritur per fluminis ostia clamor..

C A P I T U L U M

a. M. S. renuo..

CAPITULUM

SIVE
ARGUMENTVM

LIBRI X.

Oceanum Decimus audaci classe
fatigat.
Infernum natura chaos, civés-
que gehenna

Conquestu, monitúque a mover. Redit a-
quore Magnus:

Oceano domito, mirandáq; pectore versans,
Occiduum bellis proponit frangere mundú ::
Navigiúmque parat; sed. territ. orbis in-
unum:

Confluit, & misso veneratur munere Ma-
gnum ::

Qui licet invict⁹ ferro, famuláte b veneno,
Vincitur; & luteo resolutus corpore, tandem
Liber in aethérias vane scit spiritus auras.

a. lacrymisque. b. mediante.

ALEX.

ALEXANDRIDOS

LIBER X.

Siderios vultus, *a* & amicum navibus amnem

Præbuerat Zephyrus; & jam statione soluta
Longius impulerat acclivis navita classem,
Ignarus quò tendat iter, vel quàm procul absit
Haftenus Oceani populis, incognitus amnis.

Interea memori recolens Natura dolore
Principis opprobrium mundo commune, sibi-
que

Qui nimis angustū terrarum dixerat Orbem,
Arcanâsque sui partes aperire parabat,
Gentibus armatis, subito turbata verendos
Canitie vultus, Hylen irata, novūque
Intermittit opus, & quas formare figuras
Cæperat, & varias *b* animas infundere mem-
bris

Turbida deservit, velatâque nubis amictu
Ad styga tendit *c* iter, mundique arcana secun-
di.

Quò se cumq. rapit, cedunt elementa, suâque
Artifici assurgunt, veneratur pendulus ær
Numinis ingressum, terræ lascivia vernis

Flori-

a fluctus. b varijs. c vertit.

Floribus occurrit, solito mare blandius undis
Imperat, & tumidi tenuère silentia fluctus;
Omnia naturam dignè venerantur, & orant:
Vt fata multiplicet, fetûsque, & semina re-
rum

Augeat, infuso, mistoque humore calori.

Illâ suis referens grates, servare statutas

Iussit, & in nullo naturæ excedere metas.

Ad styga discedo, *a* mihi provisura, meisque,
Inquit, Alexandri, quem terra, fretūque per-
horrent, *b*

Eversura caput, vobis *c* commune flagellum.

Dixit, & obscuros aperit telluris hiatus,

Tartareūque subit declivi tramite limen.

Ante fores Erebi, Stygiæ sub mœnibus urbis,

Liventes habitant, terrarum monstra, sorores:

Inter quas, antris aliarum mater opacis

Abscondit loculos, & coctum mille caminis,

Faucibus infusum ficcis *ingurgitat d* aurum,

Expleri que nequit sitis insatiabilis ardor.

Subsannans alias, cunctis supereminet una

Dedignata parem flagrante Superbia vultu.

Mersa jacens ardente luto torquetur, & ardet

Pubetenus, totis exhausta Libido medullis.

Nauseat Ebrietas; Gula delitiosa ligurrit,

Et mendica suos consumit moribus artus.

Immemor Ira sui est, & quo rapit impetus, il-
luc

Ebria

*a descendo. b perhorret. c nobis. d ingu-
rat.*

Ebria discurrit, & se, sociâsque flagellat,
Proditioque Doli comes, & Detractio macri
Filia Livoris, quæ cum benefacta negare
Non possit, quocumque modo pervertere ten-
rat.

Et minuit laudes, quas non abscondere a fas est.
Pestis Hypocriseos marcenti livida vultu
Hic sedet, & summus hodie Processus in aula,
Pestis adulandi, bibulis studiosa potentum
Auribus instillans animæ lethale venenum;
Huic aulæ vitio tanta est concessa potestas,
Ut rerum dominis humanas subtrahat aures.
Has ubi præteriens obliquo lumine vidit b
Rerum prima parens, urbis se mœnibus infert
Quâ videt æternis animas ardere caminis.

Est locus extremum barathri devexus in an-
trum,

Perpetua fornace calens, ubi crimina punit,
Et fontes animas, ultricis flamma gehennæ;
Et c licet unus eas atque idem torreat d ignis,
Non tamen infligunt æquas incendia pœnas
Omnibus; hi levius torquentur, sævius illi;
Sic se conformat meritis cuiusque gehenna,
Ut qui deliquit levius, e levioribus ille
Subjaceat pœnis, & qui graviore reatu
Excessit gravius, graviorem sentiat ignem.

Sunt quibus excepta primi levitate Parentis
Nulla fuit vitæ contagio, vel venialis;

His

a pervertere. b fixit. c sed. d terreat.
e levibus.

His nihil, aut modicum pœnæ vapor igneus in-
fert,

Sicut in æstivo cum tempore noxius agros
Sirius exurit, sub eodem lumine solis
Sanus lascivit, cruciatur, & æstuat æger.
Illic perpetuæ miscens incendia mortis,
* Leviathan, medii stans in fornace a barathri,
Ut procul inspexit Numen, fornace relicta
Tendit ed, sed eam ne terreat, ora Colubri
Ponit, & in primam redit, assumitque figuram,
Quam dederat natura creans, cum fidere solis
Clarius intumuit, tantamq. Superbia mentem
Extulit, ut summum partiri vellet Olympum;
Quo Dea conspecto: Scelerum pater, inquit, &
ultor,

Quem matutini superantem lumine vultum
Luciferi tumor ætheria dejecit ab arce,
Ad te confugio tandem miserabilis, ad te,
Quem ne nulla tibi peridenti sidera sedes
Effet, in hac saltem terrarum nocte recepi.
Ad te communes hominumque, Deumque que-
relas

Adfero, scis etenim quantis elementa fatiget
Motib⁹ armipotens Macedo, qui classe subacta
Aequore Pamphylo, Darium ter vicit, & o-
mnem

Confundens b Asiam, Porum servire coëgit
Indomitum bellis, nec eo contentus, Eoas
Vestigat latebras, & nunc vesanus in ipsum
Fulmi-

a fervore. b Confringens.

Fulminat Oceanum, cuius si fata secundis
 Vela regant ventis, caput indagare remotum
 A Mundo Nili, & Paradisum cingere facta
 Obsidione, parat, & nū tibi caveris, istud
 Non sinet intactū chaos, Antipodūmq. recessus,
 Alteriūque volet naturæ cernere solem;
 Ergo age, communem nobis ulciscere pestem.
 Quæ tua laus, Coluber, vel quæ tua gloria?

Primum

Ejicisse Hominem? si tam venerabilis Hortus
 Cedat Alexandro? Nec plura locuta recessit.
 Ille secutus eam dictis, promittit in omnes
 Eventus operam, nec se disitlere, donec
 Inferni tenebris jungatur a publicus hostis.

Nec mora, rugitu tenebrosam concutit urbem b

Conciliūque vocat, jacet inveterata malorum
 Planities, durata gelu, & nive saucia, cuius
 Nec sol indomitum, nec mitigat aura, rigorem.
 Hic fontes animæ passi m per plana jacentes
 Mortis inaudite torquentur agone, quibus mors
 Est, non posse mori, quia quorū hic mortua vita
 In culpa fuerit, ibi vivet semper eorum
 Mors in supplicijs, ut qui hic delinquere vivus
 Non cessat, finem moriendi nesciat illic.
 Afflictus c glacie, nivium de frigore transit
 Ad prunas, pro suppliciū miserabile! semper,
 Et numquā moritur, quē torquet carcer Averni.

Hic ubi collecti Satrapæ Stygis, & tenebrarū

Con-

a mergatur. b umbrā. c Adstrictus attritus.

Consedere duces, tria sibila gutture rauco
 Edidit antiquus Serpens. quibus omne repressit
 Murmur, & infernis indicta silentia pænis:
 Umbrarūmq. graves jubet obmutescere planctū.
 Ergo ubi compressit gemitus, a pectore surgens
 In medium, mandata Deæ proponit, & addit.

Nam quis erit modus, o Socij, & quæ meta
 flagelli

Hujus? ait, quo cuncta tremunt, prolixior illi
 Si mora pro libitu frangendum indulserit orbē,
 Ecce (sed id taceo) rupto parat obice terræ,
 Tartareum penetrare chaos, bellōque subactis
 Umbrarum dominis captivos ducere manes;
 Est tamē in fati, quod abominor, adfore temp⁹
 Quo novus in terris, quadam partūs novitate,
 Nescio quis nascetur homo, qui carceris hujus
 Ferrea subversis confringet claustra columnis,
 Vasaque diripiens, & fortia fortior arma
 Nostra triumphali populabitur atria ligno;
 Proinde duces mortis, nascēti occurrite mortia
 Et regi Macedūm, ne fortē sit ille futurus
 Inferni domitor, letho præcludite vitam.

Vix ea ructārat, cum blando subdola vultu
 Proditio surgens; Labor iste brevissimus, inquit,
 Est mihi mortiferum, super omnia toxica, vir⁹,
 Quod nec testa capit, nec fusilis olla metalli,
 Nec vitri species, nec vas aliud, nisi solūm
 Ungula cornipedis, dabitur liquor iste salerno
 Mistus Alexandro, præstō est occasio dandi,

Nam

a morbo.

Nam meus Antipater, Macedum Præfectus,
ab ipsis

Cunarum lacrymis, prætere dectus amorem
Voce, sed occultis odium celare a medullis,
Ad regem ire parat Babylona, citatus ab ipso,
Vt sub eo senium consumat, & aspera rursus
Perferat emeritus b castrensis tædia vitæ:

Hoc ego, si Dea sum, qua nulla potentior inter
Noctigenas, si me vestram bene noctis Alumnâ,
Hoc famulante, c Duci virus lethale datura
Euehor ad Superos. Sic fatur, & omnis in unum
Conclamat tenebrosa cohors, laudatur ab omni
Provida Concilio, quia d sic studiosa pararet
Indomitum e bellis armato frangere potu.

Nec mora Proditio faciem mutata vetustam,
Emergit tenebris, Siculumque per aëra, pennis
Vestita venenatis, thalamum tandem intrat a-
lumni,

Quem satis instructum blando sermone relin-
quens,

In chaos æternum, solitasq. revertitur urbes. f
Namque reluctantem Pellæus classe minaci
Fregerat Oceanum, jamque indignantibus un-
dis,

Victor ab Oceano, Babylona redire parabat;
Constituebat enim miser, ignarusque futuri,
Dispositis Asiæ rebus, transferre sarissas,
Pœnorum in fines, Libycis exinde subactis

Finibus

a prestare. b emerita. c mediante. d quod.
e Infractum. f umbras.

Finib⁹, Hispanas, quib⁹ Herculis esse columnas
Fama loquebatur ultra discedere a metas,
Occiduumque sibi bello submittere solem.
Gentibus his domitis, animi sitientis in arce
Concipere audebat, post hæc transcendere mon-
tes

Velle Pyrenæos, armisque domare rebelles.
Gallorū populos, Rhenūmq. adiungere victis.
Tunc demum patriam, Macedumque revifere
fines,

Alpibus abjectis agitabat, & inter eundem
Italiam servire sibi, Romamque docere
Græcorum portare jugum. Prætoribus ergo
Præcepit Syriæ faciendæ quærere classis
Materiem; dolet aërias procumbere cedros
Libanus, & virides; adductas fluctibus b ornos.
In classem cadit omne nemus, stupet æthera c
tellus

Arboreis viduata comis, umbræque perenni,
Miranturque novum nudata cacumina solem.

Quò tendit tua Magne fames? quis finis ha-
bendi?

Quærendi quis finis d erit? quæ meta laborum?
Nil agis ô demens, licet omnia clausuris uno
Regna sub imperio, totumq. subegeris Orbem,
Semper egenus eris, animum nullius egentem
Non res efficiunt, sed sufficientia; quamvis
Sit modicum, si sufficiat, nullius egebis.

O faci-

a descendere b adiectas viribus. c aëra.
d erit modus aut qua...

O facile falli! qui dum parat arma, venenum
Eius ad interitum quod comprimat arma, pa-
ratur, *b*

Crescit avara sitis juveni, sed potio tantam
Opprimet una sitim. Nam proditor ille scele-
stus *d*

Instructus monitis, ventisque advectus iniquis
Venerat Antipater Babylonem, ubi cum patri-
cidis,

Complicibusque suis, facinus tractabat acerbū.

Quis furor o Superi? quid agis fortuna? tuūne
Profectum toties perimi patieris alumnum?

Si fati decreta nequis mutare, volentis

Vt pereat Macedo, saltem secreta revela

Carnificum, potes auctores convertere lethi,

Et fati e mutare genus, converte venenum

In gladium, satius & honestius occidet armis,

Is qui plus deliquit in his, sed forsitan armis

Non potuere palam Superi, quē vincere dirum

Clam potuit virus, fuit ergo dignius illum

Occultum sentire nefas, quam cedere ferro.

Vt *f* tamen ante diem extremum, quem fa-
ta parabant,

Omnia, Rex regum, sibi subdita regna videret,

Fecit eum famæ sonus, & fortuna Monarcham.

Tantus enim terror, & consternatio gentes

Invasit reliquas, ut post domitos Orientis

Totius populos, turbata medullitus omnis

Natio

a paratur. *b* quod comprimat. *c* venenum.

d scelestus. *e* moris. *f* Hoc.

Natio contremere, longēque remota paveret
Insula fluctivago quæcumque includitur æstu.

Oblatis igitur, cursum flexura tyranni,
Muneribus toto peregrina cucurit ab orbe,
Ad mare descendens plenis Legatio velis.

Non dedignantur subdi Carthaginis arces

Imperio Magni, sed & Africa tota, remoto

Scribit Alexandro; sese servire paratam:

Scribit idem solo terrore coercita, quamvis

Tuta situ, & multis pollens Hispania bellis.

Totāque terrificum, misso diademate, quod vix

Credere sustineam, veneratur Gallia Regem:

Mitescit Rhēni rabies, positoque rigore

Teutonicus misto tendit Babylona Sica mbro:

Nec minor Italia gentes servire coactas

Invasit metus, & licet hinc natura nivolas

Objiciat cautes, illinc maris obice tuta

Continui maneat, tamen insuperabile Magno

Nil credens, Regis spontanea prævenit iram,

Muneribus sedare datis Trinacria, montes,

Infernōsque lacus, proli servire Philippi

Imperat, & scribit. Sed quid moror? omnis in-

unum

Natio concurrit, *claras b* Babylonis & arces

Aequore vesta petit, legatos inde videres

Adfluere, & naves rerum speciebus onustas

Quadrupedūmq. greges, quō pervenisse loquacē

Credere vix posses famæ præmobilis auram.

Magnus ut accepit, quia *c* confluxisset in unū

Ipfius

a furore. *b* clarasq. *c* Semiramis arces. *c* quod

Ipsius exspectans *a* adventum territus orbis.
 Ardet adire locum mortis, remisque citata
 Classe Semiramiam tendit festinus ad urbem:
 Non aliter procul inspecto grege, tigris equo-
 rum,

Cujus fulmineas urget *b* sitis aspera fauces,
 Excutitur stimulante fame, vivumque cruorem
 Immitis bibit, & laceros incorporat artus.
 Quam si fortè sequens occulto tramite pungat
 Cuspide venator, plangit, fusòque per herbam
 Immoritur sitiens nec adhuc satiata cruore.

Iam sibi Pellæus fatales, prò dolor, arces
 Agmine quadrato stipatus inibat, & ecce
 Obvia mirifico splendebat turba paratu;
 Occurrunt proceres, quibus ut comitantibus
 urbem

Arduus intravit, sumsisque insignia regni,
 Legatos jubet admitti, positumque Monarcha
 Ascendens solium, victo sibi victor ab orbe
 Munera missa capit, clypeum quem Gallia
 gemmis

Miserat intextum; galeam Carthago pyropo
 Desuper ardentem; visumque sitire cruorem
 Teutonicus gladium; spumantem Hispania la-
 bris

Cornipedem, vario distinctum membra colore,
 Auréaque attritis mandentem frena lupatis.
 Tortilis argento digitis intexta Cyclopum
 Traditur à Siculo veniens lorica Tyranno.

His

a opperiens. *b* urit.

His tamen acceptis, quot mundi regna, tot illi
 Tradita designant regum diademata Regem:
 His variae gentis cultus, his plurima miris
 Purpura texta modis, his quidquid ubique re-
 pertum est,

Quod mentem alliciat, quod delectare tuendo
 Mortales oculos queat, additur omne metallū,
 Et lapidū splendor: his, ut brevius *a* loquar, orbis
 Iunguntur *b* totius opes, quibus ille receptis:
 Gratia Djis, inquit, quorum mihi parva favore
 Regna, triumphatur *c* quas nondū vidim⁹ urbes.
 Nec *d* minor à vobis *e* debetur gratia *f* cœlo;
 Quòd sine conflictu bellorū, quòd sine nostri *g*
 Sanguinis impensa Macedū certamina nondū
 Cominus experti, nostræ cessistis habenæ:
 Cui se si Darius posito diademate supplex
 Commisisset, eo regnorum in parte recepto,
 Sensisset nihil esse jugo mansuetius isto:
 Porus in exemplo est, qua mansuetudine victis
 Præsideam victor, ne dum parentibus ultrò,
 Quosq. jugum nostrum vis nulla subire coëgit
 Subjectos mihi mortales, ita vivere salva
 Libertate volo, ut jam nō sit *servitium*, immò
 Libertas, servire mihi, distinctio nulla
 Libertatis erit, inter quos nemo rebellis.

Hæc ubi Legatis breviter: conversus ad illos,
 Egredia quorum virtute subegerat orbem:
 Vos quoq., victores, quorū labor ardu⁹, inquit,

K

Egit

a brevibus. *b* Adduntur. *c* triumphata.
d Non. *e* nobis. *f* gloria. *g* vestri.

Egit, ut in nostro conspectu terra sileret,
 Premia digna manēt: dignissim⁹ Hercule miles,
 Hoc me Rege meus, sed & hoc a Rex milite di-
 gnus,

Milite quem nec hyems fregit glacialibus oris,
 Nec medius Libyæ torpentem reddidit ætus.
 Indica vicerunt b Macedum, deserta, catervæ,
 His nostris c manib⁹ domitis lugentia monstis.

Quid referā triplicē Dario vivēte triumphū?
 Memnona dejectum, Poñq. & Taxilis arma?
 Quid loquar informes nobis d cecisse gigantes?
 Nunc quia nil mundo peragendū restat in isto,
 Ne tamen assuetus armorum lingueat usus:
 Oro, e quæramus alio sub sole jacentes
 Antipodū populos, ne gloria nostra f relinquit
 Vel virtus quid inexpertū, quo crescere possit,
 Vel quo perpetui mereatur carminis odas.

Me duce, nulla meis tellus erit invia, vincit
 Cuncta labor, nihil est investigabile forti:
 Plures esse refert mundos, doctrina priorum;
 Væ mihi, qui nondum domui de pluribus unū.
 Scitis enim Socii, quod g cū mihi miserit olim
 Roma per Aemilium regni diadema, mihi que
 Scripserit ut Regi. Opposita modò fronte,
 resumptis

Cornibus, excedit corrupto fœdere pactum.

Nunc igitur nostris ne pars vacet ulla trium-
 phis,

Néve

a hic. b viderunt. c vestris. d vobis.
 e Eia. f vestris. g quia.

Néve meis titulis desit perfectio, Romam
 In primis delere placet. Dedit hoc ubi: solvit
 Concilium, proni curru iam deside Phœbi.
 Iam maris undisonis rota merferat ignea solem
 Fluctibus, & præceps confuderat omnia tetro
 Nox elementa globo, tenuit prodire volentes
 In lucem stellas, solito lugubrior aër
 Nocturnus lunam, noctique a præesse statuta
 Sidera caligo, nubésque suborta repressit.

Illa nocte oculis Cynosuram nauta requirens
 Nunc Helicen, vetitūque mari se mergere
 Plaustrum,

(Cum nusquā auderet sine sidere flectere curs⁹)
 In medio latuit, prora fluitante, profundo.

Funus Alexandri mortis præsaga futuræ,
 Omnia lugebant, moriturum flevit Olympus,
 Quem modò nascentē signis portenderat istis.
 De cœlo veri lapides cecidēre, locutus
 Agnus in Ægypto est, peperit gallina draconē:
 Et nisi digna fide mentitur opinio vulgi,
 Tecta patris, culménque super, geminæ sibi toto
 Qua peperit regina die, velut agmine factō,
 Confluxēre aquilæ, tot præsignatus ab ortu
 Prodigis Macedo, Superi! quo crimine vestrū
 Demeruit, vitæ in tanta brevitate, favorem.

Sed si mortali contentus honore fuisset,
 Si se gessisset humilem inter prospera, si sic
 Dulcia fortunæ, velut eius amara tulisset;
 Forsitan & gladium, & gladio crudelius omni

K

z

Vital-

a nocti præesse.

Vitasset fato sibi disponente, venenum.

Iam piger expleta flecebat nocte Bootes
Emeritos currus, tenereque infantia lucis
Sopierat tenebras, sed nec tunc lucis in ortu
Roscidus auroræ super herbam decidit humor:
Nec volucres cantu tremula sub fronde, canore
Prævenere diem: venturi præscia luctus,
Vocis amorigeræ citharæ Philomela repressit:
Luciferumque ferunt primum cessisse diei
Venturæ, & reliquis nondum cedentibus astris,
Primus in *a* occidui, versa vice, litora Ponti
Flexit iter pronus, hebetique elanguit *b* orē.
Tunc demum *c* licet invitus, quia fata morari
Non poterat Titan, Nabatheis extulit undis
Armatum radijs caput, & nisi provida fati
Obstaret series, toto conamine currus
Velle minabatur, flexo *d* temone, reverti. *e*

Siste gradū venerande Parens, & lucis, & ignis
Siste gradum, nisi luciferum converteris orbem
Extiguet Macedū, tua Phœbe lucerna, lucernæ
Sed iam magnanimi fatalis venerat hora
Rectoris mersura caput, nec *f* fata sinebant
Differri scelus ulterius, mundique ruinam
Eois redolens fragrabat *g* odoribus aula,
Quæ popul^{us}, procerumq. sacer cōvenerat ordo.
Cum quibus, ut fando pars est consumpta diei
Plurima, tum demū, cum donaretur *h* opimis,
A duce muneribus, ditatis *i* vina ministris.

Circum-

a ad. *b* relanguit. *c* Sed tandē. *d* verso. *e* regressū. *f* nō. *g* fulgebat. *h* donaretur. *i* ministros.

Circumferre jubet; & qui securus ab hoste
In bellis *a* toties hostilia fuderat arma
Et Pater, & Domin^{us} cadit, & perit inter amicos.

Dirigit totum subita torpedine corpus,
Vixque sui compos, demisso poplite, lecto
Redditur, ex templo ferali tota tumultu
Regia concutitur, nec dum proferre dolorem.
In medium audebant, quia fortunæ medicinam
Adfore sperabant, quæ semper adesse ruenti
Quoslibet in casus, cōsueverat. Ergo ubi venas
Infecit virus, & mortis certa propinquæ
Signa dedit Pallus, media sibi iussit in aula
Aptari lectum, quod postquam exercitus amens
Convenit, multoq. ducum man^{us} inelyta, vulgo,
Vndantes lacrymis, & arantes unguibus ora,
Intuitus. Quis cum terris excessero, dixit,
Talibus inveniet dignum? iam sufficit, orbem
Terrarum rexisse mihi, satis axe sub isto,
Prospera successit parentibus alea bellis;
Iam cedere potest, membris mortalibus istam
Circumscribi animam, consumsi tempus &
*æ*rum,

Deditus humanis satis in mortalibus hæsi,
Hactenus hæc. Summum deinceps recturus O-
lympum,

Ad majora vocor, & me vocat arduus æther,
Vt solium regni, & sedem sortitus in astris
Cum love disponam rerum secreta, brevèsque
Eventus hominum, Superumq. negotia tractē.

K

3

Rursum.

a bello.

Rursus in ætherias arces, Superûmq. cohortē,
 Forsitan Aetnæos armat præsumtio fratres;
Et dura a Encelado laxavit membra Pelorus.
 Sublove decrepito, Superûsq. & sidera credunt
 Possē capi ex facili, rursûsque lacescere tentant.
 Et quia Mars sine me, belli discrimen abhorret:
 Consilio Iovis, & Superûm, licet ipse reluctet,
 Invitus trahor ad regnum. Sic fatur, at illi
 Quærere cum planctu, lacrymisque fluentibus
 instant:

Quem velitheredem, mundique relinquere Re-
 gem?

Optimus, inquit, & Imperio dignissimus, esto
 Rex vester; sed vox postquam non adfuit, aurum
 Detractum digito Perdiccæ tradidit, unde
 Præsumfere duces, regem voluisse supremum.
 In regni sibi Perdiccam succedere summa. *b*
 Nec mora vitalis resolutum frigore corpus
 Destituit calor, & luteo de carcere tandem
 Spiritus erumpens, tenues exivit in auras.

Tunc verò in luctum dolor est resolutus ama-
 rum,

Tunc vires habuere suas lamenta, nec ultra
 Mobilis horrendos suppressit turba tumultus,
 Non *a* tantus ciet astra fragor, cū quattuor axē
 Stelliferū quatiant, agitando tonitura, fratres.

O felix mortale genus, si semper haberet
 Aeternum præmente bonum, finemq. timeret,
 Qui tam nobilibus, media quàm plebe citatis.

Im-

*a. Duræque * Typhæo. b. summam. c. Nec.*

Improvisus adeſt, animæ discrimine magno
 Dum quæruntur opes, dum fallax gloria rerum
 Mortales oculos vanis circumvolat alis:
 Dum profugos petimus, qui nunc venduntur,
 honores,

Verrimus æquoreos fluctus, vitamque perosi
 Et caput, & *a* merces tumidis cōmittim⁹ undis.
 Cūmq. per Alpinas hyemes, turbamq. latronum
 Romuleas arces, & avaræ mœnia Romæ
 Cernere solliciti, si cursu fortē beato

Ad natale solum, patriamque revertimur urbē
 Ecce repentinæ, modicæque occasio febris.

Dissolvit, toto quæcumque paravimus ævo.
 Magnus in exemplo est: cū nō suffecerat orbis,
 Sufficit exciso de fossâ marmore terrâ,

Quinq. pedū fabricata dom⁹, ubi *a* nobile corp⁹
 Exigua requievit humo, donec Ptolomæus,
 Cū legis Ægyptum in partē cecidisse, *d* verendi
 Depositum fati, toto venerabile mundo

Transtulit ad dictam de nomine Principis urbē.

Sed iam præcipiti mersurus lumine noctem
 Phœb⁹ anhelantes convertit ad æquora cursus.
 Iam satis est lufum, iam ludum incidere pregitat
 Pierides, alios deinceps modulamina vestra
 Alliciant animos, alium mihi postulo fontem,
 Qui semel exhaustis sitis est medicina secunde.

At Tu cujus opem pleno mihi copia cornu
 Eudit, ut hostiles possim contemnere linguas.

Suscipe:

*a ut. b patriamque revertimur orbem.
 c quâ. d cecidisse.*

Suscipe Gualteri studiosum, magne, laborem
 Præsul, & hanc vatis circum tua tempora sacre
 Non dedigneris hederam conjungere Mitra.
 Nam licet indignum tanto sit Præfule carmen,
 Cum tamen exuerit mortales spiritus artus,
 Vivemus pariter, vivet cum vate superites
 Gloria Guilhelmi, nullum moritura per ævum.

MS. Engelbergense sic claudit Opus.

Explicit Alexandris Magistri Gual-
 teri de Castellione.

Scriptus fuit liber iste Anno Domini
 M. CC. LXXVII.

ERRATA.

F Ol. 14. v. 23. terra. f. 15. v. 18. *MS. sic habet.*
 Accessit Cloades fide conspicuus, cecinitq.
 Regi dulce. f. 16. v. 24. sollempnia. f. 17. v. 3.
 Arcton. f. 18. v. 16. virentibus. f. 20. v. 13. A-tlas.
 f. 22. v. 23. comitantib⁹. f. 25. v. 16. egregie. *ibid.*
 v. 17. sphaeram. f. 38. v. 22. deseruisse. f. 39. v.
 10. honori. f. 41. *margin.* arcanis. f. 44. v. 20.
 magna *ibid. margin.* Captivata. f. 45. v. 21. un⁹ f.
 54. v. 15. a-mné. f. 57. *margin.* In Matrem sibi se sic
 temperat ut sibi. f. 61. *margin.* dele c. superis f. 69.
 v. 11. Relligiõe. *margin.* adlitrict⁹ f. 78. v. 3. metā
 f. 88. v. 23. papavereo. *pro soporifero.* f. 91. v. 17.
 frenis. *ibid.* v. 28. Evitare. f. 98. v. 4. sinuoso.
 f. 103. v. 21. flammivomo. *ibi d.* v. 8. diluviū.
 f. 106.

f. 106. v. 13. Amyntas. f. 117. v. 14. in bellis. f.
 121. v. 17. Regis, & ut victis invictus parcat &
 urbi. f. 129. v. 29. Eclipsis. f. 144. adgressus. f.
 148. *margin. a.* Desluit. f. 154. v. 17. Lybie. f.
 165. v. 17. Cæde liquet Dymni, facinus * Ce-
 balinus. f. 169. v. 23. veri simile. f. 175. v.
 20. Scythicas bellator in oras. f. 193. v. 9. de-
 mentia. f. 195. *margin.* Oxydracarum. 210. v.
 Ejecisse. f. 214. *margin.* quodque b. opprimat.
Accentus, commata, puncta, &c. omittit,
transposita prudens lector emendet præsertim.
 f. 49. 87.

D Vm librum concludo, ecce benevole Co-
 lector eorum imperio, quibus me parere o-
 portet, iniungitur, ne quid minus ex fide
MS. exemplarium fecisse videar, ut versus
etiam depravatos vel leviter mutatos, substi-
tutis sed alio subinde charactere vocabulis fide-
liter adnumerem, id quod factum volo. Ita-
que præter ea quæ in marginalibus adferuntur,
in utroque MS. sic lego:

f. 12. v. 18. Exequitur patriæ tactus suplicantis
 amore.
 f. 17. v. 22. Euphrates illinc Armenia---
 f. 21. v. 16. Cum timor incuteret mentem---
 f. 26. v. 7. --- numerumque recensita---
 f. 30. v. 13. Spiritus arterias corpusq---
 f. 32. v. 16. Indulto tridui spatium tamen---
 f. 36.

f. 36. v. 14. Legione Thebæa-----
v. 25. ----sacra venerandus idea.
f. 41. v. 9. ----sequitur alacer Craterus, eisque
f. 49. v. 11. Cœnus Craterus & ipse
f. 52. v. 18. Amphilochem Craterus adit-----
v. 16. Hunc sudes excerebrat---
f. 53. v. 7. Quid dedit autumno---
v. 16. Regnet Hemisphærio, motus---
f. 61. v. 7. ----ubi plebs nūc Orthodoxa---
f. 62. v. 2. Confectumque diu lethea fræce
 vitrina Pixide condiderat---
f. 65. v. 13. Possæt, & affectos fame, defectūque
 ciborum
f. 81. v. 3. Sordes Samarice fraterni---
f. 83. v. 7. ----putans replicat iteratos Echo
 boatus
f. 87. v. 24. Sola docens miseris misereri---
f. 88. v. 1. Et Pax agricola, & cum pleno---
f. 92. v. 22. Sed fortuna Deus & eaque---
f. 97. v. 16. Arterias Cybeles cadit---
f. 103. v. 12. Memnonides Phidias, cujus---
f. 105. v. 1. Impiger occurras.
f. 106. v. 11. Occubuit Lysias---
v. 13. Afrum Craterus, Lysiam deje---
f. 108. v. 9. Transferat Lycum paucis---
f. 114. v. 13. Tympana Psalterio
f. 115. v. 12. ----tanto splendore Lucanum
v. 24. Lingua lesum---
f. 123. v. 28. ----riget dolabris in fragmina cedūt.
f. 127. v. 16. Esse miserturos alij, Si qui---
f. 128. v. 16. Metropolis Mediæ---

f. 133.

f. 133. v. 27. ----nec ut antea regni---
 Dispensabat onus solus---
f. 135. v. 18. ----Bellus optime Regum
f. 143. v. 2. In Mediam Darium --- & v. seq.
f. 151. v. 19. Non aded ambirent---
 Simonis Heredes---
f. 158. v. 21. ----brevis est labor & via, nobis
 Quatridui super est iter ut---
f. 161. v. 7. ----molli lingua supplicare recepit
f. 163. v. 4. ----et veteri mutato nomine Scythis.
f. 164. v. 1. ----exemplo manumissos esse---
v. 12. Suppressit triduo donec---
v. 16. Quod toto tridui spatio---
f. 165. v. 20. ----præfeci Mediæ---
f. 171. v. 2. --prodi biduo cum posset---
f. 180. v. 9. --infractos antea bellis
f. 183. v. 2. ----intercipit in mare Gangem
 Manantem Acesinem---
f. 190. v. 5. Rubri⁹ & proprio rubricavit---
f. 199. v. 15. Doctores medicæ Critobol⁹ artis,
f. 200. v. 5. ----regem Critobole, sive teneri.
v. 20. Fluxū medicis Critobol⁹ herbis.
f. 201. v. 22. Convenere, simul quorum Crate-
 rus ad ipsum:
f. 204. v. 22. In theatro mundi-----
f. 208. v. 6. Has colit Hypocrisis murcenti---
 Sedes, & summus---
f. 212. v. 24. Fines, & Numidiæ peragratis.
f. 217. v. 22. ----non sit servitus, immo

F I N I S.

Philippi Gualteri de Castellio
ne, p. Probst zu Tournay im
Jahr 1201; geb. zu Liffel.)
Alexandris im 108. Jahre
(Jahr 1558) wurde in Mülhau
als ein von allen anderen
Christen am meisten gepöbelter
und in den Tüfeln haltender
als ein christlicher Mensch.
Luth. v. d. ally. Mülhau. Wittenberg.
f. Wittenberg 3te Fl. d. d. 12. Ann.

Tyrus p. 61

Incidit in Lyllam cupiens
vitare Charybdis p. 10
cf. Jordan's works, vol. 5
p. 285

unter Qualitas

G. hirsuta - *C. p. gemina*

Manuscript 1853 p. 365

Guttenri Alex andris
ca. Müldever Zippine 1866

